

PRZEGLĄD RADCOWSKI

ISSN 2391-9159

Kwartalnik Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu

Nr 29/2020
Grudzień

W NUMERZE

XII Krajowy Zjazd
Radców Prawnych

Szlachetna Paczka 2020

Konferencja naukowa
„Ile IP w IT?”

Szanowne Koleżanki, Szanowni Koledzy

Przed wami czwarty, ostatni w 2020 r. numer „Przeglądu Radcowskiego”. Chcielibyśmy go rozpocząć od rzeczy najważniejszej czyli akcji „Jednak składka dla Ani”. Przypominamy: malutka Ania, córka naszej koleżanki z OIRP w Zielonej Górze, jest chora na SMA-1 i wymaga pilnej terapii genowej. Udało nam się przyczynić do zebrania środków na leczenie Mii. A że członkowie izby wrocławskiej mają wielkie, otwarte na potrzeby innych serca, udowodnili także podczas tegorocznej akcji „Szlachetna paczka”. Zebrano w jej trakcie prezenty o wartości przekraczającej 10 tys. zł, o czym przeczytacie w tekście mec. M. Kędziory-Dudek.

Ostatni kwartał 2020 roku był okresem kontynuacji zmian w naszej Izbie. Ukonstytuowała się struktura władz w OIRP we Wrocławiu. Od razu nowa Rada musiała zmierzyć się z konsekwencjami wyroku TK i reakcją społeczeństwa. W ramach zorganizowanej przez naszą Izbę akcji „Z Radcą na Dłoni” zapewnione zostały dyżury dla osób potrzebujących wsparcia prawnego. Szczegółowo temat przybliżył mec. J. Makowski, członek nowopowstałej Komisji ds. Praw Człowieka i Praworządności. Kolejną nową komisją jest komisja ds. Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej. Z przewodniczącymi obu Komisji możecie Państwo przeczytać wywiad. Idea przewodnią tego numeru jest bowiem przybliżenie Czytelnikom nowej struktury Izby, stąd w rubryce „Z życia samorządu” zamieszczone zostały informacje o każdej z komisji.

Mimo tych trudnych czasów nasza Izba stara się w jak najlepszym stopniu wykorzystać potencjał, jaki oferują nowe technologie i sporą część aktywności realizuje za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. W tym roku po raz pierwszy w historii kolokwia dla aplikantów odbyły się zdalnie. Również zajęcia na aplikacji cały czas prowadzone są zdalnie. W całości oferta szkoleniowa przeniosła się do Internetu, a webinaria cieszą się ogromnym zainteresowaniem. W tym numerze przypominamy o konieczności zrealizowania obowiązku szkoleniowego i dostępnej jeszcze ofercie szkoleń on-line.

Życzymy Państwu przyjemnej lektury oraz, aby okres świąt Narodzenia Pańskiego przyniósł dużo radości i spokoju, aby stał się momentem wytchnienia i refleksji, które pozwolą na przywrócenie rzeczom i zjawiskom ich właściwego miejsca w świecie. Czas spędzony z bliskimi jest przecież bezcenny: warto zatem celebrować każdą chwilę.

A w nadchodzącym nowym roku, życzymy Koleżankom i Kolegom nowych pasji oraz małych i wielkich sukcesów. I oczywiście dużo, dużo zdrowia! ●

Z ŻYCIA SAMORZĄDU

- 04 **Sprawozdanie z XII Krajowego Zjazdu Radców Prawnych**
Krystian Mularczyk
- 08 **Komisja ds. promocji zawodu, komunikacji i mediów**
Marta Kruk
- 10 **O Komisji ds. kultury, integracji i sportu słów kilka**
Sylvia Filińska, Maciej Różewicz
- 13 **Komisja ds. rozwoju rynku usług prawniczych i edukacji prawej**
Robert Staszewski
- 14 **Komisja ds. współpracy z samorządami i instytucjami**
Krystian Mularczyk
- 17 **Komisja ds. socjalnych i seniorów**
Joanna Łabędzka
- 20 **Komisja ds. Praw Człowieka i Praworządności. Wywiad r. pr. Beatą Janikowską, Przewodniczącą Komisji ds. Praw Człowieka i Praworządności**
przeprowadziła Dorota Seweryn-Stawarz
- 23 **Komisja ds. Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej. Wywiad z Wicedziekan OIRP we Wrocławiu i obecną Przewodniczącą Komisji oraz z obecną Zastępcą Przewodniczącej Komisji**
przeprowadziła Anna Zalesińska
- 27 **„Wszyscy na Warszawę” – relacja z manifestacji w dniu 30 października 2020 r.**
Jerzy Makowski
- 29 **Z życia Izby – sylwetki zawodowe**
Redakcja „Przeglądu Radcowskiego”
- 33 **Witamy nowych radców prawnych**
Beata Kozieł

SENIORZY SENIORM

- 34 **Czas pandemii i samotności minie...**
Krystyna Stoga

AKTUALNOŚCI

- 36 **Jeszcze raz o przeszukaniu i zachowaniu tajemnicy zawodowej przez radcę prawnego**
Krystyna Stoga
- 41 **Kilka uwag w przedmiocie udziału profesjonalnego pełnomocnika w „nowym” postępowaniu w sprawach gospodarczych a kwestia etyki zawodu radcy prawnego**
Michał Pyrz
- 47 **Choroba psychiczna a rozkład pożycia małżeńskiego**
Krystian Mularczyk, Adam Majewski

OKIEM RZECZNIKA DYSCYPLINARNEGO

- 50 **Krótki przewodnik po konfliktach**
Anita Woroniecka

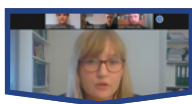
- 53** **APLIKACJA**
Zdalne kolokwia na aplikacji
Katarzyna Mielnicka
- 56** **E-Symulacja rozprawy sądowej**
Kinga Żydek
- 58** **Sylwetka Aplikanta – Rafał Skibicki**
Anna Zalesińska

- 59** **SZKOLENIA**
Cykl szkoleniowy dobiega końca
Joanna Zimoń-Frankiewicz
- 60** **Sprawozdanie ze szkolenia wyjazdowego w Hotelu Zamek na Skale w Trzebiezowicach**
Krystian Mularczyk

- 62** **WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ**
Konkurs „Izba wrocławska otwarta na świat”
Komisja ds. współpracy z zagranicą

- 65** **NOWE TECHNOLOGIE**
Rejestr akcjonariuszy na blockchain – wchodzi Prosta spółka akcyjna
Grzegorz Policht
- 69** **Hybrydowy model świadczenia usług prawnych. Jak łączyć umiejętności prawników i sztucznej inteligencji?**
Maria Dymitruk, Bartosz Frydel, Agnieszka Poteralska

- 73** **WYDARZENIA**
Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Ile IP w IT? Cyfrowe aspekty prawa własności intelektualnej”
Rafał Skibicki
- 75** **Relacje i mediacje w czasie kryzysu – IX Ogólnopolska Konferencja Medacyjna**
Krystian Mularczyk
- 77** **Szlachetna Paczka 2020**
Marta Kędziora-Dudek

- 80** **SPORT**
Tatry Słowackie – wyjazd, którego miało nie być. Część 2
Agnieszka Zarzycka

- 89** **FELIETON**
Nic w zamian
Sylwia Zarzycka

- 91** **WYWIAD**
Walczyliśmy o życie i zdrowie Ani – walcz z nami!!! Wywiad z mamą dzielnej Ani chorej na SMA-1 r. pr. Joanną Orłowską przeprowadziła r. pr. Idalia Łyczkowska

Sprawozdanie z XII Krajowego Zjazdu Radców Prawnych

Krystian Mularczyk, radca prawny

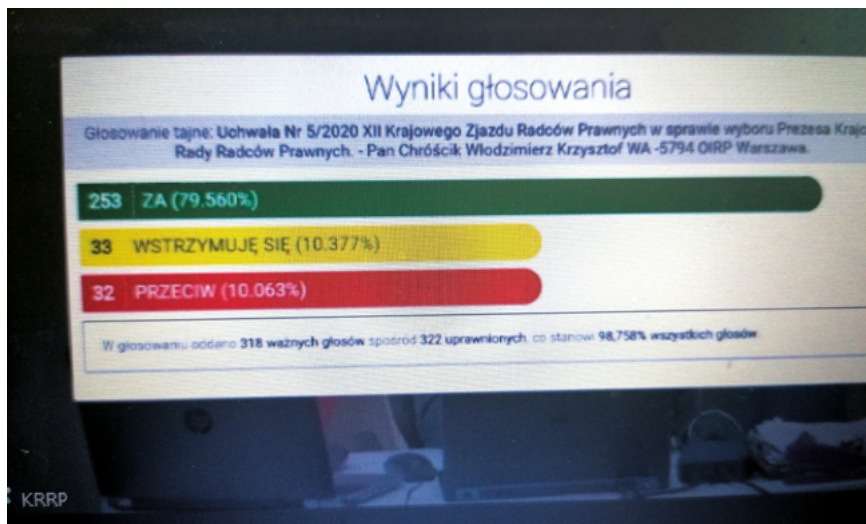
Mecenas Włodzimierz Chróścik Prezsem KRPP

W dniu 7 listopada 2020 roku w Warszawie odbyły się obrady Krajowego Zjazdu Radców Prawnych. Tegoroczny Zjazd w całości został poświęcony wyborom nowych organów samorządu Krajowego. Obrady rozpoczęły się od przedstawienia sprawozdania dotyczącego działalności organów poprzedniej kadencji. Po krótkiej przerwie delegaci przystąpili do głosowań celem wyłonienia nowych organów Krajowej Rady Radców Prawnych. Wartyim zauważenia jest fakt, że w trakcie zgłaszania kandydatów na prezesa KRRP pojawiła się tylko jedna kandydatura, a mianowicie byłego Dziekana OIRP w Warszawie Pana Mecenas Włodzimierza Chróścika. Jak nie trudno się domyślić, wynik głosowania mógł być tylko jeden – na Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych XI kadencji wybrano Pana Mecenas Włodzimierza Chróścika. W głosowaniu wzięło udział 318 delegatów, kandydaturę Pana Mecenas poparło 253 delegatów, przeciw było 32, z kolei 33 osoby wstrzymały się od głosu. Należy zauważyć, że wynik głosowania stanowił duży wyraz zaufania dla nowego Prezesa.

r. pr. Maciej Bobrowicz, r. pr. Włodzimierz Chróścik;
fot. KIRP

Serdecznie gratulujemy Panu Prezesowi, życzymy samych sukcesów w realizacji zamierzonych planów i osiągnięcia wytyczonych celów. Mamy nadzieję, że współpraca pomiędzy Radą OIRP we Wrocławiu oraz Krajową Radą Radców Prawnych w dalszym ciągu będzie układała się bardzo dobrze i wspólnie realizujemy wiele ciekawych projektów z korzyścią dla całego samorządu radców prawnych.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Włodzimierz Chróścik będzie pełnił funkcję prezesa KRRP po raz pierwszy, jednak jest on doświadczonym członkiem struktur samorządowych, gdyż funkcję Dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie pełnił przez dwie kadencje, a nadto był członkiem Krajowej Rady Radców Prawnych.

Krajowa Rada Radców Prawnych

Podczas listopadowego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych delegaci wybrali również członków Krajowej Rady Radców Prawnych. Decyzją delegatów, spośród 49 członków, czworo to członkowie OIRP we Wrocławiu: r. pr. Ewa Gryc-Zerych, r. pr. Tomasz Scheffler, r. pr. Bogusław Sołtys oraz r. pr. Jan Łoziński.

W dalszej części artykułu zamieszczamy pełną listę Członków Krajowej Rady Radców Prawnych.

Prezes KRRP

1. Włodzimierz Chróścik

OIRP w Białymstoku

1. Joanna Kamieńska
2. Marek Najda
3. Przemysław Ślepowroński

OIRP w Bydgoszczy

1. Alicja Jagielska-Burduk
2. Gabriela Krajczewska
3. Michał Rościszewski

OIRP w Gdańsku

1. Jerzy Mosek
2. Bartosz Szolc-Nartowski
3. Maria Ślęzak
4. Tomasz Wolny-Dunst

OIRP w Katowicach

1. Grzegorz Łaszczycza
2. Ryszard Ostrowski
3. Katarzyna Palka-Bartoszek
4. Marek Wojewoda

OIRP w Kielcach

1. Beata Cedro-Łosak
2. Weronika Filiks
3. Andrzej Głogowski

OIRP w Koszalinie

1. Aleksandra Gibuła
2. Marta Kozłowska
3. Teresa Żurowska

OIRP w Krakowie

1. Alicja Juszczyk
2. Andrzej Kadzik
3. Tomasz Korpusiński
4. Michał Krok
5. Marcin Sala-Szczypiński

OIRP w Lublinie

1. Hanna Chabros

OIRP w Łodzi

1. Andrzej Domański
2. Przemysław Fiuk
3. Grzegorz Wyszogrodzki

OIRP w Olsztynie

1. Michał Korwek
2. Witold Lewandowski

3. Tomasz Parkasiewicz
4. Katarzyna Skrodzka-Sadowska

OIRP w Opolu

1. Katarzyna Bisowska
2. Jolanta Konofalska
3. Bartłomiej Tkacz
4. Joanna Wisła-Płonka

OIRP w Poznaniu

1. Grzegorz Lorych
2. Michał Pankiewicz
3. Andrzej Pieścik
4. Dariusz Szymczak
5. Zbigniew Tur

OIRP w Rzeszowie

1. Aleksander Cisek
2. Piotr Kamiński
3. Bartosz Opaliński
4. Elżbieta Żelazko-Nowosielska

OIRP w Szczecinie

1. Anna Biel

OIRP w Toruniu

1. Stefan Mucha
2. Ryszard Wilmanowicz

r. pr. Krystian Mularczyk, r. pr. Leszek Korczak, r. pr. Artur Górecki; fot. OIRP we Wrocławiu

OIRP w Wałbrzychu

1. Sławomir Majka

OIRP w Warszawie

1. Bartosz Brylski
2. Monika Całkiewicz
3. Jarosław Dąbkowski
4. Agnieszka Gajewska-Zabój
5. Piotr Grodzki
6. Adam Król
7. Łukasz Leja
8. Łukasz Oleksiuk
9. Anna Sękowska
10. Rafał Stankiewicz
11. Norbert Warecki
12. Katarzyna Wąsowska-Osiał

OIRP we Wrocławiu

1. Ewa Gryc-Zerych
2. Jan Łoziński
3. Tomasz Scheffler
4. Bogusław Sołtys

OIRP w Zielonej Górze

1. Maciej Bobrowicz
2. Jowita Pilarska-Korczak

Mecenas Gerard Dźwigała Głównym Rzecznikiem Dyscyplinarnym

Delegaci Krajowego Zjazdu Radców Prawnych wybrali r. pr. Gerarda Dźwigałę na stanowisko Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego.

Mecenas Joanna Łabędzka członkiem Wyższej Komisji Rewizyjnej

W dniu 7 listopada wybrano także członków Wyższej Komisji Rewizyjnej XI kadencji. W skład tego organu, decyzją

r. pr. Izabela Konopacka; fot. OIRP we Wrocławiu

delegatów, spośród 19 członków powołano między innymi r. pr. Joannę Łabędzką – członka Rady OIRP we Wrocławiu.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny

Zgodnie z wolą delegatów, w skład Wyższego Sądu Dyscyplinarnego XI kadencji powołano 38 członków, spośród których – pięcioro to członkowie OIRP we Wrocławiu: r. pr. Leszek Korczak, r. pr. Tomasz Bajsarowicz, r. pr. Mariusz Bochenek, r. pr. Monika Klonowska, oraz r. pr. Daniela Sosin.

Jest nam niezmiernie miło, że członkowie OIRP we Wrocławiu tak licznie zasiadają w organach samorządowych na szczeblu krajowym. Wszystkim Państwu serdecznie gratulujemy i życzymy wielu sukcesów podczas sprawowania tych zaszczytnych funkcji. Wartym podkreślenia jest fakt, że cały Zjazd przebiegał w bardzo dobrej atmosferze, a przede wszystkim był bardzo dobrze zorganizowany pod względem technicznym. Wspomnieć należy, że był to pierwszy Zjazd przeprowadzony – z uwagi na pandemię – w formie hybrydowej, tzn. organy Zjazdu obradowały stacjonarnie, natomiast delegaci zdalnie. •

Komisja ds. promocji zawodu, komunikacji i mediów

Marta Kruk, radca prawny

Fot. Pressmaster – Pexels.com

Nowyy Dziekan oraz Rada Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu XI kadencji nie zwalniają tempa pracy. W dniu 13 października 2020 r., na drugim posiedzeniu Rady, powołano 11 stałych komisji Rady OIRP we Wrocławiu na okres kadencji 2020–2024, w tym po raz

pierwszy w historii samorządu, Komisję ds. promocji zawodu, komunikacji i mediów.

Zgodnie z planem Dziekana Tomasza Schefflera, zawartym w programie „Szóstka” Schefflera, nowo powołana Komisja ma zająć się opracowaniem i wdrożeniem

strategii promocji zawodu radcy prawnego. Plan ten będzie realizowany poprzez konkretne działania w ciągu najbliższych 4 lat, których efektem ma być zwiększenie świadomości społeczeństwa co do roli zawodu radcy prawnego, a tym samym uczynienie go zawodem pierwszego wyboru, w przypadku potrzeby skorzystania z pomocy prawnej.

Główne zadania nowej Komisji obejmują stałe budowanie pozytywnego wizerunku oraz przewagi konkurencyjnej na rynku prawniczym, a także – tak istotne dla osiągnięcia postawionego celu w „Szóstce Schefflera” – działania prowadzące do utrzymywania i pogłębiania kontaktów samorządu radców prawnych z mediami.

Postawione cele Komisja będzie realizować poprzez:

- a) przeprowadzanie kampanii promujących zawód radcy prawnego w społeczeństwie oraz na rynku prawniczym,
- b) przeprowadzanie i promowanie inicjatyw oraz wydarzeń popularyzujących działalność wrocławskiego samorządu,
- c) aktywną obecność radców prawnych oraz wrocławskiego samorządu radców prawnych w przestrzeni internetowej oraz mediach.

Warto zwrócić uwagę na dotychczasowe działania OIRP we Wrocławiu związane z realizacją zadań z zakresu edukacji prawnej, których efektem były m.in. nagrania, również z udziałem uczniów, audycji propagującej zawód radcy prawnego w Radio Wrocław, czy też zwiedzanie studiów nagraniowych Radia Ram i Radia Wrocław, kolejno nagrania w radio oraz lokalnych telewizjach audycji z udziałem przedstawicieli OIRP we Wrocławiu, które oprócz waloru edukacyjnego w obszarze znajomości prawa, wpłynęły pozytywnie

r. pr. Marta Kruk; fot. OIRP we Wrocławiu

na utrwalanie wizerunku radcy prawnego. Nowo powołana Komisja będzie kontynuować oraz rozwijać również dotychczasowe praktyki w tym obszarze.

Funkcję Przewodniczącej Komisji ds. promocji zawodu, komunikacji i mediów powierzono mec. Marcie Kruk, pełniącej również funkcję Rzecznika Prasowego OIRP we Wrocławiu. Na zastępcę przewodniczącej Komisji wybrano mec. Roberta Staszewskiego.

Zapraszamy chętne radczynie prawne i aplikantki radcowskie oraz chętnych radców prawnych i aplikantów radcowskich do zaangażowania w prace oraz projekty realizowane w ramach prac Komisji.

Zachęcamy również do śledzenia profilu OIRP we Wrocławiu na Facebooku oraz portalu LinkedIn. ●

O Komisji ds. kultury, integracji i sportu słów kilka

Sylvia Filińska, radca prawny
Maciej Różewicz, radca prawny

Fot. Aleksandra Snitsaruk

Sprawozdawczo-wyborcze Zgromadzenie Delegatów OIRP we Wrocławiu, w dniu 24 września 2020 r., dokonało wyboru członków organów Izby na XI kadencję. W toku prac, w pierwszych tygodniach funkcjonowania, Rada Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu podjęła uchwałę o powołaniu komisji stałych na czas trwania XI kadencji, a wśród nich Komisję ds. kultury, integracji i sportu, na czele z przewodniczącą mecenas Sylwią Filińską.

W skład komisji wchodzi obecnie: mec. Maciej Różewicz, mec. Katarzyna Augustyniak, mec. Marcin Kania, mec. Łukasz

Szafran, mec. Igor Sokołowski, mec. Piotr Rękas, mec. Daniela Białostocka-Szynałska, mec. Magdalena Szczucka, mec. Ewa Garczarek, mec. Małgorzata Bartoszewicz, mec. Rafał Biel, mec. Bartosz Nogala, mec. Krystian Stojcki, mec. Paweł Filippek, mec. Renata Szwed, mec. Artur Górecki, mec. Robert Staszewski, mec. Paweł Pudło i mec. Karolina Korwin Kijuch.

Nazwa Komisji pozwala, z jednej strony, domyślać się głównych obszarów jej zainteresowań, a z drugiej, nie da się ukryć wyzwania wynikających z jej interdyscyplinarności. Nie są to tematy związane bezpośrednio z wykonywaniem zawodu radcy prawnego, ale niesłuszne jest

traktowanie ich z mniejszą atencją, gdyż mają one na celu integrowanie środowiska wrocławskich radców prawnych, a także nawiązywanie kontaktów i współpracy z innymi ośrodkami radcowskimi w Polsce.

Niewątpliwie na efekty prac Komisji ds. kultury, integracji i sportu rzutować będą okoliczności w jakich, od marca 2020 r., przyszło nam wszystkim funkcjonować. Pandemia koronawirusa wpłynęła na wiele aspektów naszego życia, w tym na aspekty życia kulturalnego i społecznego. Po wszechny dotąd dostęp do kultury, sztuki czy sportu został znacznie ograniczony, a obszary te przeniosły się do sieci. Transmisja koncertów, spektakli czy wydarzeń sportowych stała się namiastką normalności w tej nowej, pandemicznej rzeczywistości. Kolejne obostrzenia wprowadzane jako remedium na nią, skutecznie uderzyły właśnie w te sfery aktywności, którymi Komisja jest żywo zainteresowana.

Czytając te słowa każdy z nas może sam sobie odpowiedzieć jakie wydarzenie kulturalne lub sportowe ominęło go przez pandemię COVID-19. Niestety, szereg corocznych wydarzeń stanął pod dużym znakiem zapytania i jest wielce prawdopodobne, że nie uda się ich przeprowadzić. Tytułem przykładu można wskazać Spotkanie Noworoczne, które na stałe wpisało się do kalendarza życia naszego wrocławskiego samorządu, a które najprawdopodobniej nie dojdzie do skutku. Dlatego też prace Komisji będą koncentrować się na wypracowaniu optymalnych rozwiązań umożliwiających integrację członków samorządu radców prawnych we Wrocławiu w dobie i pomimo pandemii. W Komisji wychodzimy z założenia, że w każdym zdarzeniu można odnaleźć jakieś pozytywne. Dla nas jest to możliwość, wynikająca z konieczności, mocniejszego akcentowania nowych technologii i aktywności

r. pr. Sylwia Filińska, Przewodnicząca Komisji;
fot. OIRP we Wrocławiu

online, która był deklарowana w programie Szóstka Schefflera. W dniu 12 listopada 2020 r. został utworzony profil Komisji ds. kultury, integracji i sportu na portalu Facebook. Serdecznie zachęcamy każdego radcę prawnego i aplikanta, posiadającego konto na tym portalu do polubienia i obserwowania strony Komisji. Naszą wielką ambicją jest informowanie, za jej pośrednictwem, o wielu interesujących wydarzeniach kulturalnych. Nadmienię, że w ciągu pierwszych dwóch tygodni funkcjonowania ukazały się informacje o kilku koncertach online oraz o wydarzeniu dla dzieci – „Mikołajki w ZOO”, które zostało zrealizowane online za pośrednictwem aplikacji MS Teams. Jest to też naszą ambicją, aby Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu integrowała wszystkich radców i radczynie, a także aplikantki i aplikantów radcowskich. Będziemy się starać propagować i organizować imprezy z jednej strony integrujące środowisko, a z drugiej – nastawione na

różne oczekiwania: aplikantów, rodziców z dziećmi czy seniorów. Zależy nam bardzo, aby każdy członek Izby czuł, że jest ważny, a jego kontakt z samorządem radcowskim nie ograniczał się tylko do obowiązkowych szkoleń. Ponadto będziemy kontynuować prowadzenie kanału na serwisie internetowym YouTube „O prawie rozprawy przy kawie”, która spotkała się z ciepłym przyjęciem w okresie wakacyjnym. Liczymy, że będzie to interesujący kanał dla ciekawych rozmów z osobami różnych profesji. Na ten moment ustalone są ostatnie szczegóły i jesteśmy bardzo ciekawi z jakim odbiorem spotka się ta inicjatywa. Nasza Komisja jest otwarta na propozycje udoskonaleń, dlatego jeśli uważacie, że są osoby, z którymi warto przeprowadzić wywiad, a być może mini-debatę na temat ważnego problemu, prosimy bardzo o sugestie.

Głęboko wierzymy, że z nastaniem wiosny 2021 r. ogólna sytuacja spowodowana COVID-19 ulegnie polepszeniu i będziemy wszyscy mogli wrócić do normalnego funkcjonowania i w końcu spotykać się nie tylko on-line. Stąd mamy nadzieję,

że zaplanowane na 2021 r. wydarzenia sportowe m.in. Spartakiada Prawników, Mistrzostwa Radców Prawnych w Piłce Nożnej Halowej czy Otwarte Regaty o Puchar Dziekana odbędą się bez zakłóceń, a członkowie wrocławskiej Izby będą mieli możliwość stanąć w szranki sportowej rywalizacji z kolegami i koleżankami z innych ośrodków. W długofalowej perspektywie będziemy starali się także podjąć rozmowy z przedstawicielami innych zawodów prawniczych na Dolnym Śląsku by spróbować zorganizować Spartakiadę we Wrocławiu.

Na koniec gorący apel o aktywność. Jako Komisja jesteśmy dla Was i chcemy realizować Wasze pomysły i postulaty. Nie pytajcie co Izba może zrobić dla Ciebie, ale sami jej to zasugerujcie! Jesteśmy otwarci na wszystkie sygnały pod adresem mailowym: komisja.integracji@oirp.wroclaw.pl lub poprzez kierowanie maila do przewodniczącej mecenas Sylwii Filińskiej sfilinska@oirp.wroclaw.pl. Nie gwarantujemy, że wszystko uda się wprowadzić w życie, ale na pewno żaden głos nie zostanie pominięty! ●

SKŁAD KOMISJI

Przewodnicząca

- » Sylwia Filińska

Członkowie

- » Maciej Różewicz
- » Robert Staszewski
- » Katarzyna Augustyniak
- » Marcin Kania
- » Łukasz Szafran
- » Igor Sokołowski
- » Piotr Rękas
- » Daniela Białostocka-Szynalska

- » Magdalena Szczucka
- » Ewa Garczarek
- » Małgorzata Bartoszewicz
- » Rafał Biel
- » Bartosz Nogała
- » Krystian Stojek
- » Paweł Filipek
- » Renata Szwed
- » Artur Górecki
- » Paweł Pudło
- » Karolina Korwin-Kijuch ●

Komisja ds. rozwoju rynku usług prawniczych i edukacji prawnej

Robert Staszewski, radca prawny

Tegoroczna jesień w OIRP we Wrocławiu, obfitowała w szereg wydarzeń, mających wpływ na przyszły kształt naszego Samorządu. Niewątpliwie najistotniejszym z nich były wybory na Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu. Po wyborach przebudowana została dotychczasowa struktura komisji, które funkcjonowały w ramach naszej Izby, w tym m.in. powołaną nową Komisję ds. rozwoju rynku usług prawniczych i edukacji prawnej.

Jednym z głównych zadań nowej Komisji jest promowanie działań ułatwiających rozpoczęcie i wykonywanie zawodu radcy prawnego, w tym realizacja **PAKIETU NA START I ROZWÓJ**. Niezależnie od pomocy radcom prawnym, którzy dopiero rozpoczynają swoją karierę zawodową, nowopowstała Komisja będzie skupiała się również na planowaniu i realizacji działań zmierzających do rozpoznania i wyboru optymalnych strategii funkcjonowania na rynku usług prawniczych. Przykładowo poprzez przygotowanie dedykowanych raportów i analiz, które pozwolą na lepsze rozpoznanie i dopasowanie usług prawnych oferowanych dla klientów. Działania Komisji będą również związane ze wspieraniem inicjatyw na rzecz

promocji zawodu radcy prawnego, m.in. poprzez organizację wydarzeń kulturalno-społeczno-gospodarczych.

Wieloletnia praktyka OIRP we Wrocławiu, związana z realizacją zadań z zakresu edukacji prawnej, będzie kolejnym obszarem działań Komisji, w tym współpraca z placówkami oświatowymi oraz m.in. realizacja projektów „Prawo w szkole” oraz innych wydarzeń i konkursów, których celem jest podnoszenie świadomości prawnej uczniów oraz utrwalanie wizerunku radcy prawnego jako prawnika pierwszego wyboru.

Funkcję Przewodniczącego Komisji ds. rozwoju rynku usług prawniczych i edukacji prawnej powierzono mec. Robertowi Staszewskiemu, Członkowi Prezydium OIRP we Wrocławiu, na którego zastępcę wybrano mec. Martę Kędziorek-Dudek.

Zachęcamy do śledzenia profilu Komisji na Facebooku. ●

Komisja ds. współpracy z samorządami i instytucjami

Krystian Mularczyk, radca prawny

Działalność Komisji ds. współpracy z samorządami i instytucjami koncentruje się na inicjowaniu i koordynacji współpracy Rady z podmiotami zewnętrznymi, przede wszystkim z innymi samorządami zawodowymi, Krajową Radą Radców Prawnych, instytucjami publicznymi, jak i podmiotami prywatnymi. Komisja

będzie koordynowała działalność Izby w zakresie wcześniej zawartych porozumień o współpracy z samorządami zawodowymi, instytucjami zewnętrznymi oraz uczelniami wyższymi, ale także rozszerzy aktywność Izby o współpracę z kolejnymi podmiotami. Poniżej zostaną wskazane główne obszary działalności Komisji.

r. pr. Krystian Mularczyk, Przewodniczący Komisji;
fot. OIRP we Wrocławiu

r. pr. Hanna Drynkorn, Zastępca Przewodniczącego;
fot. OIRP we Wrocławiu

Jednym z podstawowych obszarów jej działalności jest nawiązywanie współpracy z innymi samorządami zawodowymi, m.in. adwokatów, notariuszy, komorników, lekarzy, ale też z uczelniami wyższymi oraz placówkami oświatowymi. Komisja będzie zatem rozwijała współpracę z samorządami zawodów zaufania publicznego poprzez organizację wspólnych szkoleń i spotkań integracyjnych oraz podejmowanie wspólnych inicjatyw.

Celem współpracy będzie umacnianie i popularyzacja idei samorządności. Taka działalność ma także zmierzać do tworzenia właściwych warunków do wykonywania ustawowych zadań przez członków samorządów, jak również stanowić forum uzgodnień co do wspólnych stanowisk wobec organów władzy i administracji

państwowej, w przedmiocie działania samorządów zawodowych.

Dodatkowo, Komisja będzie współpracowała z organami wymiaru sprawiedliwości oraz podmiotami tworzącymi sektor finansów publicznych w zakresie organizacji wspólnych spotkań, w szczególności w celu wymiany informacji i poglądów na temat funkcjonowania systemu prawa w Polsce, a także perspektyw jego rozwoju.

W zakresie działalności komisji znajduje się także koordynacja współpracy z Krajową Radą Radców Prawnych, jak i innymi okręgowymi izbami radców prawnych.

Komisja jest ponadto odpowiedzialna za nawiązywanie współpracy z działającymi

na rynku firmami, których produkty i usługi mogą być przydatne dla członków Izby. Celem prac Komisji będzie pozyskanie preferencyjnych warunków w zakresie korzystania z ofert takich podmiotów.

Komisja, tuż po jej utworzeniu, nawiązała współpracę z dostawcami kwalifikowanych podpisów elektronicznych. Podpis kwalifikowany to podpis elektroniczny, który ma moc prawną, taką jak podpis własnoręczny. Jest poświadczony specjalnym certyfikatem kwalifikowanym, który umożliwia weryfikację składającej podpis osoby. Obecne okoliczności spowodowały zmiany w obiegu dokumentów, a przede wszystkim przyspieszyły digitalizację dokumentacji. Coraz więcej firm i instytucji akceptuje składanie dokumentów opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Stosowanie takiego podpisu może ułatwić i przyspieszyć załatwianie wielu spraw, a także pozwolić na uniknięcie osobistej wizyty w miejscu składania dokumentu i dzięki temu, zapewnić zachowanie dystansu społecznego. Dlatego

też Komisja ds. współpracy z samorządami i instytucjami OIRP we Wrocławiu przygotowała zestawienie ofert zawierających preferencyjne ceny dla radców prawnych.

Komisja także koordynuje – we współpracy z Centrum Doskonalenia Zawodowego – działania związane z organizacją i współorganizacją konferencji, debat i sympozjów naukowych przy udziale podmiotów zewnętrznych. Jedną z konferencji współorganizowanych przez OIRP mamy już za sobą!

W dniu 22 października 2020 r. odbyła się IX Ogólnopolska Konferencja Mediacyjna w Oławie pt.: „Relacje i mediacje w czasie kryzysu”. W Konferencji wzięli udział wybitni specjaliści, którzy chętnie dzielą się swoim doświadczeniem, wiedzą i praktyką w zakresie relacji, konfliktu i mediacji, w tym: przedstawiciele organizacji i środowisk sędziów, adwokatów, radców prawnych, mediatorów oraz inni znakomici goście (więcej na ten temat relacji z konferencji w dziale Wydarzenia).

SKŁAD KOMISJI

Przewodniczący

- » Krystian Mularczyk

Zastępca Przewodniczącego

- » Hanna Drynkorn

Członkowie

- » Karolina Bisek
- » Kamila Cal-Całko
- » Ewa Czapiewska
- » Marcin Dudarski
- » Sylwia Filińska
- » Marcin Kania
- » Ewelina Kącka

- » Beata Kotula
- » Natalia Krej
- » Joanna Łabędzka
- » Jan Łoziński
- » Monika Mora
- » Maciej Onichimowski
- » Bogusław Sołtyś
- » Magdalena Wasylkowska-Michór
- » Dawid Woźniak
- » Sylwia Zarzycka
- » apl. Ewelina Anioł
- » apl. Arkadiusz Błaszczak
- » apl. Małgorzata Głowacka ●

Komisja ds. społecznych i seniorów

Joanna Łabędzka, radca prawny

Fot. Matthew Bennett – Unsplash.com

Uchwałą Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu, z dnia 13 października 2020 r., powołano na kolejną kadencję, nową Komisję ds. społecznych i seniorów. W zamyśle służyć ma zagadnieniom spraw społecznych naszych koleżanek i kolegów radców prawnych oraz aplikantów, ale też sprawować pieczę nad mieniem Izby w zakresie przeprowadzania koniecznych remontów i konserwacji budynku oraz ruchomości siedziby OIRP.

Do komisji powołani zostali:

» Joanna Łabędzka – przewodnicząca,

- » Joanna Majewicz – zastępca,
- » Beata Janikowska,
- » Ewelina Kącka,
- » Artur Górecki,
- » Marta Kędziora.

Realizacja sfery społecznej to nie tylko rozpatrywanie i opiniowanie wniosków o udzielenie pomocy społecznej radcom prawnym i aplikantom, ale również koordynacja działalności Klubu Seniora (we współpracy z nieocenionym mecenasem Henrykiem Krakowczykiem – Szefem Klubu) inicjowanie i organizacja spotkań okolicznościowych i integracyjnych, w tym wydarzeń o charakterze kulturalnym

i sportowym, dedykowanych radcom prawnym seniorom. To ostatecznie, oczywiście będzie możliwe po ustaniu epidemii. Podobnie na jej koniec czekamy z organizacją szkoleń dedykowanych dla seniorów – szkoleń mających na celu niwelowanie barier i wykluczenia zawodowego w związku z postępującą informatyzacją wymiaru sprawiedliwości. To novum w zamierzeniach, dotychczas nie organizowano szkoleń dopasowanych specjalnie, zarówno tematycznie, jak i funkcjonalnie, do bieżących potrzeb ważnej grupy naszego samorządu, w tym również wyjazdowych. Obecny czas nieco ogranicza nas w możliwości osobistej aktywizacji seniorów, uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych i integracyjnych, czy prozdrowotnych; jest na razie niemożliwe, ale podkreślając słowo „na razie” ufam, że jak najprędzej Komisja będzie mogła wyjść naprzeciw oczekiwaniom Seniorów.

I kolejna nowość w działalności Komisji – to opieka nad nieruchomościami siedziby Izby, również w zakresie przeprowadzania koniecznych remontów. A tych, woboc zbytekowej substancji nieruchomości jest ciągle niemało. Na najbliższy rok, niezbędnym będzie dokończenie osuszania piwnic i zagospodarowanie jej na potrzeby działalności Izby. W planach remont elewacji, założenie w budynku centralnej klimatyzacji, również z funkcją ogrzewania. Pragniemy, aby nasza piękna Siedziba (taka jest dzięki wysiłkom wielu poprzedników dbających o jej kształt) służyła samorządowi jak najlepiej i jak najbardziej funkcjonalnie.

Zadania Komisji socjalnej i seniorów, to już nie tylko przydzielanie zapomóg. To znacznie szerszy wachlarz działalności, ciekawy i motywujący. Wierzę, że powołani członkowie przyczynią się do dobrego spełnienia zadań na niej ciężących. ●

r. pr. Joanna Łabędzka, Przewodnicząca Komisji;
fot. OIRP we Wrocławiu

r. pr. Joanna Majewicz, Zastępca Przewodniczącego;
fot. OIRP we Wrocławiu

Komisja ds. Praw Człowieka i Praworządności

Wywiad r. pr. Beatą Janikowską,
Przewodniczącą Komisji ds. Praw Człowieka i Praworządności

przeprowadziła r. pr. Dorota Seweryn-Stawarz,
Zastępca Przewodniczącej Komisji ds. Praw Człowieka i Praworządności

Uchwałą Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu, w dniu 29 października 2020 r., powołano stałą Komisję do spraw praw człowieka i praworządności, powierzając funkcję Przewodniczącej tej Komisji radczyni prawnej Beacie Janikowskiej. Odrębną komisją, której przedmiotem działania są szeroko pojęte prawa człowieka oraz kwestie praworządności, została przy Radzie Okręgowej Izby Prawnych we Wrocławiu powołana po raz pierwszy.

O powodach powołania Komisji, jej zadaniach, osobach zaangażowanych w jej prace, oraz pierwszych wydarzeniach zorganizowanych w ramach działania Komisji, rozmawiają mecenas Beata Janikowska Przewodnicząca Komisji oraz mecenas Dorota Seweryn – Stawarz Zastępczyni Przewodniczącej Komisji.

D.S-S.: Dzień dobry Beato, cieszę się, że będziemy współpracować w ramach nowej komisji, która powstała w OIRP we Wrocławiu, tj. Komisji

ds. Praw Człowieka i Praworządności, której Ty Przewodniczysz, a mnie przypadła rola Twojej „prawej ręki”.

B.J.: Dzień dobry! Ja również niezwykle cieszę się, że mamy możliwość podjęcia wspólnych działań, tym bardziej, że działamy razem w doborowym towarzystwie, a członkami komisji są (podajemy w porządku alfabetycznym): mecenas Małgorzata Górską, mecenas Monika Kaznocha, mecenas Izabela Konopaćka, mecenas Jerzy Makowski, mecenas Katarzyna Sobańska-Laskowska, mecenas Robert Staszewski i mecenas Adam Szczerbiński. To naprawdę wspaniały zespół, a każda z osób kierując się swoją wiedzą, doświadczeniem i zainteresowaniami w obszarze praw człowieka stanowić będzie wsparcie dla działań podejmowanych w ramach Komisji. Muszę podkreślić, że mamy w zespole osoby, które aktywnie działają już w takich dziedzinach, jak szeroko pojęte prawo antydyskryminacyjne, prawa kobiet, prawa dzieci, prawa osób z niepełnosprawnościami, prawa osób LGBT+, prawa osób zatrzymanych, aresztowanych i osadzonych. Praworządność,

r. pr. Beata Janikowska, Przewodnicząca Komisji ds. Praw Człowieka i Praworządności; fot. OIRP we Wrocławiu

r. pr. Dorota Seweryn-Stawarz, Zastępca Przewodniczącej Komisji ds. Praw Człowieka i Praworządności; fot. OIRP we Wrocławiu

to także ochrona praw zwierząt, chociażby w zakresie związku ze stosowaniem przemocy wobec zwierząt z przemocą domową czy praw człowieka w powiązaniu z powstaniem Sztucznej Inteligencji.

D.S-S.: **Bardzo się cieszę, że zaczynamy razem pracę w różnorodnym zespole, jednocześnie w tak trudnym czasie i w tak ważnych sprawach, jak przestrzeganie praw człowieka i praworządności. Chciałabym w tym miejscu zapytać, czy uważasz że powołanie takiej komisji w ogóle było potrzebne?**

B.J.: Moim zdaniem absolutnie tak. Ten rok, rok pandemii, jest czasem, gdy ochrona praw człowieka staje się tematem kluczowym. Prawa człowieka to wartości nadrzędne, elementarne, to prawo do godności, do równego traktowania, do korzystania z pełni praw. Musimy

pamiętać, że adresatami praw człowieka są Ludzie czyli My wszyscy, bez względu na wiek, kolor skóry, niepełnosprawność, orientację seksualną czy tożsamość płciową, narodowość, wyznanie, płeć, światopogląd, przynależność partyjną – wszyscy jesteśmy równi wobec prawa i wszystkim Nam przysługuje ochrona Naszych Praw!

D.S-S.: **Czy mogłabyś przybliżyć czytelnikom, jakie kompetencje ma KPCiP?**

B.J.: Komisja ds. Praw Człowieka i Praworządności ma bardzo szeroki wachlarz kompetencji – zakres działania komisji obejmuje sprawy związane z:

- a) monitorowaniem przestrzegania praw człowieka i ochroną praw człowieka,
- b) reagowaniem na łamanie praw człowieka, w formie przygotowywania stanowiska dla Rady, publikowaniem apeli i postów na FB komisji,

- c) organizowaniem debat i konferencji, promujących ochronę praw człowieka,
- d) współpracą i kontaktem z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, organizacjami pozarządowymi i podmiotami zajmującymi się ochroną praw człowieka,
- e) organizowaniem naukowych webinarów i szkoleń, służących ochronie praw dzieci, praw kobiet, praw mniejszości, praw osób z grupy LGBT+, oraz przeciwdziałaniu jakimkolwiek formom dyskryminacji, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną,
- f) promowaniem równouprawnienia kobiet i mężczyzn,
- g) reprezentacją OIRP we Wrocławiu podczas szkoleń, konferencji, seminariów dotyczących szeroko pojętej ochrony praw człowieka,
- h) prowadzeniem strony komisji na FB i działalności wydawniczej,
- i) udzielaniem pomocy doradczej i prawnej w zakresie tworzenia infrastruktury prawnej, faktycznej i instytucjonalnej dla ochrony praw człowieka,
- j) stworzeniem interwencyjnego zespołu radców prawnych, którzy pro bono będą świadczyć pomoc prawną osobom fizycznym i prawnym, w przypadku naruszeń praw człowieka,
- k) współpracą z samorządem radcowskim – z Krajową Radą Radców Prawnych i innymi okręgowymi radami radców prawnych i komisjami OIRP we Wrocławiu, w zakresie działań prawnych dotyczących ochrony praw człowieka,
- l) współpracą z organami wymiaru sprawiedliwości, samorządem lokalnym, z uczelniami wyższymi i innymi instytucjami naukowymi;

m) współpracą z placówkami oświatowymi w zakresie edukacji prawnej dzieci i młodzieży, w zakresie praw człowieka i przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji.

D.S-S.: To ogromne możliwości działania, ale też duże wyzwanie dla wszystkich członków Komisji, tym bardziej, że czasy w których żyjemy sprawiają, że w zasadzie z dnia na dzień mieliśmy już ogrom pracy.

B.J.: To prawda, Komisja powstała w październiku 2020 r. i niemal z marszu przystąpiliśmy do konkretnych działań. Nasza pierwsza akcja, to pomoc prawna dla osób zatrzymanych podczas protestów, po publikacji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października 2020 r. w sprawie zgodności niektórych przepisów ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz.U. Nr 17, poz. 78, ze zm.) z Konstytucją RP.

Nasza komisja w pełni podpisuje się pod stanowiskiem Rady OIRP we Wrocławiu w sprawie orzeczenia Trybunału, w którym wskazano m.in., że „wspomniany wyrok doprowadził do naruszenia istniejącego od ponad dwudziestu lat niepisanego konsensusu społecznego odwołującego się do przekonania, że ingerencja państwa nie może obejmować wszystkich stanów faktycznych, które poszczególne grupy społeczne mogą uznawać za niedopuszczalne, niewłaściwe lub złe z punktu widzenia wyznawanego systemu światopoglądowego.

Chcąc wesprzeć osoby protestujące, stworzyliśmy poradniki dla nich i osób zatrzymanych w protestach, doradzaliśmy uczniom, uświadamiając im, jakie mają prawa, wreszcie utworzyliśmy Pogotowie Radcowskie Pro Bono i od 25 października

Fot. OIRP we Wrocławiu

2020 r. działamy, jako obrońcy osób zatrzymanych na protestach, przepraszam na „spontanicznych zgromadzeniach” z hasłami Radca Prawny Cię obroni, Z Radcą Prawnym na dłoni!

Do Pogotowia Radcowskiego, zorganizowanego przez naszą Komisję, dołączyli – poza członkami Komisji – inni radcowie prawni, zajmujący się sprawami karnymi; jest Nas teraz około 20 osób. Ta akcja spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem społecznym, jest cały czas prowadzona i kontynuowana.

D.S-S.: Jako Koordynatorka tej akcji, muszę przyznać, że skala zaangażowania w tę akcję wśród radców i aplikantów była bardzo duża, a sama akcja rzeczywiście odbiła się szerokim echem, co pozwoliło na dotarcie do osób potrzebujących pomocy. To jednak nie jedyna taka inicjatywa w jaką

zdążyli już zaangażować się członkowie Komisji.

B.J.: Kolejny temat to Kampania Przeciwdziałania Przemocy wobec kobiet „Biała Wstążka”. Obecnie, do 10 grudnia, uczestniczymy w tej Kampanii m.in. tworząc tzw. **Radcowski Telefon Zaufania Stop Przemocy Wobec Kobiet**. Wierzymy, że kontakt anonimowy do Radcy Prawnego – Mecenasa, to może być pierwszy krok do zmiany sytuacji życiowej dla kobiet doświadczających przemocy. Postaramy się przygotować obszerną relację z przebiegu całej akcji, po jej zakończeniu. Zaznaczyć warto jedynie, że początek akcji przypada w **Międzynarodowym Dniu Przeciwdziałania Przemocy Wobec Kobiet** czyli 25 listopada, zaś finał 10 grudnia, kiedy obchodzimy **Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka**.

D.S-S.: Bardzo cieszę się, że będziemy współpracować w ramach Komisji i serdecznie dziękuję za rozmowę. ●

Komisja ds. Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej

Wywiad z Wicedziekan OIRP
we Wrocławiu i obecną Przewodniczącą
Komisji oraz z obecną Zastępcą
Przewodniczącej Komisji¹

przeprowadziła r. pr. Anna Zalesińska

A.Z.: Skąd pomysł na utworzenie nowego Komisji w strukturze Izby?¹

Iza: Muszę przyznać, że pomysł ten zrodził się już rok temu, podczas Międzynarodowego Konkursu „Kancelaria Przyszłości”, który był współorganizowany przez Komisję ds. Współpracy z Zagranicą przy OIRP we Wrocławiu i Komisję Nowych Technologii przy Federacji Adwokatów Europejskich. Wtedy, jako organizator, dostrzegłam ogromne zainteresowanie młodych prawników tematyką Nowych Technologii.

¹ Obecna Zastępcą Przewodniczącej od 1.01.2021 r. obejmie funkcję Przewodniczącej Komisji ds. Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej; zgodnie z uchwałą Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu Nr 1165/2020 z dnia 8 grudnia 2020 r. w sprawie zmiany Uchwały nr 1024/2020 Rady OIRP we Wrocławiu, zmienionej Uchwałą nr 1140/2020 z dnia 17 listopada 2020 r. w sprawie powołania członków stałych komisji Rady OIRP we Wrocławiu, ich liczebności na okres kadencji 2020–2024.

Od lewej: r. pr. Maria Dymitruk, r. pr. Izabela Konopacka; fot. Archiwum prywatne

Dodam, że wszystkie prezentacje były na bardzo wysokim poziomie i każda drużyna zdecydowanie wskazała na rozwój technologiczny, jako niezbędny i znaczący czynnik determinujący przyszłość zawodu prawnika. Podzieliłam się swoimi spostrzeżeniami i pomysłem z mec. Marią Dymitruk i apl. Agnieszką Poteralską, które – z ramienia Komisji – brały udział w Konkursie. Propozycja została przyjęta z entuzjazmem. Niestety, z różnych powodów nie udało jej się wdrożyć w ubiegłej kadencji. Tym bardziej cieszy fakt, że obecnie Izba wrocławska ma swoją Komisję Nowych Technologii, a od 1 stycznia 2021 r. jej przewodnictwem objęmie mec. Maria Dymitruk, której wkład w projekty związane z Nowymi Technologiami we wrocławskiej Izbie jest nie do przecenienia.

Marysia: Ja osobiście również postrzegam rozwój technologiczny jako jeden z najistotniejszych czynników kształtujących sposób wykonywania zawodu radcy prawnego i uważam, że wpływ technologii na nasze życie zawodowe będzie się, z biegiem czasu, jedynie zwiększał. Z wielką radością przyjąłam więc wiadomość o tym, że Rada OIRP we Wrocławiu podjęła decyzję o utworzeniu specjalnej, stałej komisji poświęconej *stricto* zagadnieniom technologicznym. Zaangażowanie samorządu radcowskiego w kształtowanie prawidłowych postaw radców prawnych wobec technologii, chęć pomocy członkom naszego samorządu w nabywaniu nowych kompetencji technologicznych oraz świadomość wyzwań, jakie ekspansja tzw. *disruptive innovations* może przynieść na rynku usług prawnych, mają szansę być naszym wyróżnikiem konkurencyjnym na tle innych samorządów prawniczych, a zarazem przyczynić się do zwiększenia jakości świadczonych przez nas usług.

A.Z.: Dlaczego akurat Nowe Technologie?

Marysia: Już sama nazwa komisji zdradza, że naszym zadaniem będzie nie tylko dbałość o podnoszenie poziomu wiedzy radców prawnych i aplikantów radcowskich w zakresie szeroko pojmowanych nowych technologii, ale także aktywne przyczynianie się do transformacji cyfrowej w sferze prawnej. Owa transformacja dotyczyć ma zarówno tego, jak pod wpływem technologii zmienić się może lub powinno wykonywanie naszego zawodu, jak i tego, jak ulepszyć możemy – pod względem technologicznym – samą Izbę. Mamy w obydwu tych zakresach wiele do zrobienia, dlatego z tym większym zapałem zabieramy się do pracy. Nowe technologie – jeżeli mają być naszą mocną stroną – muszą zostać potraktowane poważnie: Nie jako nisza dla kilku zapaleńców, ale jako wyzwanie dla każdego członka naszego samorządu.

A.Z.: Izo, Ty w ramach FBE jesteś Przewodniczącą Komisji ds. Nowych Technologii?

Iza: Tak, New Technologies Committee została powołana już w 2012 r. i pierwotnie przewodniczyła jej mec. Aleksandra Siewicka z OIRP w Wałbrzychu. Izbie wrocławskiej przyznano przewodnictwo w 2015 r., podczas Kongresu Federacji Adwokatów Europejskich w Krakowie i zgłoszono moją kandydaturę na przewodniczącą Komisji, która została przyjęta przez Walne Zgromadzenie przedstawicieli europejskich samorządów. Następnie, sekretarzem Komisji została mec. Anna Materla. Od początku, jako Izba, byliśmy bardzo aktywni w tym obszarze, chociaż nie ukrywam, że pierwsze działania Komisji NT przy FBE dotyczyły przede wszystkim cyberbezpieczeństwa w kontekście danych osobowych klientów kancelarii.

Niewątpliwym sukcesem Komisji była przygotowana ankieta dla izb członkowskich FBE (a było ich wówczas około 200) na

początku 2016 r., której wyniki przedstawiliśmy na majowym Kongresie w Strasburgu w 2016 r. Już wówczas, w większości europejskich jurysdykcji, była możliwa komunikacja elektroniczna pełnomocnika z sądem, a wielu respondentów (76%) wskazywało także na elektroniczną możliwość wnoszenia pism do sądu. Co ciekawe, jedno z pytań w ankiecie odnosiło się do przyszłości usług prawnych i dotyczyło najbardziej znaczącej zmiany, której doświadczą prawnicy w kontekście nowych technologii. I jak wynika z poniższej prezentacji, prognozy sprawdziły się w 100%, także oczywiście za sprawą sytuacji spowodowanej przez pandemię. Dzisiaj nikogo już nie dziwi termin: „virtual office”, „remote employee” czy też „paperless office”. Chociaż w momencie przygotowania ankiety nie było to takie oczywiste.

A.Z.: Marysiu, Twoje życie naukowe również związane jest z nowymi technologiami?

Marysia: Zgadza się. Moja aktywność naukowa, od sześciu lat, skupia się wokół zagadnień wykorzystania sztucznej inteligencji w prawie. Jestem pracownikiem naukowym Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej na Uniwersytecie Wrocławskim. Przygotowuję rozprawę doktorską na temat dopuszczalności automatyzacji postępowania cywilnego przy zastosowaniu narzędzi AI. Uczestniczę w kilku projektach badawczych (w tym również międzynarodowych), sporo publikuję i staram się (jeżeli akurat nie przeszkadza mi w tym pandemia COVID-19) dużo jeździć naukowo po świecie: zarówno w ramach czynnego uczestnictwa w konferencjach naukowych, jak i odbywając staże badawcze. Naukowo zajmuję się nie tylko zagadnieniami e-justice, ale także wpływem rozwoju technologicznego na wykonywanie zawodów prawniczych i edukację

prawną. W tym drugim zakresie również prowadzę interdyscyplinarne badania naukowe. Cieszę się, że będę miała szansę łączyć moje naukowe rozważania z próbą ich praktycznego wykorzystania w naszym samorządzie.

A.Z.: Jaki jest główny obszar aktywności Komisji?

Iza: Tak jak wspomniała Marysia, Komisja będzie aktywnie wspierać członków naszego samorządu w podnoszeniu wiedzy i kompetencji zarówno w zakresie prawa nowych technologii, jak i narzędzi technologicznych, które niewątpliwie zmieniają sposób wykonywania zawodu prawnego. Chcemy także – jako komisja – mieć wkład w transformację cyfrową naszej wrocławskiej Izby.

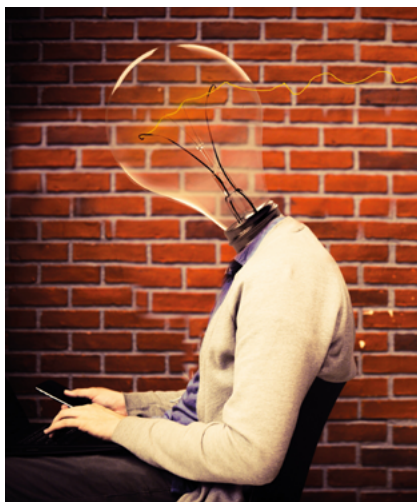
Na pewno będziemy z Marysią ściśle ze sobą współpracować jako przewodniczące Komisji Nowych Technologii – przy FBE i OIRP we Wrocławiu. Już teraz mogę uchylić rąbka tajemnicy, że zaplanowałyśmy kilka wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym. Chcemy wykorzystać w pełni potencjał obydwu Komisji. W naszej izbowej Komisji mamy niesamowite zasoby intelektualne w postaci jej członków, z których każdy naukowo lub zawodowo zajmuje się nowymi technologiami. W komisji NT przy FBE mamy zaś do czynienia z praktykami, którzy już od wielu lat korzystają z zaawansowanych rozwiązań technologicznych i stanowią nieocenione źródło dobrych praktyk w tym zakresie. Zresztą, tak na marginesie, należy zauważyć, że najbardziej zaawansowane technologicznie narzędzia ułatwiające prawnikom wykonywanie zawodu powstają zazwyczaj przy współpracy prawników i specjalistów z różnych jurysdykcji. A zatem, z jednej strony będziemy promować nasz samorząd i naszych wrocławskich członków Komisji NT, także na forum

międzynarodowym, a z drugiej strony będziemy korzystać z dorobku innych samorządów europejskich w tym zakresie. Jestem zresztą przekonana, że pod przewodnictwem mec. Marii Dymitruk Komisja NT i Transformacji Cyfrowej przy OIRP we Wrocławiu z pewnością przyczyni się do technologicznego rozwoju wrocławskiego samorządu i jego członków.

A.Z.: A czy uchylicie rąbka tajemnicy i powiecie czytelnikom „Przeglądu Radcowskiego” jakie są Wasze plany na przyszłość?

Marysia: Iza wspomiała już o kilku propozycjach międzynarodowych, więc ja wskażę nasze „krajowe” inicjatywy. Już teraz zaplanowaliśmy, na kilka nadchodzących miesięcy, szereg szkoleń prowadzonych przez specjalistów z zakresu nowych technologii. Stawiamy w tym zakresie, przede wszystkim, na praktyków o bogatym doświadczeniu, po to aby szkolenia pozwalały radcom i aplikantom na faktyczne zdobywanie nowych umiejętności i prowadzenie praktycznej dyskusji o rzeczywistych problemach spotykanych w pracy zawodowej (a nie jedynie teoretycznych rozważaniach). Chcemy koordynować nasz plan szkoleń z aktualnymi wyzwaniami radców prawnych i aplikantów, dlatego nasze wydarzenia będą odpowiadały nowelizacjom prawa. Z tego względu, w najbliższym czasie, planujemy m.in. szkolenie z dematerializacji akcji oraz szkolenie warsztatowe dotyczące zdalnych posiedzeń współolników, które połączone będzie z symulacją takiego posiedzenia.

Zdajemy sobie również sprawę, że członkowie samorządu mają różny poziom wiedzy i kompetencji w zakresie nowych technologii, dlatego część naszych aktywności skierowana będzie do osób, które stawiają technologicznie pierwsze kroki (np. dopiero zaczynają zapoznawać się z metodami

Fot. Mohamed Hassan – Pixabay.com

zdalnego prowadzenia kancelarii prawnej), a część adresowana będzie do osób chcących pozyskać wysoko specjalistyczną wiedzę w określonych obszarach prawa nowych technologii (np. kwestiach własności intelektualnej w IT czy zagadnieniach prawnych ram rozwoju AI).

Oprócz szkoleń, spotkań, warsztatów i konferencji będziemy również przygotowywać na bieżąco materiały informacyjne w zakresie planowanych nowelizacji prawa z obszaru nowych technologii oraz cyberbezpieczeństwa (w najbliższym czasie przede wszystkim o nowościach, które dla radców prawnych szykuje ustawa o doręczeniu elektronicznych). Nasze planowane działania na tym się oczywiście nie kończą, ale nie sposób wymienić je tutaj wszystkie, dlatego zapraszam do obserwowania profili Komisji na Facebooku i LinkedInie, na których można zapoznawać się z bieżącymi aktywnościami Komisji, jak również poznać jej członków – radców prawnych i aplikantów posiadających szeroki zakres wiedzy i doświadczenie w obszarze nowych technologii. •

„Wszyscy na Warszawę” – relacja z manifestacji w dniu 30 października 2020 r.

Jerzy Makowski, radca prawny

W dniu 22 października 2020 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją RP przepisów dopuszczających aborcję w przypadku ciężkiego uszkodzenia płodu. Wyrok ten wywołał ogromne społeczne niezadowolenie oraz trwającą do dziś, w całej Polsce, falę protestów. Nowo powstała, przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu, Komisja Praw Człowieka i Praworządności rozpoczęła, za pośrednictwem mediów społecznościowych, akcję informacyjną

r. pr. Jerzy Makowski – członek Komisji ds. praw człowieka i praworządności, autor hasła „Z Radcą na dłoni”; fot. Archiwum prywatne

mającą na celu uświadomienie protestujących o ich prawach. Jednocześnie, już 26 października 2020 r., wystartowała z akcją „Z RADCĄ NA DŁONI” w ramach której radcowie prawni zaoferowali pomoc prawną *pro bono* dla osób zatrzymanych w protestach.

Wobec powyższego, nie mogło zabraknąć członków Komisji również na ulicznych manifestacjach, w tym i na największym, jak dotychczas proteście, który pod hasłem „Wszyscy na Warszawę” odbył się w dniu 30 października 2020 r. w stolicy naszego kraju, a organizowany był przez Ogólnopolski Strajk Kobiet.

Uczestnicy stołecznej manifestacji wyruszyli około godziny 17-tej z trzech lokalizacji: sprzed siedziby Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w Alejach Ujazdowskich – ta lokalizacja została wybrana przez nas, z placu Zamkowego oraz mieszczącego się nieopodal siedziby Prawa i Sprawiedliwości placu Zawiszy. Punktem docelowym tych trzech marszów było rondo Dmowskiego.

Choć to silne emocje wyprowadziły ludzi na ulicę, u protestujących nie czuło było agresji, a atmosfera marszu była na swój sposób... świąteczna. W dzisiejszych

czasach swoim świętem demokracji jest bowiem sytuacja gdy ludzie nie pozostają bierni w obliczu łamania ich podstawowych praw, a wychodzą ze swojej strefy komfortu, nieraz bardzo pielęgnowanej, aby zmanifestować swój sprzeciw. Do ochrony praw człowieka właśnie odnosiło się bezpośrednio wiele z trzymanyh przez protestujących transparentów. Pozostałe dotyczyły kwestii liberalizacji prawa aborcyjnego, równouprawnienia kobiet, edukacji seksualnej w szkołach, dostępu do antykoncepcji, czy wreszcie świeckiego państwa. Niektóre z nich były poruszające, inne w sposób błyskotliwy i dowcipny nawiązywały do popkultury. Pomysłowość protestujących w tym zakresie, stanowiła doskonałą odpowiedź na pojawiające się w przestrzeni publicznej zarzuty jakoby uczestnicy Strajku Kobiet manifestowali swoje stanowisko w sposób wulgarny.

Zarówno z naszych bezpośrednich obserwacji, jak i późniejszych doniesień medialnych wynika, że protestujący uszanowali apele inicjatorów manifestacji, którzy prosili aby jej uczestnicy dbali wzajemnie

Fot. Komisja Praw Człowieka i Praworządności OIRP we Wrocławiu

RADCA PRAWNY

CIĘ OBRONI!

Fot. OIRP we Wrocławiu

o siebie, jak i o Warszawę argumentując, że „kochamy ją wszyscy”. Mając na uwadze skalę tego protestu, uznawanego za jeden z największych protestów w najnowszej historii Warszawy, nie odnotowano żadnych aktów wandalizmu, czy ataków na Policję ze strony osób protestujących.

Trzy wspomniane już grupy manifestantów, skandując swoje hasła w rytm dobiegającej zewsząd muzyki, spotkały się w punkcie docelowym przy rondzie Dmowskiego. Stąd przeniesiono się następnie w okolice domu wicepremiera i prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego. Ulicę Mickiewicza otoczono szczelnym kordonem policji, więc centrum protestu stał się plac Wilsona. Około godziny 23 uczestnicy manifestanci zaczęli się rozchodzić do domów. Inni, we wspólnym marszu, powrócili jeszcze przed Pałac Kultury i Nauki, ale już bez nas. Nas czekała jeszcze długa droga powrotna do domów, pełna przemysłów, umiłona przez rozbrzmiewającą w samochodzie składankę protest songów. ●

Z życia Izby – sylwetki zawodowe

Redakcja „Przeglądu Radcowskiego”

Jest nam niezmiernie miło zakomunikować o kilku istotnych wydarzeniach ze sfery zawodowej i samorządowej dotyczących członków naszego samorządu radcowskiego. Otóż rzecz dotyczy Koleżanki mec. Ewy Gryc-Zerych, Kolegi mec. Tomasza Schefflera, Kolegi mec. Łukasza Błaszczaka oraz Kolegi mec. Leszka Korczaka.

Uchwałą z dnia 6 lipca 2020 r. Rada Dyscyplin Naukowych Nauk Prawnych, oraz Ekonomia i Finanse na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego nadała stopień doktora habilitowanego mec. Tomaszowi Schefflerowi. Z kolei, w dniu 29 września 2020 r. mec. Łukasz Błaszczak odebrał z rąk Prezydenta RP postanowienie o nadaniu tytułu profesora nauk prawnych. W dniu 21 listopada 2020 r. mec. Ewa Gryc-Zerych została powołana na stanowisko Wiceprezesa Krajowej Rady Radców Prawnych, zaś 27 listopada 2020 r. mec. Leszek Korczak został wybrany na Zastępcę Przewodniczącego Wyższego Sądu Dyscyplinarnego XI Kadencji. Pragniemy podzielić się z Państwem tymi sukcesami i zaprezentować sylwetki zawodowe tychże osób. Mamy nadzieję, że formuła, którą prezentujemy poniżej przypadnie Czytelnikom do gustu i na stałe wpisze się w rubrykę Przeglądu Radcowskiego.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Ewa Gryc-Zerych

Z życia zawodowego

Zawód radcy prawnego wykonuje od 2005 r. Wcześniej ukończyła aplikację sądową we Wrocławiu. Od 2008 r., wykonuje zawód w Kancelarii Prawnej Vena-Group, obecnie jest w niej Partnerem Zarządzającym. Głównie specjalizuje się w prawie własności intelektualnej, prawie nieuczciwej konkurencji, prawie gospodarczym, prawie IT oraz prawie autorskim. Posiada także ukończoną aplikację

rzecznikowską w Warszawie i od 2011 r. – w ramach Kancelarii Patentowo-Prawnej VenaPatis – z powodzeniem pracuje jako rzecznik patentowy.

Na co dzień obsługuje kompleksowo przedsiębiorców w zakresie efektywnego zarządzania prawami własności intelektualnej, ochrony technologii, wdrożeń w sektorze IT, utrzymania oraz optymalizacji praw wyłącznych w urzędach patentowych na całym świecie. Reprezentuje klientów w sprawach z zakresu własności intelektualnej w postępowaniach spornych oraz procesach przed urzędami patentowymi i sądami. Dodatkowo prowadzi wykłady i szkolenia z zakresu prawa własności przemysłowej i prawa autorskiego.

Pełni rolę eksperta w wielu publikacjach prasowych oraz przygotowuje prywatne opinie sądowe w sporach z zakresu własności przemysłowej. Pełni funkcję arbitra w Ogólnopolskim Sądzie Arbitrażowym on-line.

W latach 2013–2017 piastowała funkcję Wicedziekana Okręgowej Rady Rzeczników Patentowych woj. dolnośląskiego. W kadencji 2017–2020 pełniła rolę sędziego Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu. Obecnie jest członkiem Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu i Wiceprezesem Krajowej Rady Radców Prawnych XI kadencji. Działa również w dwóch stałych komisjach przy OIRP we Wrocławiu: komisji aplikacji oraz komisji ds. promocji zawodu, komunikacji i mediów

Z życia prywatnego

Jej pasją są podróże, zwłaszcza te dalekie. Lubi dobre kino akcji, ulubione sporty to windsurfing i narciarstwo.

Tomasz Scheffler

Fot. OIRP we Wrocławiu

Z życia zawodowego

Tomasz Scheffler w 2005 roku uzyskał stopień doktora nauk prawnych, zaś wspomniane już osiągnięcie w postaci uzyskania stopnia doktora habilitowanego uzyskał w lipcu 2020 roku. Wpis na listę radców prawnych uzyskał w 1995 roku, obecnie prowadzi indywidualną praktykę zawodową. Większość swojego życia zawodowego poświęcił samorządowi radcowskiemu bowiem od 2003 roku nieprzerwanie pracuje na rzecz naszej wspólnoty. W latach 2003–2013 sprawował mandat członka rady Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu oraz reprezentował OIRP we Wrocławiu na Krajowym Zjeździe Delegatów. W latach 2013–2020 pełnił funkcję Wicedziekana Okręgowej Rady Radców Prawnych we Wrocławiu oraz przewodniczącego komisji ds. doskonalenia zawodowego i sportu (2013–2016), był również przewodniczącym komisji ds. współpracy

z samorządami zawodowymi, instytucjami publicznymi i edukacji prawnej oraz praw i wolności człowieka (2016–2020). Oprócz powyższych funkcji, w latach 2013–2020 reprezentował OIRP Wrocław w organach Krajowej Izby Radców Prawnych, za szczególnie istotne osiągnięcie samorządowe naszego Kolegi należy uznać pełnienie funkcji Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego w latach 2013–2016 (wcześniej przez dwie kadencje był zastępcą GRD). W bieżącej kadencji został wybrany na stanowisko Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu oraz członka Krajowej Rady Radców Prawnych.

Z życia prywatnego

Jego pasją są piesze wędrówki po górach oraz literatura science fiction. W wolnych chwilach słucha muzyki metalowej oraz volk, a oprócz tego Mecenasa przygotowuje się do krachu systemu wielkich korporacji.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Leszek Korczak

Z życia zawodowego

Aplikację radcowską odbył w OIRP we Wrocławiu w latach 1996–1999.

Na listę radców prawnych został wpisany w styczniu 2000 r. Wykonuje zawód, w formie spółki jawnej wraz z adwokatem, od grudnia 2002 r. Spółka zatrudnia radców prawnych i aplikantów radcowskich i specjalizuje się w obsłudze podmiotów gospodarczych. W samorządzie radców prawnych działa od 2003.

W latach 2003–2007 był członkiem Rady. W okresie 2007–2010 pełnił funkcję Wicedziekana Rady. Od 2010 do 2013 członek Rady i Przewodniczący Komisji ds. Doskonalenia Zawodowego.

W latach 2013–2020 był Dziekanem Rady OIRP we Wrocławiu. Ponadto w kadencji 2010–2013 pełnił funkcję wizytatora. W latach 2007–2013 był członkiem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, z kolei w kadencji 2010–2013 pełnił funkcję Wiceprzewodniczącego Wyższego Sądu Dyscyplinarnego. W latach 2016–2020 piastował funkcję Wiceprezesa Krajowej Rady Radców Prawnych.

W obecnej kadencji – Zastępca Przewodniczącego Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.

Z życia prywatnego

Pasjonat geografii Polski oraz historii, w szczególności starożytności, Rzeczypospolitej szlacheckiej oraz II wojny światowej. Ulubioną postacią historyczną jest pełen ludzkich słabości Zygmunt August, który przyłączył Inflanty i doprowadził do Unii Lubelskiej – unikalnej dobrowolnej umowy międzypaństwowej – i, który potrafił powiedzieć „Nie jestem królem Warszawy sumień”.

Tata trzech uroczych córek i mąż Jowity Piłarskiej-Korczak, którzy do niedawna tworzyli unikalny tandem dwóch małżonków – dziekanów.

Łukasz Błaszczak

Z życia zawodowego

Zawód radcy prawnego wykonuje od 2005 roku. Natomiast od 2015 roku jest partnerem w spółce prawniczej z siedzibą we Wrocławiu. W 2006 roku uzyskał stopień doktora nauk prawnych, zaś w 2011 roku – stopień doktora habilitowanego. Istotnym osiągnięciem naukowym, podsumowującym karierę naukową,

było nadanie mu tytułu profesora nauk prawnych postanowieniem Prezydenta RP w 2020 r. Oprócz tego Nasz Kolega jest Redaktorem naczelnym kwartalnika „ADR. Arbitraż i Mediacja”, a także autorem przeszło stu czterdziestu publikacji naukowych.

Profesor Łukasz Błaszczak specjalizuje się w prawie procesowym cywilnym, w prawie upadłościowym, arbitrażu oraz w prawie zamówień publicznych. W swojej dotychczasowej praktyce zawodowej brał udział, jako pełnomocnik, w wielu skomplikowanych procesach sądowych (w tym w procesach korporacyjnych).

Profesor Łukasz Błaszczak jest autorem i współautorem licznych ekspertyz prawnych, w tym dotyczących zagadnień z prawa upadłościowego, arbitrażu, zamówień publicznych oraz pomocy publicznej. Jest także czynnym arbitrem w Sądzie Polubownym przy Konfederacji Lewiatan w Warszawie.

Z życia prywatnego

W czasie wolnym pisze książki prawnicze poświęcone problematyce postępowania cywilnego, kształci młodą kadrę naukową, interesuje się literaturą faktu i historią.

W imieniu Redakcji Przeglądu Radcowskiego oraz Członków Samorządu Radcowskiego **bardzo serdecznie gratulujemy** Koleżance Ewie Gryc-Zerych oraz Kolegom mec. Tomaszowi Schefflerowi, Łukaszowi Błaszczakowi i Leszkowi Korczakowi życząc dalszych sukcesów, które będą wzmacniały naszą korporację.

Sukces każdego członka naszej Izby jest sukcesem również naszego środowiska, a każde ważne wydarzenie w życiu zawodowym radcy prawnego nie powinno umknąć Redakcji „Przeglądu Radcowskiego”. ●

Witamy nowych radców prawnych

Beata Koziel

W ostatnim czasie **do grona radców prawnych dołączyli:**

- » mec. Anna Tomsia-Nikiel,
- » mec. Aleksandra Pasek,
- » mec. Joanna Kaczorowska,
- » mec. Grzegorz Droz,
- » mec. Aleksandra Ruszkiewicz-Kida,
- » mec. Jakub Manikowski,
- » mec. Sylwester Paszko,
- » mec. Justyna Kunicka,
- » mec. Joanna Borowska-Majchrzak. ●

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

Czas pandemii i samotności minie...

Krystyna Stoga, radca prawny

Fot. Free-Photos – Pixabay.com

Przytoczeni pandemią i wynikającymi z niej skutkami, nie zwracamy uwagi na wiele spraw i z niedowierzaniem przypominamy sobie, że od ostatniego spotkania Klubu Seniora, organizowanego co miesiąc, minęło już 9 miesięcy (marzec 2020). To nie tylko wspomniane spotkania klubowe, ale także wycieczki krajowe i zagraniczne, imprezy kulturalne i bogate inne formy naszej aktywności są we wspomnieniach jakąś odległą Arkadią, która była i nagle zniknęła. Po prostu pandemia zniszczyła naszą rzeczywistość do której przywykliśmy, a której – jak to w życiu bywa – nie docenialiśmy kiedy była...

Jednak wspólnota seniorów, jako swoista „gałązka” wspólnoty samorządowej, nie zaprzestała działalności, zmieniła z konieczności **formy aktywności** lub jedno działanie zastąpiono innymi, możliwymi do realizacji w tych nietypowych warunkach.

Nie odbędzie się wprawdzie niezwykle popularne, tradycyjne spotkanie wigilijne seniorów z przedstawicielami organów naszej łzby, organizowane w grudniu każdego roku, połączone z uroczystą kolacją. Jednak seniorów, którzy systematycznie uczestniczyli w tych spotkaniach (listy imienne z poprzednich lat posiadamy) **obdarujemy świątecznymi paczkami lub**

bonami, które dostarczymy (po uzgodnieniu) do ich domów. Lista takich osób (telefony i adresy) jest w ustalana wraz z logistyką sposobu doręczenia.

Nasz Prezes Klubu już przygotował tradycyjny Kalendarz Seniora na 2021 rok ze zdjęciami z naszych imprez, do którego tak przywykliśmy i który jest swoistym rytuałem świątecznym, a przez cały rok przypomina miłe wspólnie spędzone chwile.

Prezes opracował także projekt działania Klubu na okres po pandemii, a będąc niepoprawnym optymistą liczy, że to szybko nastąpi, a wtedy:

- » wrócą comiesięczne spotkania klubowe w każdy pierwszy piątek miesiąca;
- » wróci uczestniczenie w koncertach, spektaklach teatralnych i innych podobnych imprezach kulturalnych;
- » wróci uczestniczenie seniorów w działalności „pro bono” oraz w szkoleniach komputerowych;
- » wrócą także, oczekiwane ze szczególnym utęsknieniem przez seniorów, wycieczki krajowe i zagraniczne organizowane przez Klub. Prezes Klubu już przygotowuje projekt do którego trzeba będzie wstawić jedynie... datę realizacji. Miejmy nadzieję, że nie będzie to odległy termin.

Oczywiście wspieranie się wzajemne i pomoc w sytuacjach tego wymagających była, jest i będzie naczelnym imperatywem przyświecającym członkom Klubu, niezależnie od okresu i sytuacji. Ta ostatnia zasada w czasie pandemii okazała się szczególnie ważna, a jej realizacja wymaga kilka słów omówienia. Na ostatnim, wspomnianym marksolewno spotkaniu zostały wstępnie określone zasady pomocy koleżeńskiej tzw.: „pomocna dłoń” ze strony członków Klubu dla chorych

i potrzebujących pomocy koleżankom i kolegom poprzez: kontakty osobiste (dokąd były możliwe) i telefoniczne. Realizowane były zazwyczaj, wzorem lat ubiegłych, poprzez zespół wspólnie działających 2–3 osób, które miały osobisty kontakt ze znajdującymi się w potrzebie koleżankami i kolegami. Stałe kontakty tych samych osób opiekujących się, niosą ulgę w samotności i zwiększają poczucie tak niezbędnego bezpieczeństwa. W tego typu akcji uczestniczyła aktywnie, systematycznie grupa 15 osób – członków Klubu. Na około 90 osób uczestniczących w życiu klubowym jest to dobry wskaźnik, tym bardziej że pozostali, także, w miarę swojej możliwości, incydentalnie świadczyli podobną pomoc, w razie konieczności. Na podstawie tego, między innymi, rozważania i ustaleń, Prezes Klubu wystąpił do Rady o finansowe wsparcie dla 6 osób szczególnie potrzebującym takiej pomocy. Pomoc taka została im udzielona. Niezwykle przydatne w realizacji pomocy w tej nietypowej sytuacji, okazało się, jak zwykle, osobiste zaangażowanie kol. Prezesa Henryka, którego wieloletnia „własna ewidencja seniorów” i kontakty z nimi ma ogromne znaczenie praktyczne w rozważaniu ich sytuacji materialnej i zdrowotnej.

Kol. Henryk prosił, aby tą drogą przekazać wszystkim tym Koleżankom i Kolegom, którzy przyjęli propozycję aktywnego dzielenia się dobrem, ale też wierzą, że nadejdzie koniec pandemii, samotności i wrócą dobre czasy, o przygotowanych już przez Niego, atrakcyjnych planach działalności Klubu. Chce też podziękować wszystkim za empatię i aktywność oraz życzyć wszystkim Klubowiczom zdrowych i miłych, na przekór okolicznościom, Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

Do tych życzeń przyłącza się Wasza wierna sprawozdawczyni kol. Krystyna Stoga. •

Jeszcze raz

o przeszukaniu i zachowaniu tajemnicy zawodowej przez radcę prawnego

Krystyna Stoga, radca prawny

Fot. Kristina Flour – Unsplash.com

Niedawna, głośna sprawa zatrzymania – w świetle fleszy – znanego adwokata i przeszukanie jego mieszkania, kancelarii i innych zajmowanych przez niego oraz jego bliskich pomieszczeń przez organa ścigania, po raz kolejny zwróciła naszą uwagę na obowiązujące w tym

zakresie procedury. Zwłaszcza budzą zainteresowanie przepisy dotyczące zasad udziału w tych czynnościach przedstawicieli organów samorządu zawodów prawniczych, co ilustrowały zadawane przez uczestników pytania na ten temat w relacjach medialnych.

Wydawało się, że problem związany z ochroną tajemnicy zawodowej adwokata i radcy prawnego oraz związane z tym procedury, był wielokrotnie, dostatecznie opisany w literaturze prawniczej, komentarzach do ustaw ustrojowych tych zawodów, jak też zasad etyki zawodowej¹. Dyskusje w mediach społecznościowych, w audycjach telewizyjnych poświęconych temu wydarzeniu, a zwłaszcza treść pytań dotyczących celu procedur przeszukiwania i obowiązku udziału w tych czynnościach przedstawicieli samorządów tych zawodów, wykazują na brak podstawowej wiedzy w społeczeństwie (ale też nierzadko samych zainteresowanych) na ten temat. Podstawowym błędem jest uznawanie, że konieczność udziału przedstawicieli samorządu tych zawodów w czynnościach przeszukiwania i zabezpieczania rekwirowanych dowodów, jest swoistym przywilejem radcy czy adwokata, a nie jego **obligatoryjnym obowiązkiem** etycznym, wynikającym z konieczności zachowania przez nich tajemnicy zawodowej.

W tej sytuacji naturalną konsekwencją jest fakt, że w Kodeksie Etyki Radców Prawnych (dalej: KERP) musiało znaleźć się uregulowanie wprost zabezpieczające tajemnicę zawodową w różnych sytuacjach, w tym nawet tak rzadkich jak przeszukiwanie kancelarii, mieszkania, samochodu i wszelkich pomieszczeń (np. hotel), gdzie prawnik może przechowywać dowody (np. dokumenty, nośniki elektroniczne i wszelkie przedmioty, które są związane z chronioną przez niego tajemnicą zawodową).

¹ W sposób jednoznaczny wypowiedział się na ten temat Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dn. 2 lipca 2007 r. (K41/05, OTK-A 2007, nr. 7 poz. 72): „obowiązek zachowania tajemnicy ustanowiono w interesie klientów, a nie radców. Nie jest on wyrazem uprzywilejowania grupy zawodowej, lecz właśnie obowiązkiem związanym z wykonywaniem zawodu”.

Zgodnie z art. 18 KERP: „radca prawny jest obowiązany żądać udziału przedstawiciela samorządu radców prawnych w przeszukiwaniu, w wyniku którego mogłyby dojść do ujawnienia tajemnicy zawodowej radcy prawnego”². Oznacza to, że radca prawny ma obowiązek zgłoszenia dokonującym przeszukiwanie osobom wezwania do udziału w tych czynnościach przedstawicieli samorządu radców prawnych, o ile w ocenie tego radcy prawnego, czynności przeszukiwania w konkretnej sytuacji mogą skutkować lub niosą **tylko ryzyko** ujawnienia tajemnicy zawodowej. Wystarczającym powodem jest wystąpienie **nawet hipotetycznie takiej możliwości**.

1.

Podstawą takiego żądania jest przywołany art. 18 KERP i art. 224 § 2 k.p.k. Dodatkowo konieczność udziału przy przeszukiwaniu kancelarii prawniczej i innych pomieszczeń przedstawicieli samorządu tych zawodów jednoznacznie potwierdziło orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej ETPCz) z lat 2008–2015.

2.

ETPCz uznał, że: „prowadzenie przeszukiwania kancelarii adwokackiej jest, co do zasady niedopuszczalne, a wyłączenie tej zasady może być stosowane w szczególnych okolicznościach, w najistotniejszych sprawach na mocy precyzyjnie sformułowanych procedur i nakazu”³.

² Treść przepisu ma charakter obligatoryjny. Potwierdza to również doktryna m.in. *Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz*, T. Scheffler (red.). Przepis art. 18 KERP obowiązuje w niezmienionej formie od 2007 r.

³ Por. P. Skorupka, *Kiedy służby mogą przeszukać kancelarię prawną*, „Gazeta Prawna” z 19.02.2016 r.,

3.

Zgłoszenie konieczności udziału przedstawicieli samorządu powinno być wpisane do protokołu przeszukania, a do czasu ich przybycia, mogą być wykonywane jedynie czynności przygotowawcze.

4.

Zgodnie z art. 220§ 1 k.p.k. przeszukania może dokonać:

- » prokurator;
- » policja na polecenie sądu lub prokuratury;
- » inne organy wskazane w art. 312 k.p.k. i w przepisach szczególnych.

Wyjątek: Policja lub inny uprawniony organ może dokonać przeszukania bez: „uprzedniego polecenia sądu lub prokuratury” jeżeli jest to uzasadnione koniecznością niezwłocznego znalezienia rzeczy, czyli w sytuacji niecierpiącej zwłoki. Taka sytuacja pozwala, bez pisemnego postanowienia, dokonać przeszukania, nawet w porze nocnej (art. 220 § 3 i art. 221 k.p.k.). Najpóźniej w ciągu siedmiu dni od daty tych czynności, organ przeszukujący musi doręczyć osobie, u której dokonano przeszukania, postanowienie zatwierdzające tę czynność przez sąd lub prokuraturę.

Ważne: w opisanej wyżej sytuacji przeszukujący okazuje nakaz kierownika swej jednostki lub legitymację służbową, a z czynności sporządza się protokół, do którego osoba u której dokonuje się przeszukania powinna zgłosić żądanie doręczenia postanowienia zatwierdzającego.

---

oraz uzasadnienie wyroku ETPCz z 12 lutego 2015 r. sprawa *Yuditskaya i inni p-ko Rosji*, skarga nr 5678/06.

Zasadą jest prowadzenie przeszukania na podstawie pisemnego postanowienia właściwego organu⁴. Istotne jest, że przeszukiwanie powinno mieć zawsze charakter **kierunkowy**, zatem nie szuka się „czegoś” co może się znaleźć i przyda.

5.

Właściwe przeszukiwanie powinno być poprzedzone zapoznaniem się przez radcę prawnego z treścią postanowienia właściwego organu o przeszukaniu i USTALENIEM, na tej podstawie, jaki jest cel przeszukania oraz czy:

- a) przeszukiwanie jest w wyniku podejrzenia radcy prawnego o popełnienie czynu karalnego lub czy jest to przeszukiwanie „w sprawie”;
- b) zachodzi możliwość ujawnienia tajemnicy zawodowej (wówczas zastosowanie mają przepisy art. 225 k.p.k. i art. 226 k.p.k.).

W takiej sytuacji, w zależności od ustaleń, zachodzi konieczność wezwania do udziału w przeszukaniu przedstawiciela samorządu, zgodnie z art. 18 KERP, i wniesienia tego żądania do protokołu przeszukania. Gdyby rozpoczęto właściwe przeszukiwanie przed przybyciem wezwanych osób **należy bezwzględnie zgłosić sprzeciw do protokołu.**

Czas przybycia przedstawicieli samorządu, należy odnotować w protokole.

---

⁴ Określa to dokładnie *Regulamin wewnętrzny urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* – Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 7 kwietnia 2016 r. (Dz.U. poz. 508 ze zm.) – patrz § 159–163.

c) Jeżeli radca prawny jest osobą podejrzaną o przestępstwo, obowiązując tryb art. 225 § 2 k.p.k., to znaczy że organ prowadzący przeszukanie może otwierać i odczytywać znalezione rzeczy, w tym materiały zawierające między innymi tajemnicę zawodową i wykorzystywać je w postępowaniu karnym, ale nie dotyczy to materiałów objętych tajemnicą **obrończą i dokumentacją psychiatryczną**. W tym ostatnim przypadku obowiązuje tryb określony w art. 225 § 3 k.p.k. Nadto problemem może okazać się, przy przeszukaniu szczególnie w tym trybie, odpowiednie zabezpieczenie dokumentów zawierających informacje dotyczące innych klientów, niezwiązanych ze sprawą, w której radca jest podejrzany. W odniesieniu do tych dokumentów należy się domagać (wpis do protokołu) zastosowania przepisu art. 225 § 1 k.p.k.

d) Jeżeli radca prawny nie jest osobą podejrzaną, a w znalezionych materiałach (dokumenty pisma, nośniki elektroniczne i inne) zawarte są informacje, które w ocenie radcy, mają charakter tajemnicy zawodowej, niejawnej lub osobistej, obowiązuje tryb art. 225 § 1 k.p.k., czyli dowód bez ujawniania jego zawartości. Pieczętuje się go, zabezpiecza i w tak dokonanym opakowaniu, niezwłocznie przekazuje się prokuratorowi lub sądowi, a dalsze postępowanie z takimi dowodami określa art. 226 k.p.k.

Jak widać z dotychczasowych ustaleń, istotne znaczenia ma skrupulatne przestrzeganie procedur oraz odpowiednie, bezpieczne opakowanie i zabezpieczenie dokumentów. Kolejną istotną sprawą jest odpowiednia dokumentacja przeszukania.

Na dokumentację tę składają się: 1) postanowienie o przeszukaniu, 2) protokół przeszukania z określeniem godziny rozpoczęcia i zakończenia 3) spis zatrzymanych rzeczy i sposób ich zabezpieczenia. Wymogi formalne ogólne dotyczące protokołu określa art. 148 k.p.k., a szczegółowo odnośnie protokołu przeszukania art. 229 k.p.k.

Niezwykle ważną sprawą jest, aby znalezione przy przeszukaniu pisma, w tym także odręczne notatki, dokument, zapisane nośniki, czyli wszystkie dowody w rozumieniu art. 115 § 14 k.k., z którymi jest: „związane prawo albo które ze względu na zawartą treść stanowią dowód prawa lub stosunku prawnego albo okoliczności mającej znaczenie prawne” bez odczytywania przez prowadzących przeszukanie, były opakowane, pieczętowane, odpowiednio zabezpieczone i przekazane niezwłocznie prokuratorowi lub sądowi. Kopie wymienionych dokumentów, stanowiących dokumentację przeszukania, powinien otrzymać radca prawny, u którego dokonuje się przeszukania.

Czynności końcowe wymagają szczególnej uwagi zarówno radcy, u którego prowadzone jest przeszukanie, jak i przedstawicieli samorządu uczestniczących w tych czynnościach, bowiem naturalne zmęczenie i stres sprzyjają nieuwadze. Przed podpisaniem protokołu przeszukania należy dokładnie sprawdzić czy:

- 1) odpowiada on wymogom określonym w art. 229 k.p.k.;
- 2) zajęte dokumenty, nośniki i inne przedmioty, wraz z ich opisem, zostały wymienione, opisane i nadano im odpowiedni numer bieżący;
- 3) zostały zapisane wszystkie zgłoszone zarzuty, zwłaszcza w sytuacji zgłoszonego sprzeciwu na zajęcie określonych rzeczy lub nie zastosowano

odpowiednich zabezpieczeń konfiskowanych akt i nośników, urządzeń elektronicznych przed dostępem osób trzecich.

Kopia protokołu przeszukania powinna być czytelna, zawierać między innymi dane osób prowadzących przeszukiwanie, ich stanowiska służbowe i dane osób asystujących. Należy zanotować dane i telefon służbowy odpowiedzialnego za przeszukiwanie funkcjonariusza.

Jak wynika z powyższego, treść art. 18 KERP spełnia swoją niezwykle ważną funkcję praktyczną, nakładając na przedstawicieli samorządu uczestniczących w przeszukaniu, jako profesjonalnych prawników, niez zaangażowanych emocjonalnie w przebieg sprawy, obowiązek CZUWANIA nad przestrzeganiem procedur obowiązujących przy tych czynnościach, wymagających niezwyklej koncentracji i staranności. Dlatego powinni to być doświadczeni praktycy w zawodzie i regularnie, okresowo przeszkalani w zakresie obowiązujących procedur i orzecznictwa, zwłaszcza ETPCz.

Z powodu coraz częstszych skarg na sposób przeszukania kancelarii prawniczych i naruszenia w związku z tym art. 8 Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, EPTCz bada niezwykle szczegółowo obowiązujące w danym państwie procedury dotyczące przeszukania, w tym sposób zabezpieczenia rekwizowanych dowodów, sporządzenia protokołu i wymaganej obecności przedstawiciela samorządu (jeżeli taka regulacja obowiązuje w danym państwie). Można przywołać – jako przykład – sprawę *Wieser i Bico*⁵.

⁵ Wyrok EPTCz z dnia 16 października 2007 r., skarga nr 74336/10 dotycząca Austrii.

W sprawie tej ETPCz uznał, że nie zachowano przy przeszukaniu odpowiednich warunków zabezpieczenia rekwizowanych danych elektronicznych, gdyż: „przedstawiciel samorządu uczestniczący przy przeszukaniu był głównie zajęty przy przeszukaniu dokumentów papierowych i w rezultacie nie mógł właściwie wypełniać swojej funkcji. Raport określający skopiowane i zajęte materiały nie został sporządzony na zakończenie przeszukania, ale dopiero później tego samego dnia. Austria w konsekwencji musiała zapłacić 2 500 euro jako zadośćuczynienie za krzywdę moralną oraz 10 000 euro kosztów.

Z powyższych rozważań wynika praktyczny wniosek jak istotne znaczenie ma wręcz kazuistyczne przestrzeganie obowiązujących procedur i opisanie tego w dokumentacji, a zwłaszcza w protokole przeszukania. Problematyka i znajomość procedur obowiązujących przy przeszukaniu kancelarii prawniczych, związanych z koniecznością zapewnienia tajemnicy zawodowej, powinna być w interesie samych zainteresowanych jak najbardziej przyswojona, na bieżąco uzupełniana i, w ich interesie, popularyzowana przy każdej okazji w społeczeństwie. Mimo że, na szczęście, przypadki tych niewątpliwie przykrych zdarzeń są rzadkie, pewnym zalecanym wzorem mogą być doświadczenia samorządu adwokackiego w Niemczech. Opracowano tam przez doświadczonych praktyków karnistów jednolite zalecenia mające charakter instrukcji dotyczącej przeszukania w kancelarii.

Zalecenia są aktualizowane i popularyzowane przez organa samorządu poprzez publikacje elektroniczne, w czasopiśmie i komunikatach samorządowych. Należy też okresowo o nich przypominać, publikując ciekawsze wyroki ETPCz. ●

Kilka uwag w przedmiocie udziału profesjonalnego pełnomocnika

w „nowym”¹ postępowaniu w sprawach gospodarczych a kwestia etyki zawodu radcy prawnego

Michał Pyrz, radca prawny

7 listopada 2020 roku minął rok od wejścia w życie znowelizowanego kodeksu postępowania cywilnego. Rzeczona nowelizacja wprowadziła szereg znaczących modyfikacji dla procedury cywilnej. Przedmiotowy tekst będzie traktował, przede wszystkim, o zmianach dotyczących odrębnego postępowania w sprawach gospodarczych, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii udziału profesjonalnego pełnomocnika w tym postępowaniu oraz relacji na linii klient – profesjonalny pełnomocnik, by następnie poddać wspomniane relacje analizie z punktu widzenia zasad wykonywania zawodu radcy prawnego.

Reżim procesowy postępowania w sprawach gospodarczych, wprowadzony pod rządami omawianej nowelizacji, nałożył

szereg „ciężarów” procesowych na profesjonalnych pełnomocników. W ostatnim czasie pojawiają się opinie, w myśl których w procedurze cywilnej mamy do czynienia z pełnomocnikiem *incognito* czy pełnomocnikiem „z tylnego siedzenia” i to właśnie te spostrzeżenia stały się istotnym przyczynkiem do powstania niniejszego tekstu. Przy takich diagnozach, sformułowanych w oparciu o obserwację praktyki stosowania prawa, nasuwa się pytanie: Czy tego rodzaju działanie nie pozostaje w sprzeczności z zasadami etyki wykonywania zawodu radcy prawnego oraz przepisami kodeksu postępowania cywilnego? Odpowiedzi na powyższe postawione pytanie postaram się udzielić w dalszej części tekstu. Chciałbym jednak już teraz zaakcentować, że analiza przedmiotowego zagadnienia zostanie przeprowadzona w dwóch obszarach, a mianowicie nadużycia prawa procesowego stypizowanego w art. 4¹ k.p.c., ewentualnie naruszenia klauzuli dobrych obyczajów zawartej w art. 3 k.p.c. oraz zasad etyki radcy prawnego.

¹ Odrębne postępowanie gospodarcze było już obecne w polskiej procedurze cywilnej i obowiązywało do 2012 roku.

Fot. Free-Photos – Pixabay.com

W celu uniknięcia nieporozumień natury interpretacyjnej, pragnę w tym miejscu uporządkować kwestie terminologiczne. Ilekroć w danym tekście będzie mowa o zasadach etyki radcy prawnego, będę przez nie rozumiał zbiór reguł postępowania (przy czym słowo postępowanie rozumiem jako swoistego rodzaju zachowanie i działanie lub zaniechanie) i wartości niezbędnych w codziennej praktyce radcy prawnego². Przez pojęcie nadużycia prawa procesowego, w ślad za T. Erecińskim przyjmuję, że jest to czynność procesowa wprawdzie dozwolona na poziomie norm procesowych, neutralna lecz z punktu widzenia celu procesu, jak również ogólnie przyjętych standardów w społeczeństwie, oceniana jest negatywnie bo utrudnia bieg postępowania³. Z kolei dobre obyczaje traktuję jako zbiór ponadczasowych wartości, norm moralnych, etycznych oraz zachowań przyjętych w danej kulturze które są adekwatne do

miary ocenianej czynności, niezależnie od tego kto ją podejmuje⁴.

Ponad wszelką wątpliwość należy zauważyć, że znowelizowane przepisy o postępowaniu w sprawach gospodarczych mają na celu skrócenie rozpoznawania spraw pomiędzy przedsiębiorcami⁵. Ustawodawca, dążąc do skrócenia czasu rozpoznawania spraw gospodarczych, wprowadził szereg nieszablonowych rozwiązań. W mojej ocenie do najistotniejszych⁶ zmian trzeba zaliczyć zakaz wnoszenia powództwa wzajemnego, obowiązek wskazywania twierdzeń i dowodów w ściśle określonym terminie – już na początku postępowania – pod rygorem braku możliwości ich przytaczania na późniejszym etapie sprawy, co istotne możliwość przeprowadzenia

² W. Chróścik, *Słowo wstępne*, [w:] T. Jaroszyński, A. Sękowska, P. Skuczyński, *Kodeks Etyki Radcy Prawnego Komentarz*, Warszawa 2016, s. 5.

³ T. Ereciński, *Nadużycie praw procesowych w postępowaniu cywilnym. Tezy i wstępne propozycje do dyskusji*, [w:] *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, red. P. Grzegorzcyk, M. Walasik, F. Zedler, Warszawa 2019, s. 16.

⁴ A. Hulisz-Laskowska, *Sprzeczność czynności procesowych z dobrymi obyczajami a nadużycie uprawnień procesowych*, „Prawo i Więź” nr 3, s. 13.

⁵ W odrębnym postępowaniu w sprawach gospodarczych, mogą występować również podmioty które nie są przedsiębiorcami. W ramach tego postępowania dopuszczalne jest dochodzenie roszczeń odszkodowawczych osób fizycznych w stosunku do towarzystw ubezpieczeniowych.

⁶ Z uwagi na zakres przedmiotowy niniejszego artykułu, zmiany w postępowaniu gospodarczym nie będą poddawane szerokiej analizie, a jedynie zasygnalizowane.

dowodu z przesłuchania świadka również zostanie istotnie ograniczona. W zamyśle ustawodawcy kluczowe znaczenie uzyskał dowód z dokumentu. Podłóg nowej ustawy niedopuszczalne jest korygowanie błędów w zakresie określenia stron sprawy. Transponując powyższe zmiany na kanwę poruszonego w niniejszym opracowaniu problemu, należałoby w sposób szczególny przyrzeć się zaostrożonemu systemowi prekluzji dowodowej.

Zgodnie z art. 458⁵ § 1 k.p.c. powód jest obowiązany powołać wszystkie twierdzenia i dowody w pozwie, a pozwany – w odpowiedzi na pozew. Co więcej, zgodnie z § 4 powołanego przepisu twierdzenia i dowody powołane z naruszeniem § 1–3 podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe, albo że potrzeba ich powołania wynikała później. W takim przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe lub wynikała potrzeba ich powołania. Przedmiotowa regulacja, w swej istocie może skłaniać zarówno powoda jak i profesjonalnego pełnomocnika do przyjęcia rozwiązania wedle, którego pismo procesowe zostanie sporządzone przez pełnomocnika lecz podpisane zostanie przez stronę postępowania, albowiem w wyniku tego zabiegu strona postępowania uzyskuje dodatkowy czas na ewentualne zmiany czy poszerzenie korzystnego dla siebie materiału dowodowego.

Za tego typu tezę przemawia także okoliczność stypizowana 458⁴ k.p.c. w myśl której strona, która nie jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, otrzymuje z sądu stosowne pouczenie wraz z wezwaniem, by w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż tydzień, przedstawiła

swoje kompleksowe stanowisko w sprawie. W przypadku pominięcia istotnych z punktu widzenia danego postępowania dowodów czy okoliczności, powyższa regulacja może stanowić bufor bezpieczeństwa, atrakcyjny zarówno dla profesjonalnego pełnomocnika oraz strony postępowania. Gdy podmioty postępowania cywilnego decydują się na takie rozwiązanie, może pojawić się problem oceny tego działania z punktu widzenia zasad wykonywania zawodu radcy prawnego oraz przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Wykładając takie hipotetyczne zachowanie strony postępowania i profesjonalnego pełnomocnika przez pryzmat przepisów procedury cywilnej, w pierwszej kolejności należy zauważyć, że takie zachowanie może być kwalifikowane jako przejaw nadużycia prawa procesowego. Instytucja nadużycia procesowego, podobnie jak odrębne postępowanie w sprawach gospodarczych została wprowadzona do kodeksu postępowania cywilnego na mocy nowelizacji z dnia 4 lipca 2019 roku. Jak trafnie w doktrynie postępowania zauważa Ł. Błaszczak zakaz nadużycia praw procesowych uznawano za fundamentalną część prawa do rzetelnego postępowania sądowego, a więc postępowania prowadzonego przy uwzględnieniu nie tylko reguł *fair play*, ale i z poszanowaniem wszelkich prawideł uczciwego, lojalnego i sprawiedliwego procedowania w sprawie zawistej przez sądem⁷. Ratio legis tej regulacji postępowania cywilnego sprowadza się do udoskonalenia postępowania przed sądem, a z drugiej zaś strony, ma na celu zapobieganie zachowaniom, które zakłócają jego przebieg i prowadzą

⁷ Ł. Błaszczak, *Komentarz do art. 4¹ k.p.c.*, [w:] *Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego*, red. T. Zembrzusi, Warszawa 2019, SIP LEX nb. 1.

do osiągnięcia celu nieznanego danej instytucji.

Jednym z przykładów nadużycia prawa procesowego w praktyce stosowania prawa jest celowe przedłużanie postępowania⁸ poprzez składanie różnego rodzaju wniosków i pism procesowych. Ocena, czy dana czynność stanowi nadużycie prawa procesowego, powinna opierać się w pierwszym rzędzie na ustaleniu celu, który strona chce osiągnąć, podejmując daną czynność, a także na ocenie, czy cel ten jest usprawiedliwiony w świetle procesowego przeznaczenia danej instytucji. Mówiąc innymi słowami, należy zbadać czy cel działania strony *in concreto* jest zgodny z celem instytucji procesowej *in abstracto*⁹. W odróżnieniu od nadużycia prawa procesowego, ocenę czy doszło do naruszenia dobrych obyczajów należy dokonywać *ad causum*.

Tylko tego rodzaju analiza jest w stanie udzielić odpowiedzi na pytanie czy dana czynność procesowa lub brak dokonania konkretnej czynności procesowej stanowi, w swej istocie, o nadużyciu prawa procesowego i naruszeniu art. 3 k.p.c. Zanim jednak udzielić odpowiedzi na powyższe postawione pytanie, należy poddać analizie przepisy kodeksu etyki radcy prawnego.

Zgodnie z art. 6 kodeksu etyki radcy prawnego (dalej jako: k.e.r.p.) radca prawny, mając na uwadze treść roty ślubowania określonej w ustawie o radcach prawnych,

obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami. Powyższe statuje wprost nakaz wykonywania obowiązków zawodowych sumiennie i zgodnie z przepisami prawa, zachowując przy tym tajemnicę zawodową. Przedmiotowe zobowiązanie dotyczy się także postępowania godnego i uczciwego, kierując się zasadami etyki radcy prawnego i sprawiedliwości. Wszelkie działania związane z wykonywaniem zawodu podejmowane przez radcę prawnego podlegają więc ocenie, która odbywać się będzie, przede wszystkim, przez pryzmat treści złożonego uroczystego ślubowania. Powyższy przepis należy skorelować bezpośrednio z treścią art. 43 § 1 k.e.r.p.

W myśl tego przepisu radca prawny nie może podjąć się prowadzenia sprawy, jeśli nie otrzyma zlecenia od klienta, albo osoby go reprezentującej, albo jeżeli sprawa nie zostanie mu powierzona na podstawie przepisów prawa przez sąd lub inny organ. Sama li tylko wykładnia literalna omawianego artykułu nakazuje zwrócić uwagę na istotne zagadnienie, a mianowicie użycie sformułowania „prowadzenia sprawy”.

Wyrażenie mówiące o „prowadzeniu sprawy” bardzo często pojawia się w tekście kodeksu etyki radcy prawnego. Przenosząc je na grunt wzmiankowanego artykułu, należy je traktować znacznie szerzej, aniżeli czynność polegającą na samym udzieleniu pełnomocnictwa czy opowaznienia. W doktrynie P. Skuczyński bardzo słusznie zauważa, że każda czynność świadczenia pomocy, w szczególności udzielenie porady prawnej, sporządzenie opinii prawnej czy opracowanie projektu aktu prawnego oraz występowanie przed urzędami i sądami w charakterze pełnomocnika lub obrońcy może nastąpić na

⁸ Taki pogląd w doktrynie postępowania cywilnego wyrażają M.G. Plebanek, Ł. Błaszczak, R. Obrębski, J. Bodio, T. Szanciło.

⁹ T. Ereciński, *Nadużycie praw procesowych w postępowaniu cywilnym. Tezy i wstępne propozycje do dyskusji*, [w:] *Nadużycie prawa procesowego cywilnego*, red. P. Grzegorzczak, M. Walasik, F. Zedler, Warszawa 2019, s. 16 i 17.

podstawie wyraźnego zlecenia ze strony klienta lub powierzenia, na podstawie przepisów prawa, przez sąd lub inny organ¹⁰. Tego rodzaju argumentacja posiada również uzasadnienie natury systemowej, albowiem gdyby ustawodawca utożsamiał czynność udzielenia samego pełnomocnictwa czy upoważnienia z pojęciem „prowadzenia sprawy” – to właśnie w kodeksie posługiwał by się terminem udzielenia pełnomocnictwa lub upoważnienia¹¹.

Powyższe ustalenia dają jednoznaczny asumpt do stwierdzenia, że każdej czynności związanej ze świadczeniem pomocy prawnej (prowadzeniem sprawy), a zatem: udzielenie porady prawnej, sporządzenie opinii prawnej, sporządzenie pisma procesowego, opracowanie projektu aktu prawnego oraz występowanie przed urzędami i sądami w charakterze pełnomocnika lub obrońcy musi zostać dokonana rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami. Prowadzenie sprawy w oderwaniu od powyższych reguł naruszałoby tekst roty ślubowania i art. 6 k.e.r.p, a co za tym idzie, stanowiło by delikt dyscyplinarny.

Drugą istotną w zakresie poruszanej tematyki kwestią, jest zakres zlecenia pochodzący od klienta, albowiem to właśnie on powinien determinować działania profesjonalnego pełnomocnika. Jedynie na marginesie należy zaakcentować, że przekroczenie zakresu zlecenia klienta, należałoby poczytywać w kategoriach prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia.

¹⁰ P. Skuczyński, *Komentarz do art. 43 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego*, [w:] T. Jaroszyński, A. Sękowska, P. Skuczyński, *Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 215.

¹¹ Podobny pogląd prezentuje W. Chróścik, *Komentarz do art. 43 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego*, [w:] *Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz*, red. T. Scheffler, SIP LEGALIS nb. 3.

Z kolei nie wykonanie pełnego zakresu zlecenia przez profesjonalnego pełnomocnika mogłoby narażać go na zarzut braku staranności w działaniu lub nienależytego wykonania zlecenia.

Udzielając odpowiedzi na pytania postawione we wstępie niniejszego artykułu, przedstawiony problem badawczy należałoby – moim zdaniem – rozważyć w kilku hipotetycznych przypadkach. Rzecz sprowadza się bowiem do oceny dokonanych czynności, a mianowicie czy doszło do nadużycia prawa i w konsekwencji naruszenia zasad etyki zawodowej? Kardynalne znaczenie, będzie odgrywała tu wola klienta. Jeżeli klient zwróci się do profesjonalnego pełnomocnika ze zleceniem polegającym na udzieleniu porady prawnej, sporządzeniu opinii prawnej lub stanowiska prawnego w sprawie gospodarczej i w następstwie uzyskanej wiedzy – na podstawie udzielonej pomocy prawnej, sam zdecyduje się na skierowanie pozwu do Sądu, lecz wskutek napotkanych trudności, pomimo uzyskanych pouczeń, zdecyduje się kontynuować współpracę z pełnomocnikiem, tym razem w zakresie reprezentacji przed Sądem – to takie działanie w żadnym wypadku nie można kwalifikować jako przejaw nadużycia prawa procesowego czy naruszenia zasad etyki.

Z kolei, inaczej kształtuje się położenie radcy prawnego w momencie, gdy klient zleca profesjonalnemu pełnomocnikowi prowadzenie sprawy polegające na sporządzeniu pisma procesowego i reprezentowania go przed Sądem w postępowaniu gospodarczym. Jeżeli takie zlecenie zostaje udzielone w sposób jednoznaczny i niebudzący wątpliwości co do woli klienta – tym zakresie, a w skutek działania pełnomocnika klient podpisuje, uprzednio sporządzone przez radcę prawnego, pismo procesowe działając w imieniu

własnym – to należy takie działanie ocenić w sposób odmienny niż prezentowany powyżej. Istotnym substratem takiego działania jest również kwestia świadomości samego pełnomocnika i celowości takiego zachowania, jeżeli dopuściłby się takiego działania w sposób świadomy i celowy, to biorąc pod uwagę wszystkie powyżej wskazane czynniki – w takim przypadku doszłoby do naruszenia procedury cywilnej oraz w konsekwencji stanowiłoby delikt dyscyplinarny – takie zachowanie lub działanie ze strony radcy prawnego można by określić mianem pełnomocnika *incognito*. Ponadto należy zauważyć, że ilekroć w danej sprawie mielibyśmy do czynienia z deliktem dyscyplinarnym (na płaszczyźnie opisanej powyżej¹²), to w mojej ocenie, równałoby się to z naruszeniem klauzuli generalnej postępowania cywilnego, za jaką, bez wątpienia, należy uznać dobre obyczaje stypizowane w art. 3 k.p.c.

Pragnę jednak zauważyć, że tego rodzaju sytuacja w praktyce może występować bardzo rzadko ponieważ nie można tracić z pola widzenia faktu, iż w przypadku złożenia pozwu wraz z wnioskiem

o rozpoznanie go w postępowaniu upominawczym lub nakazowym, to z chwilą uprawomocnienia się nakazu zapłaty pełnomocnik swoim działaniem sam pozbawiłby się kosztów zastępstwa procesowego.

Podsumowując powyższe rozważania należy stwierdzić, że ustawodawca, realizując postulat przyśpieszenia postępowania, wprowadził ponownie do kodeksu postępowania cywilnego odrębne postępowanie w sprawach gospodarczych. Znowelizowane przepisy wprowadzają wiele kontrowersyjnych rozwiązań, które mogą wpływać na ograniczenie udziału profesjonalnego pełnomocnika na etapie wnoszenia pozwu do Sądu. Ocena zachowania radcy prawnego polegającego na „niewidocznym” udziale w sprawie, z punktu widzenia nadużycia prawa i zasad etyki wykonywania zawodu, każdorazowo powinna być przeprowadzona w oparciu o ściśle kryteria. Do takich kryteriów, przede wszystkim, należy zaliczyć rodzaj świadczonej pomocy prawnej, działalność zgodną z zakresem zlecenia pochodzącego od klienta oraz świadomość i celowość w działaniu profesjonalnego pełnomocnika. Te wszystkie czynniki należy bezpośrednio zespolić z normą wynikającą z art. 6 k.e.r.p. Wówczas, w zależności od wyniku powyżej przedstawionego działania, dopiero po udzieleniu odpowiedzi w zakresie spełnienia poszczególnych kryteriów, będzie można udzielić odpowiedzi na pytanie czy niewidoczny udział pełnomocnika w postępowaniu stanowi delikt dyscyplinarny. Niemożliwe jest bowiem podjęcie próby generalizowania (uogólnienia) czy też stworzenia zamkniętego katalogu sytuacji, w których występowanie „pełnomocnika *incognito*” stanowi o dopuszczeniu się deliktu dyscyplinarnego, nadużycia prawa procesowego oraz naruszeniu klauzuli dobrych obyczajów. ●

¹² Jak słusznie zauważa A. Hulisz-Laskowska „Nie każda jednak czynność sprzeczna z dobrymi obyczajami może być jednocześnie uznana za nadużycie prawa procesowego. Przy ocenie, czy doszło do nadużycia prawa procesowego należy bowiem wziąć pod uwagę przede wszystkim cel podejmowania czynności. Cel ten powinien być oceniony, w szczególności w odniesieniu do zachowania strony lub uczestnika postępowania dokonującego czynności, sposobu jej dokonania oraz jej treści” Zob. A. Hulisz-Laskowska, *Sprzeczność czynności procesowych z dobrymi obyczajami a nadużycie uprawnień procesowych*, „Prawo i Więź” 2020, nr 3, s. 36. Podobny pogląd wyraża Ł. Błaszczak, *Klauzula generalna »dobrych obyczajów« z art. 3 k.p.c.*, „Polski Proces Cywilny” 2014, nr 2, s. 167. Autor ponadto wskazuje, że klauzula dobrych obyczajów jest „komponentem” nadużycia prawa procesowego.

Choroba psychiczna a rozkład pożycia małżeńskiego

Krystian Mularczyk, radca prawny
Adam Majewski, Uniwersytet Wrocławski

Fot. cottonbro – Unsplash.com

Problematyka orzekania rozwodu w przypadku choroby psychicznej jednego z małżonków jest zagadnieniem najczęściej bardziej skomplikowanym i powodującym specyficzne dylematy dla Sądu, niż orzekanie w przypadku rozpadu pożycia małżeńskiego z innych przyczyn. W świetle najnowszych badań, coraz większa część naszej populacji jest dotknięta różnymi problemami psychicznymi, takimi jak depresja, stany lękowe oraz nerwice¹.

Wydaje się, że jest to spowodowane coraz większym tempem życia, stresem oraz – ostatnio – izolacją względem innych osób, co nastąpiło na skutek szczególnych regulacji prawnych w trakcie pandemii COVID-19. Problemy psychiczne, które dotyczą małżonków najczęściej przekładają się na całokształt stosunków między nimi, co doprowadza do decyzji o rozstaniu. Dlatego też, w ostatnim czasie, wiele osób zadaje sobie pytanie jaki wpływ ma choroba psychiczna na orzeczenie Sądu kończące batalię rozwodową? Poniżej autorzy przeprowadzą ogólną analizę tego problemu.

¹ T. Witkowski, *Pandemia chorób psychicznych? Kogo ogarnęło szaleństwo*, „Rzeczpospolita Plus Minus”, <https://www.rp.pl/Plus-Minus/306059999>

² [Pandemia-chorob-psychicznych-Kogo-ogarnelo-szalenstwo.html](https://www.rp.pl/Pandemia-chorob-psychicznych-Kogo-ogarnelo-szalenstwo.html) [dostęp: 29.11.2020 r.].

Jeśli chodzi o chorobę psychiczną bądź niedorozwój umysłowy, niewątpliwie mogą one stanowić przesłankę do unieważnienia małżeństwa. Zgodnie z art. 12 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (dalej kro), co do zasady, osoba dotknięta chorobą psychiczną albo niedorozwojem umysłowym nie może zawrzeć małżeństwa². Istnieje od tej zasady wyjątek. Zgodnie z art. 12 § 1 zd. 2 kro, Sąd może zezwolić takiej osobie na zawarcie małżeństwa, jeśli stan zdrowia lub umysłu takiej osoby nie zagraża małżeństwu, ani zdrowiu przyszłego potomstwa, ani jeżeli osoba ta nie została ubezwłasnowolniona całkowicie. W praktyce, w takiej sytuacji Sąd rzadko wydaje zgodę na zawarcie małżeństwa. Oczywiście, może się zdarzyć, że jeden z małżonków zataił przed drugim swoją chorobę. W takim przypadku występująca u jednego małżonka choroba psychiczna może być ważną przesłanką do unieważnienia małżeństwa.

Każdy z małżonków może żądać unieważnienia małżeństwa z powodu choroby psychicznej albo niedorozwoju umysłowego drugiego małżonka. Jednak co istotne, w sytuacji gdy stan zdrowia osoby chorej nie zagraża małżeństwu, ani zdrowiu przyszłego potomstwa, nie ma podstaw do unieważnienia związku małżeńskiego³. Zgodnie z tezą Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 23.02.1995 r. (sygn. akt I ACr 33/95) „Unieważnienie małżeństwa z powodu choroby psychicznej jednego z małżonków może nastąpić tylko wówczas, gdy przeszkoda ta istniała w dacie zawierania związku małżeńskiego⁴”.

² Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy Dz.U. 2020.1359, dalej kro.

³ Z. Krzemiński, *Rozwód. Praktyczny komentarz. Orzecznictwo. Piśmiennictwo. Wzory pism*, Warszawa 2007, s. 40.

⁴ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 lutego 1995 r., sygn. akt: I ACr 33/95.

Jeśli chodzi o chorobę psychiczną, która uwidoczniła się podczas trwania związku małżeńskiego, sytuacja jest zgoła odmienna. Choroba psychiczna lub niedorozwój umysłowy nie może stanowić wówczas podstawy do unieważnienia małżeństwa⁵. Małżonek chcący zakończyć wspólne życie z chorym współmałżonkiem, musi skorzystać z innej instytucji prawnej, tj. rozwodu. W świetle przepisów kro, choroba małżonka na tle psychicznym stanowi istotny powód rozkładu pożycia małżeńskiego.

W doktrynie pojawia się stanowisko, że w przeciwieństwie do choroby mającej podłoże fizyczne, chory psychicznie bardzo często nie odczuwa zaniku, a nawet zerwania więzi duchowej między małżonkami⁶. W przypadku schorzeń niemających podłoża psychicznego, wręcz pożądane pod kątem stanu zdrowia chorego jest utrzymywanie więzi duchowej między małżonkami. Pozwala to niewątpliwie na szybsze i skuteczniejsze leczenie⁷. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 lipca 1962 r. sygn. akt I Cr 491/61 orzekł, że „przy chorobie fizycznej zachodzi możliwość utrzymywania więzi duchowej, istnieje pełne odczucie skutków rozwodu ze strony chorego i dlatego względny moralnie nakazują udzielenie mu opieki nie tylko materialnej, ale i moralnej, tak aby ulżyć losowi chorego. Inna natomiast sytuacja zachodzi w przypadku choroby psychicznej, nie zachodzi tu możliwość utrzymania więzi duchowej, a sam chory nie odczuwa w tak ostry sposób skutków rozwodu. Gdy jeszcze stan jego zdrowia wymaga pobytu w szpitalu, drugi małżonek nie może mu praktycznie zapewnić niczego więcej poza udzieleniem pomocy

⁵ Z. Krzemiński, *Rozwód...*, op. cit., s. 40.

⁶ H. Dolecki, T. Sokółowski, *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, wyd. II, LEX 2013.

⁷ *Ibidem*.

i opieki materialnej”⁸. W związku z powyższym należy zauważyć, że choroba psychiczna może doprowadzić do zerwania więzi duchowej między małżonkami, a to z kolei jest jednym z przejawów rozkładu pożycia⁹. Jednakże ta teza wydaje się być dyskusyjna. W rzeczywistości, bardzo często obecność zdrowego małżonka i jego wsparcie pozwala na przezwycięzenie choroby¹⁰. Należy uznać, że stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w judykacie z 1962 r., jest nieco archaiczne i nie uwzględnia współczesnego stanu wiedzy medycznej. Aktualnie wykrywa się wiele schorzeń psychicznych, które są w znacznej mierze uleczalne dzięki postępowi w nauce, zarówno poprzez terapię farmakologiczną jak i psychoterapię poznawczo-behawioralną. Przeżycie takie jak rozwód ma negatywne oddziaływanie na osobę chorą i może spowodować pogłębienie się choroby¹¹. Dlatego też Sąd powinien głęboko zważyć, czy orzeczenie rozwodu nie będzie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Sąd wydając werdykt w przykładowej sprawie powinien powołać się na opinie biegłych w tym zakresie, którzy swoją wiedzę i doświadczeniem mogą stwierdzić, czy jest możliwość wyleczenia chorego małżonka, bądź czy po ewentualnym rozwodzie stron, stan chorego małżonka nie ulegnie znaczącemu pogorszeniu.

Istotnym problemem jest kwestia winy za rozkład pożycia małżeńskiego osoby chorej. Wydaje się, że – co do zasady – choroba psychiczna nie może być czynnikiem wpływającym bezpośrednio na ewentualną winę małżonka chorego.

⁸ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 1962 r., sygn. akt: I Cr 491/61.

⁹ Z. Krzemiński, *Rozwód...*, op. cit., s. 41.

¹⁰ G. Jędrejek, *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz aktualizowany*, Lex 2019.

¹¹ *Ibidem*.

Należy jednak zauważyć, że choroba psychiczna może występować w różnej formie i w różnym stadium i w takiej sytuacji Sąd powinien się oprzeć na opinii biegłego psychiatry i psychologa. Możemy bowiem wyobrazić sobie, że pomimo skutecznego prowadzonego leczenia, chory małżonek świadomie dokuca swojemu współmałżonkowi bądź też go zdradza. W takim przypadku to opinia biegłych powinna wskazywać, czy działanie małżonka chorego jest spowodowane jego chorobą czy całkowicie innymi czynnikami niezwiązanymi z jego schorzeniem. Jest to zgodne z tezą Sądu Najwyższego który stwierdził, że „Choroba psychiczna małżonka nie wyklucza przypisania mu winy trwałego i zupełnego rozkładu pożycia małżeńskiego”¹². Dlatego też wszystko zależy od okoliczności w danej sprawie i faktów, które wyjdą na jaw podczas postępowania rozwodowego.

Analizując powyższe zagadnienie można dojść do wniosku, że choroba psychiczna ma istotny wpływ na rozkład pożycia małżeńskiego. Od momentu wystąpienia choroby psychicznej zależy możliwość zastosowania konkretnej instytucji prawnej (unieważnienie małżeństwa lub rozwód). W trakcie postępowania rozwodowego duży wpływ na decyzję sędziego, rozpatrującego daną sprawę, powinna mieć opinia biegłego, który wyraża swoje stanowisko uwzględniając stan zdrowia psychicznego badanego małżonka. Dlatego wydaje się, że w ramach postępowania rozwodowego, w którym jedna ze stron jest osobą chorą psychicznie, aby umożliwić Sądowi wydanie jak najbardziej sprawiedliwego orzeczenia, dobrym rozwiązaniem byłoby skorzystanie z pomocy co najmniej dwóch biegłych. ●

¹² Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2001 r. sygn. akt: V CKN 915/00.

Krótki przewodnik po konfliktach

Anita Woroniecka, radca prawny

Konfliktom interesów, których unikać powinien radca prawny w swojej działalności zawodowej – poświęcony został cały rozdział Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (KERP). Już sam fakt takiej obszernej regulacji czyni zagadnienia związane z konfliktami dość trudnymi.

Ich zasadnicza trudność tkwi jednak w tym, że z unikaniem owego konfliktu związana jest konieczność odmowy przyjęcia (lub przerwania wykonywania) przez radcę prawnego zlecenia, a w prostej konsekwencji – utrata wynagrodzenia. Kiedy jednak uświadomimy sobie, że obowiązek unikania konfliktu interesów służy zapewnieniu naszym klientom poczucia bezpieczeństwa i przekonania, że z zaufaniem mogą powierzyć nam ochronę swoich prawnych interesów – cel tak daleko idącego poświęcenia staje się bardziej zrozumiały. KERP w art. 10 wskazuje także, że obowiązek ten służy także zapewnieniu niezależności, dochowaniu tajemnicy zawodowej i lojalności. Jasne jest zatem, że w długofalowej perspektywie i z punktu widzenia środowiska radców prawnych, unikanie takiego konfliktu jest postawą pożądaną i przynoszącą wymierne korzyści. Beneficjentami takiej postawy jesteśmy wszyscy – jednak z ciężarem realizacji tego obowiązku poradzić muszą sobie tylko jednostki, które w obliczu takiego konfliktu staną. Ważne

Fot. pixel2013 – Pixabay.com

jest zatem by poprawnie identyfikować sygnały, które powinny skłonić nas do rozwiązania, czy taki konflikt rysuje się na naszym zawodowym horyzoncie. Po pierwsze, by niepotrzebnie, niejako „na zapas”, nie rezygnować ze świadczenia pomocy prawnej, a – jeśli konflikt jest nieunikniony – zminimalizować czas i energię poświęconą na przygotowanie lub realizację zleceń, które taki konflikt wygenerują. Działanie w warunkach konfliktu nie tylko bowiem może narazić nas na odpowiedzialność dyscyplinarną, ale także na utratę dobrej reputacji zawodowej.

Przesłanki ogólne

KERP wiąże konflikt interesów przede wszystkim z naruszeniem tajemnicy zawodowej lub nawet zagrożeniem jej naruszenia. Jeśli zatem dla wykonania zlecenia musimy ujawnić lub – w jakiejś przyszłości będziemy musieli ujawnić – informacje

powierzone nam przez klienta lub uzyskane w trakcie wykonywania czynności zawodowych – działamy w warunkach konfliktu. Podobna sytuacja wystąpi, gdy wykonywanie czynności zawodowych narusza lub stworzy zagrożenie naruszenia naszej niezależności. Będzie miało to miejsce wówczas gdy, np. z uwagi na wiążące nas relacje z określonym klientem – nie moglibyśmy zaprezentować w sporządzonej opinii prawnej wszystkich argumentów na korzyść innego naszego klienta. Trzeba zauważyć, że naruszenie tajemnicy lub niezależności musi mieć w tych wypadkach charakter oczywisty. W obu przypadkach także „zagrożenie naruszenia” musi osiągnąć poziom „znaczny”. Nie mówimy zatem o naruszeniach, do których mogłoby dojść o ile spełniłyby się dodatkowe warunki. Ostania z ogólnych przesłanek to posiadana przez nas wiedza, która daje nowemu klientowi nieuzasadnioną przewagę. Jakkolwiek przesłanka ta wydaje się bardzo trudna do udowodnienia – znakomicie czują ją „pokrzywdzeni” jej naruszeniem klienci. W postępowaniach dyscyplinarnych bardzo precyzyjnie zwykle potrafią określić jaka wiedza radcy prawnego o ich mocnych lub słabych stronach, specyfice organizacji, relacjach wewnętrznych czy mechanizmach podejmowania decyzji, daje jego nowemu klientowi przewagę.

Przesłanki szczególne – udział w konkretnych czynnościach lub przedsięwzięciach

W art. 27 KERP znajdziemy wyliczenie szczególnych ról, które o ile stały się naszym udziałem – bez względu na jakiegokolwiek inne okoliczności – powodują konieczność zaniechania udzielania pomocy prawnej. Tak więc, jeśli byliśmy wcześniej mediatorem albo biegłym w sprawie, jeżeli zeznaliśmy jako świadek o okolicznościach

sprawy, pozostajemy w bliskich stosunkach z przeciwnikiem naszego klienta bądź osoba nam najbliższa jest pełnomocnikiem strony przeciwnej bądź nawet wykonywała na jej rzecz w tej sprawie inną pomoc prawną, pomocy prawnej świadczyć nie powinniśmy. Wyliczenie to ma oczywiście trochę szerszy charakter, ale jest na tyle jasne, że jego lektura nie powinna nastręczyć poważniejszych problemów. Na większą uwagę, moim zdaniem, zasługuje przypadek opisany w pkt 4 powołanego postanowienia, zgodnie z którym radca prawny nie może świadczyć pomocy prawnej, jeśli sprawa dotyczy radcy prawnego, adwokata lub innej osoby, z którą radca prawny może – na podstawie przepisów prawa – wspólnie wykonywać zawód – o ile wykonują czynności zawodowe w tym samym czasie na rzecz tego samego klienta. Wydaje się bowiem, że tak sformułowany zakaz jest zbyt szeroki i bądź – może – sformułowany niezbyt precyzyjnie. Logicznym wydaje się bowiem, że nie chodzi tu o zakaz świadczenia jakiegokolwiek pomocy prawnej ale sprawy tegoż radcy, adwokata czy innej osoby w relacji ze wspólnie obsługiwany klientem. Nie ma bowiem żadnego racjonalnego uzasadnienia by zabronić radcy prawnemu udzielić pomocy prawnej rzecznikowi patentowemu, z którym wspólnie pracują na rzecz tego samego klienta, w sprawie niezwiązanej z tą obsługą, a np. dochodzeniem roszczeń z rękojmi obuwia nabytego przez rzecznika.

Niebezpieczne sprawy procesowe

Konflikt w bardzo czytelnej postaci najczęściej występuje na gruncie spraw, w których radca prawny występuje jako pełnomocnik lub obrońca. Jedynym pojęciem, które może sprawić trudność interpretacyjną jest „sprawa związana”. Proponuję rozumieć ją jako sprawę, która prezentuje

pewną tożsamość podmiotową, przedmiotową i czasową ze sprawą pierwotną. Przykładem spraw związanych mogą być roszczenia regresowe, które powstaną w wyniku przesądzenia odpowiedzialności w sprawie bazowej. Podstawą do zakwalifikowania sprawy jako „związanej” nie będzie jednak fakt, że dotyczą one jedynie tego samego przedmiotu, np. obie są sprawami o zadośćuczynienie. Jeśli zatem interesy naszych klientów lub byłych klientów są sprzeczne w tej samej sprawie lub sprawie związanej, musimy wybrać którego z nich będziemy reprezentować. Oczywiście, w przypadku byłego klienta już wyboru nie mamy, liczyć się będzie jego pierwszeństwo, podobnie jeśli mamy do czynienia z osobą, na rzecz której uprzednio wykonywaliśmy czynności zawodowe (ale nie była naszym klientem). Przed wyborem staniemy także, jeśli okaże się, że przeciwnik naszego klienta – jest naszym klientem i to niezależnie w jakiej sprawie.

Doradztwo

Ciekawostką w regulacji dotyczącej konfliktu przy doradztwie jest fakt, że zakaz wykonywania przez radcę prawnego czynności zawodowych może, w tym wyjątkowym przypadku, zostać uchylony przez zgodę klienta. Warunkiem jest pisemne poinformowanie klienta o okolicznościach stanowiących istotę konfliktu interesów i jego źródle, skutkach proponowanego działania, zagrożeniu z tym związanym, a także o możliwych bądź wyłączonej przez taką zgodę działaniach alternatywnych. Zgoda klienta także musi być pisemna. Jeśli taką zgodę uzyskamy, będziemy mogli doradzać klientom o sprzecznych interesach w tej samej sprawie (np. osobom zawierającym umowę spółki) lub sprawie z nią związanej albo nowemu klientowi, którego interesy są sprzeczne z interesami

naszego byłego klienta (osoby na rzecz której wcześniej wykonywaliśmy czynności zawodowe).

Relacje klient – radca prawny

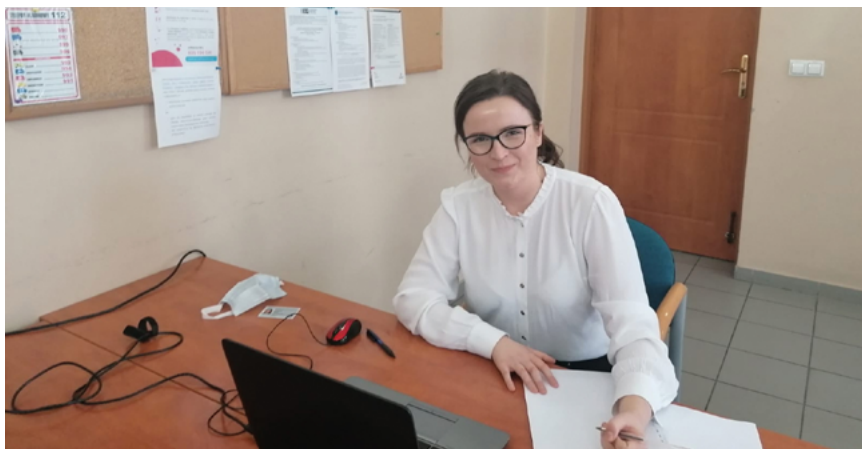
W działalności zawodowej nierzadko występują sytuacje, w których pomiędzy radcą prawnym a klientem powstają inne relacje biznesowe, niż zbudowane na bazie obsługi prawnej. Konflikt interesów jest wówczas najtrudniejszy do zidentyfikowania. Przesłania go bowiem dodatkowo (najczęściej) wyższy stopień zażyłości pomiędzy klientem a radcą prawnym. Pamiętajmy zatem, że jeśli jesteśmy stroną czynności dokonanej z naszym klientem to należy liczyć się z ryzykiem istnienia sprzeczności naszych interesów lub ryzyko jej wystąpienia, która powinna nas zmotywować do zaniechania świadczenia na rzecz klienta pomocy prawnej (w tej sprawie lub sprawie z nią związanej). W przypadku transakcji majątkowych, jeśli nie dotyczy ona zakresu zwykłej czynności klienta (np. jeśli radca prawny zawiera ze swoim klientem – bankiem – umowę o prowadzenie rachunku bankowego) – konieczne jest poinformowanie klienta o istotnych elementach umowy i umożliwienie klientowi skorzystania z pomocy innego prawnika. Wskutek małej precyzji tej regulacji nie jest jasne, czy obowiązek taki powstaje także w przypadku umowy o świadczenie usług prawnych. Dobrym nawykiem będzie jednak omówienie jej z klientem i rozwianie jego ewentualnych wątpliwości.

W powyższym omówieniu świadomie pominałam regulację dotyczącą zajęć niedopuszczalnych. Zasluguje ona bowiem na szersze omówienie. Mam nadzieję, że ten krótki przewodnik pozwoli Państwu łatwiej poruszać się po regulacji dotyczącej konfliktu interesów. ●

Zdalne kolokwia na aplikacji

Katarzyna Mielnicka, radca prawny, Wicedziekan ds. aplikacji

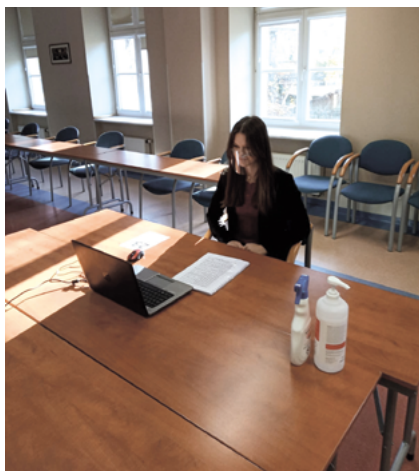
Fot. OIRP we Wrocławiu

Grudzień to zwykle czas na podsumowanie mijającego roku. Niewątpliwie dla nas wszystkich 2020 był rokiem wielu zmian, bowiem pandemia SARS-CoV-2 zmusiła nas do reorganizacji stylu życia, planów i przyzwyczajzeń.

W zakresie szkolenia aplikacyjnego ten rok także przyniósł wiele zmian. Z powodu ogłoszenia w Polsce stanu epidemii, od dnia 16 marca, zajęcia stacjonarne zostały zawieszono. Po krótkiej przerwie, wykłady i ćwiczenia dla aplikantów zostały wznowione, natomiast ostatecznie sytuacja

wymusiła prowadzenie nauki zdalnej, tj. przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej na platformie „weezy-cast”. Mimo, że program jest cały czas aktualizowany i rozszerzane są jego funkcje, to techniki kształcenia na odległość nie umożliwiają bezpośredniego, osobistego kontaktu prowadzących z aplikantami, co dla obu stron, jest z pewnością dużym utrudnieniem w procesie nauki.

W tym miejscu należy zatem podziękować prowadzącym, których zaangażowanie pozwoliło sprawnie przeprowadzić tego-roczne szkolenie aplikantów.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

W okresie od 1 do 6 czerwca 2020 r. przeprowadzone zostało kolokwium dla aplikantów III roku z zasad wykonywania zawodu radcy prawnego, etyki radcy prawnego oraz organizacji i funkcjonowania samorządu radców prawnych. Kolokwium odbyło się w formie konferencji on line, przy wykorzystaniu platformy Akademia Korbank. Aplikanci, w wyznaczonych godzinach, w przystosowanych do tego pokojach, wyposażonych w odpowiedni sprzęt techniczny, z zachowaniem reżimu sanitarnego, udzielali odpowiedzi na wylosowane pytania, natomiast komisja wysłuchiwała ich i obradowała nad punktacją w formie zdalnej. Kolokwium przebiegło bez zakłóceń, zaś poziom wiedzy zdających został oceniony wysoko. Z uwagi na pozytywne doświadczenia w tym zakresie, wszystkie późniejsze kolokwia ustne na aplikacji przeprowadzono według ww. zasad.

Uchwałą Nr 192/X/2020 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 czerwca 2020 r. w sprawie szczególnych zasad odbywania aplikacji radcowskiej w związku z obowiązaniem stanu zagrożenia epidemicznego

albo stanu epidemii ogłoszonych w związku z COVID-19 ustalono nowe, obowiązujące w czasie epidemii, zasady przeprowadzania wykładów, ćwiczeń i praktyk. Ustalone zostały także warunki odbycia, w trakcie I roku aplikacji, zajęć praktycznych określonych w porozumieniu zawartym na podstawie art. 32 ust. 3a ustawy o radcach prawnych. Niezrealizowane zajęcia praktyczne powinny odbyć się w trakcie II roku aplikacji, w roku szkoleniowym 2021, a szczegółowe zasady ich przeprowadzenia określone zostaną w porozumieniu pomiędzy Prezesem Krajowej Rady Radców Prawnych i Ministrem Sprawiedliwości.

Wzrost zachorowań w kraju spowodował kolejne utrudnienia w przeprowadzaniu kolokwium pisemnych. Z uwagi na zmieniające się, z dnia na dzień, rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, kolokwium pisemne z postępowania cywilnego, w dniu 19 października 2020 r., zostało przeprowadzone w dwóch lokalizacjach – w Centrum Konferencyjnym DCC przy

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

ul. Rakietowej i na Stadionie Miejskim, łącznie w trzech budynkach, w sześciu salach. Zwykle kolokwia pisemne przeprowadzane były na jednej sali. Przestrzeganie przepisów sanitarnych i ustalonych w OIRP we Wrocławiu przepisów porządkowych obowiązujących w trakcie przeprowadzania kolokwiów, pozwoliło na zapewnienie bezpieczeństwa zarówno zdającym, jak i komisji egzaminacyjnej. Wszystkie następne kolokwia pisemne zostały już przeprowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, co umożliwiła Uchwała Nr 211/X/2020 KIRP z dnia 24.10.2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie szczególnych zasad odbywania aplikacji radcowskiej w związku z obowiązkiwaniem stanu zagrożenia epidemiologicznego albo stanu epidemii ogłoszonej w związku z COVID-19. Dodatkowo, w dniu 6 listopada 2020 r. Prezydium Rady OIRP we Wrocławiu podjęło Uchwałę nr 12/11/2020 w sprawie określenia sposobu przeprowadzenia kolokwium pisemnego z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. Zatem obecnie aplikanci piszą kolokwia w swoich domach, przy wykorzystaniu

platformy Korbank i programu do pisania kolokwiów. Osoby, które nie posiadają właściwych urządzeń technicznych mogą także pisać kolokwium w Izbie, z zachowaniem obostrzeń sanitarnych i obowiązujących przepisów.

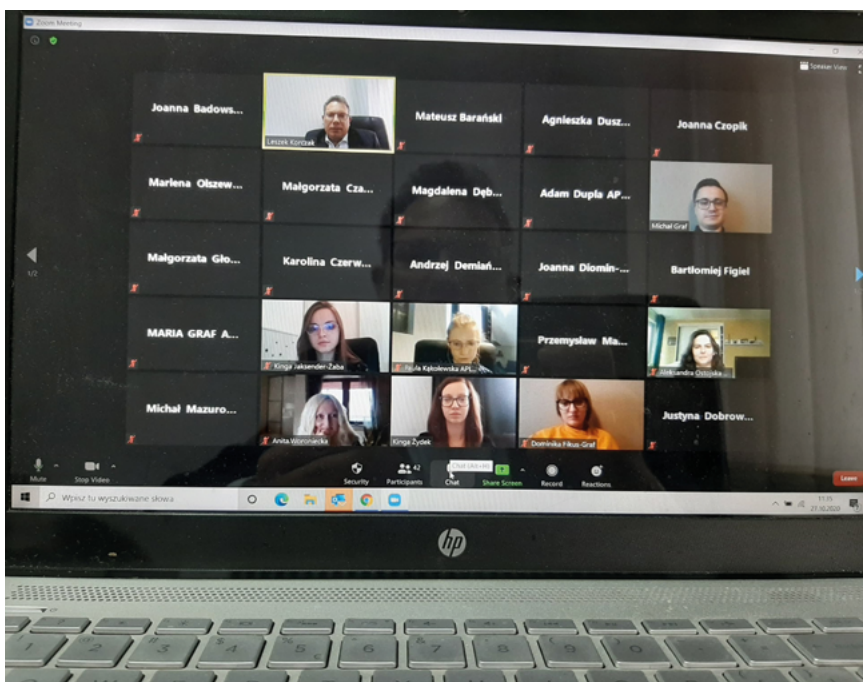
Zmieniająca się sytuacja epidemiologiczna niewątpliwie wymagała w tym roku od pracowników działu Aplikacji, członków Komisji ds. Aplikacji, organów naszego samorządu, wykładowców prowadzących zajęcia, a przede wszystkim od aplikantów dużego nakładu pracy i umiejętności szybkiego dostosowywania się do zmieniających warunków i przepisów. Od stycznia 2021 r. będziemy kontynuować zajęcia zdalne, ale jeśli tylko sytuacja epidemiczna pozwoli – natychmiast rozpoczniemy naukę stacjonarnie.

Korzystając z okazji, życzę Państwu spędzenia Świąt Bożego Narodzenia w ciepłym, rodzinnym gronie, a w nadchodzącym Nowym Roku przede wszystkim zdrowia i spełnienia marzeń oraz żeby był to rok spokojniejszy dla nas wszystkich. ●

E-Symulacja rozprawy sądowej

Kinga Żydek, aplikantka radcowska

Fot. OIRP we Wrocławiu

Jak zorganizować ciekawe zajęcia zdalne w dobie pandemii? Jak zaintryguować aplikantów i dać możliwość zabrania głosu? Na te, i wiele innych pytań odpowiedź znaleźli mec. Anita Woroniecka i mec. Leszek Korczak, którzy w październiku 2020 r. poprowadzili

symulacje rozpraw, w formie zdalnej, dla aplikantów I roku. Tradycyjne symulacje rozpraw dla I roku, z uwagi na panującą epidemię, musiały zmienić nieco formę, co jak się okazało, nie wpłynęło jednak na ich jakość, merytoryczność i ciekawość.

Fot. Adrian Grycuk

Z odpowiednim wyprzedzeniem aplikanci otrzymali treść kazusów z zakresu Etyki Rady Prawnego oraz podział na role procesowe. Role zostały przydzielone grupowo, co dało możliwość i zarazem niejako konieczność nawiązania współpracy w tychże grupach. Prowadzący przydzielili wszelkie role procesowe, od składu sędziowskiego, przez rzeczników dyscyplinarnych, pokrzywdzonych, obrońców, oskarżonego, a także obwinionego. Grupa oskarżycieli zobowiązana była do przygotowania wniosku o ukaranie.

Zajęcia, pomimo formy zdalnej, odbywały się zgodnie z wszelkimi obowiązującymi na rozprawie zwyczajami. Głosu udzielał wyznaczony przewodniczący składu sędziowskiego, na wstępie streszczano treść stanu faktycznego, a potem rozprawa toczyła się już swoim rytmem. Oskarżyciele przedstawiali wniosek o ukaranie oraz jego uzasadnienie. Sam oskarżony również był przesłuchiwany oraz mógł zabrać głos. Na koniec skład sędziowski udawał

się na tajną naradę, czyli spotkanie w innym miejscu online, gdzie przygotowywano treść wyroku oraz jego uzasadnienie. Po odczytaniu sentencji orzeczenia, sędzia przytaczał ustne motywy wyroku.

Symulacje zostały bardzo dobrze odebrane przez aplikantów. Wiele osób podkreślało, że widzieli się po raz pierwszy od marca 2020 r., kiedy to wszystkie zajęcia zostały przeniesione do sieci, co jest olbrzymią wartością dodaną do tych omawianych zajęć. Symulacje przeprowadzone zostały na bardzo wysokim poziomie, prowadzący i uczestnicy byli bardzo zaangażowani, aplikanci otrzymali komentarz do swoich działań procesowych. Bez wątpienia aplikanci potrzebowali takiego urozmaicenia, zwłaszcza dlatego, że większość zajęć w tym roku odbyła w formie zdalnej.

W imieniu aplikantów – dziękuję, za choćby małą możliwość powrotu do normalności. Zajęcia te zostaną w naszej pamięci na długo. ●

Sylwetka Aplikanta – Rafał Skibicki

Anna Zalesińska, radca prawny

Fot. Archiwum prywatne

Rafał Skibicki jest doktorantem w Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz aplikantem radcowskim pierwszego roku, obecnie z zawieszoną aplikacją.

Ukończył studia na Uniwersytecie Wrocławskim pisząc pracę magisterską pod opieką prof. dr hab. Dariusza Adamskiego pt. „Trójwymiarowy znak towarowy”. Przez dwa lata pełnił także funkcję Prezesa Naukowego Koła Cywilistów UW r oraz był członkiem Uniwersyteckiej Poradni Prawnej. Praktyki w kancelariach prawnych rozpoczął na drugim roku studiów, by od trzeciego roku studiów (jakkolwiek już po KPA) zacząć pracować w kancelarii radcowskiej zajmującej się prawem cywilnym oraz gospodarczym.

Obecnie zawodowo pracuje w kancelarii Szostek_Bar i Partnerzy, gdzie zajmuje się zagadnieniami związanymi z prawem nowych technologii oraz prawem własności intelektualnej. W ramach doktoratu, pod nadzorem prof. dr hab. Jacka Gołaczyńskiego oraz dra Krzysztofa Garstki, przygotowuje rozprawę doktorską dotyczącą platform internetowych, w szczególności zagadnień powstałych w związku z art. 17 Dyrektywy 2019/790. Prowadzi również

zajęcia z prawa prywatnego międzynarodowego, jak również z przedmiotów dotyczących informatyki prawniczej. Równocześnie jest autorem publikacji naukowych z zakresu prawa nowych technologii.

Prowadzenie zajęć, szkoleń czy występowanie na konferencji jest tym, co naprawdę lubi robić i co sprawia mu największą przyjemność. Dzięki nowym technologiom może kontynuować to również w czasach pandemii Sars-COV-2, jakkolwiek „niestety, nie zastąpi to normalnych kontaktów międzyludzkich.

Rafał odnajduje się także jako organizator oraz koordynator, i to niezależnie od sytuacji, czego najlepszym przykładem jest to, że chociażby w czasach pandemii walnie przyczynił się do zorganizowania (i to z niemałym sukcesem frekwencyjnym) trzech konferencji naukowych, w tym jednej o statusie międzynarodowym.

W wolnym czasie, którego niestety nie ma za wiele, uwielbia czytać książki (głównie fantastykę, ale nie tylko), ostatnio również bawi się w kucharza. Od małego dziecka fan Gwiazdnych Wojen (kiedyś nawet prowadził zajęcia o prawnych aspektach tej marki) oraz kibic AC Milan, który ostatnio gra za skakująco dobrze. Uważa, że wszystko da się przedstawić w sposób jasny, przejrzysty oraz interesujący – wystarczy tylko chcieć. •

Cykl szkoleniowy dobiega końca

Joanna Zimoń-Frankiewicz, radca prawny

W dniu 31 grudnia 2020 r. kończy się kolejny cykl szkoleniowy doskonalenia zawodowego radców prawnych.

W celu umożliwienia wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego – szczególnie w czasie stanu epidemii – zachęcamy do skorzystania ze szkoleń e-learningowych przygotowanych przez Krajową Radę Radców Prawnych.

Szkolenia dostępne są za pośrednictwem platformy szkoleniowej na stronie internetowej www.kirp.pl.

Ponadto zachęcamy do skorzystania ze szkoleń znajdujących się na platformie EAR – ear.oirp.warszawa.pl.

Wypełnij obowiązek doskonalenia zawodowego i jednocześnie wzmacniaj swoją pozycję na rynku! •

Sprawozdanie ze szkolenia wyjazdowego w Hotelu Zamek na Skale w Trzebieszowicach

Krystian Mularczyk, radca prawny

Fot. Arkadiusz Zarzecki

W dniach 23–25.10.2020 r. w Trzebieszowicach, odbyło się szkolenie wyjazdowe organizowane przez Hotel Zamek na Skale. Tematem, któremu poświęcony został tegoroczny wyjazd, były nowe technologie i związane z nimi wyzwania dla branży prawniczej.

Program szkolenia został rozpisany na jednodniowe zajęcia. Prelegentami byli wybitni specjaliści z zakresu prawa nowych technologii. Szkolenie otworzyła dr Gabriela Bar – radca prawny, doktor nauk prawnych ze specjalnością prawo cywilne, partner zarządzający w kancelarii **Szostek_Bar i Partnerzy Kancelaria**

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

Prawna, adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego oraz ekspert w zakresie wdrożeń systemów IT, umów elektronicznych, e-commerce i ochrony danych osobowych, przedstawiając temat pt.: „Sztuczna Inteligencja w branży prawniczej – szansa czy zagrożenie?”. Drugim prelegentem był dr hab. Michał Bernaczyk prof. Uniwersytetu Wrocławskiego, wielokrotnie wyróżniany i nagradzany konstytucjonalista, specjalizujący się w dostępie do informacji oraz jej ochronie autor licznych monografii prawniczych oraz artykułów naukowych, ekspert z którego wiedzy od lat korzystają Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej, ministrowie kierujący działami administracji rządowej, organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego, a także spółki z udziałem Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego. Wygłosił on prelekcję pt.:

„Otwarte dane i ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego – szanse dla branży IT – wyzwania dla podmiotów publicznych.” Omówione zagadnienia spotkały się z entuzjastycznym przyjęciem uczestników szkolenia oraz z pewnością ukształtowały już i tak wysoce profesjonalną wiedzę radców prawnych.

Z uwagi na obecną sytuację epidemiczną, szkolenie nie mogło się odbyć zgodnie z wcześniejszym planem, czyli w formie stacjonarnej. Stąd też ostatecznie zdecydowano o przeprowadzeniu go w formule hybrydowej. Prelegenci prowadzili szkolenie z osobnego pomieszczenia. Wykłady były emitowane on-line w sali szkoleniowej. Uczestnicy mogli wziąć w nim udział z zachowaniem reżimu sanitarnego lub uczestniczyć w nim zdalnie za pośrednictwem łączy internetowych. ●

Konkurs „Izba wrocławska otwarta na świat”

Komisja ds. współpracy z zagranicą

Mamy ogromną przyjemność poinformować, że Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu organizuje Konkurs pt. „Izba wrocławska otwarta na świat”. W konkursie udział mogą wziąć aplikanci radcowscy i radcowie prawni OIRP we Wrocławiu, którzy w dniu nadesłania pracy konkursowej nie mają ukończonego 35. roku życia.

Aby wziąć udział w Konkursie, należy przygotować **projekt współpracy międzynarodowej**, który OIRP we Wrocławiu mogłaby zrealizować w latach 2021/2022. Szczegółowe zasady Konkursu znajdują Państwo w Regulaminie Konkursu udostępnionym na stronie OIRP we Wrocławiu: <https://oirp.wroclaw.pl/aktualnosci/1250>.

Na zwycięzców czekają **bardzo cenne nagrody**:

- » I miejsce – sfinansowanie lub dofinansowanie w kwocie do 2500 zł udziału w międzynarodowej konferencji, szkoleniu, seminarium lub innym międzynarodowym wydarzeniu z zakresu prawa,
- » II miejsce – darmowy semestralny kurs prawniczego języka niemieckiego lub angielskiego organizowanego przez OIRP we Wrocławiu do wykorzystania w roku 2021,

- » III miejsce – pokrycie kosztów udziału w międzynarodowej konferencji lub warsztatach lub seminarium zorganizowanym przez OIRP we Wrocławiu w roku 2021.

Jednocześnie informujemy, że **termin nadsyłania prac konkursowych uległ przedłużeniu do 30 stycznia 2021 r.** Zmiana podyktowana jest umożliwieniem wzięcia udziału w konkursie również najmłodszym aplikantom radcowskim, którzy aplikację rozpoczną wraz z początkiem 2021 r.

Organizację Konkursu koordynuje Komisja ds. Współpracy z Zagranicą. Jako Komisja szczerze rekomendujemy wzięcie w nim udziału. Będzie to świetna okazja do wykazania się kreatywnością, pomysłowością, a przede wszystkim otwartością na świat dla wszystkich miłośników współpracy zagranicznej.

Serdecznie zapraszamy! •

REGULAMIN KONKURSU

OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU

„IZBA WROCŁAWSKA OTWARTA NA ŚWIAT”

§ 1. Organizator i uczestnicy konkursu

1. Organizatorem konkursu jest Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu (zwana dalej „Organizatorem”) z siedzibą przy ul. Włodkowica 8 we Wrocławiu.
2. W konkursie udział mogą wziąć aplikanci radcowscy i radcowie prawni zrzeszeni w Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu, którzy w dniu nadesłania pracy konkursowej zgodnie z § 2 Regulaminu nie mają ukończonego 35. roku życia.

§ 2. Praca konkursowa

1. Konkurs polega na przedstawieniu opisu koncepcji projektu współpracy zagranicznej, który zostanie zrealizowany przez Organizatora w roku 2021/2022, zwany dalej „Pracą konkursową”.
2. Praca konkursowa powinna zostać sporządzona w języku polskim i zawierać opis głównych założeń projektu (tj. opis współpracy Organizatora z samorządami prawniczymi i innymi podmiotami mającymi swoją siedzibę poza RP), ze szczególnym uwzględnieniem korzyści, jakie realizacja projektu mogłaby przynieść jak najszerszemu gronu członków Organizatora.
3. Praca konkursowa powinna zostać przesłana w formie elektronicznej jako plik .pdf.

4. Praca konkursowa powinna liczyć maksymalnie 3600 znaków ze spacjami.
5. Praca konkursowa może być opisem tekstowym lub posiadać formę posteru/prezentacji.
6. Praca konkursowa może być ilustrowana grafikami lub zdjęciami, które nie wliczają się do limitu znaków, o których mowa w ust. 4 powyżej. W takim wypadku uczestnik konkursu musi posiadać prawa do korzystania z grafiki lub zdjęcia z prawem do modyfikacji.
7. Praca konkursowa nie może zawierać treści naruszających zasady etyki lub prawa osób trzecich.
8. Autorem pracy konkursowej może być wyłącznie jedna osoba.
9. Praca konkursowa powinna być podpisana imieniem i nazwiskiem uczestnika konkursu oraz numerem jego wpisu.
10. Uczestnik konkursu może nadsłać jedną pracę konkursową.
11. Organizator zastrzega sobie prawo do nieuwzględnienia w konkursie prac konkursowych niespełniających powyższych warunków.

§ 3. Nadsyłanie prac konkursowych

1. Pracę konkursową należy przysyłać na adres mailowy: **dyrektor@oirp.wroclaw.pl** w terminie do dnia 30 stycznia 2021 roku.

2. Spośród uczestników konkursu Organizator wyłoni trzech zwycięzców.
3. Ogłoszenie wyników konkursu nastąpi w dniu 12 lutego 2021 roku na stronie internetowej Organizatora oraz na koncie Organizatora na portalu społecznościowym Facebook.
4. Rozstrzygnięcie w przedmiocie wyłonienia zwycięzców jest ostateczne i nie przysługuje od niego odwołanie.

§ 4. Nagrody

Nagrodami w konkursie są:

- a) I miejsce – sfinansowanie lub dofinansowanie w kwocie do 2500 zł (słownie: dwa tysiące pięćset złotych) udziału w międzynarodowej konferencji, szkoleniu, seminarium lub innym międzynarodowym wydarzeniu z zakresu prawa;
- b) II miejsce – darmowy semestralny kurs prawniczego języka niemieckiego lub angielskiego organizowanego przez OIRP we Wrocławiu do wykorzystania w roku 2021;
- c) III miejsce – pokrycie kosztów udziału w międzynarodowej konferencji lub warsztatach lub seminarium organizowanym przez OIRP we Wrocławiu w roku 2021.

§ 5. Czas trwania konkursu

1. Konkurs trwa od momentu jego ogłoszenia przez Organizatora do dnia 30 grudnia 2020 roku do godziny 23:59:59.
2. Organizator zastrzega sobie możliwość zakończenia konkursu bez wyłonienia zwycięzców w przypadku braku zgłoszeń spełniających warunki, o których mowa w § 2 Regulaminu, bądź w przypadku, gdy ilość spełniających

warunki zgłoszeń będzie mniejsza niż liczba nagród.

§ 6. Prawa autorskie

Z chwilą przesłania Pracy konkursowej Organizator nabywa na zasadzie wyłączności nieodpłatne autorskie prawa majątkowe i prawa pokrewne do nieograniczonego w czasie korzystania i rozporządzania Pracą konkursową w zakresie pół eksploatacji, o których mowa w art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2019, poz. 1231 ze zm.). Organizator będzie w szczególności uprawniony do publikacji, zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej, zwycięskiej Pracy konkursowej w dowolnym formacie i języku.

§ 7. Ochrona danych osobowych

Uczestnik przystępując do konkursu, powinien wyrazić zgodę na zamieszczenie przesłanej grafiki konkursowej oraz w przypadku zdobycia nagrody, na publikację imienia, nazwiska i wizerunku na stronie internetowej i na profilu Facebook Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu. Uczestnik przystępując do konkursu powinien zapoznać się z klauzulą informacyjną dostępną na stronie: <https://oirp.wroclaw.pl>.

§ 8. Zmiany regulaminu

Organizator zastrzega sobie prawo do dokonania zmian w niniejszym regulaminie.

§ 9. Wejście w życie

Regulamin wchodzi w życie z dniem 16 listopada 2020 r. ●

Rejestr akcjonariuszy na blockchain – wchodzi Prosta spółka akcyjna

Grzegorz Policht, aplikant radcowski

Już za kilka miesięcy, a dokładnie 1 marca 2021 r. w życie wejdą planowane zmiany Kodeksu spółek handlowych wprowadzające do polskiego porządku prawnego nowy rodzaj spółki – Prosta Spółkę Akcyjną. Zakres wprowadzanych zmian jest tak szeroki, że część autorów nadaje jej charakter zmiany systemowej².

Od momentu ogłoszenia projektu nowelizacji Kodeksu spółek handlowych, pod koniec 2017 r., zdążyła ona zebrać zarówno skrajnie pozytywne³, jak i skrajnie negatywne⁴ opinie, jednakże pomimo podzielonych ocen na jej temat, nie sposób

odmówić jej innowacyjnego charakteru. Przepisy o prostej spółce akcyjnej zakładają pełną dematerializację akcji⁵ oraz ich rejestrację w rejestrze prowadzonym w formie elektronicznej. Co więcej, planowany art. 300³⁰ k.s.h. *expressis verbis* umożliwi prowadzenie rejestru akcjonariuszy w formie rozproszonej i zdecentralizowanej bazy danych (czyli tzw. *Distributed Ledger Technology* – DLT), a to z kolei otwiera drzwi dla wykorzystania technologii opartej na *blockchain*.

Rozproszony rejestr akcjonariuszy

Zgodnie z uzasadnieniem rządowego projektu nowelizacji wspomniany art. 300³⁰ k.s.h ma na celu zwiększenie pewności i bezpieczeństwa prowadzonego rejestru oraz przesądzenie, że wymóg postaci elektronicznej może być zrealizowany przez wykorzystanie technologii *blockchain*⁶.

¹ Pierwotną datą wprowadzenia prostej spółki akcyjnej był 1 marca 2020 r., jednakże ze względu na utrudnienia spowodowane pandemią oraz niedostosowaniem systemów informatycznych zdecydowano o przesunięciu daty wejścia w życie znowelizowanych przepisów.

² J. Kruczałak-Jankowska, *Prosta spółka akcyjna – polską superspółką?*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2018, nr 9, s. 27.

³ A. Opalski, *Prosta spółka akcyjna – nowy typ spółki handlowej (część I)*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2019, nr 11.

⁴ A. Kappes, *Prosta spółka akcyjna – czy rzeczywiście prosta i czy potrzebna? Uwagi do projektu nowelizacji Kodeksu spółek handlowych, wprowadzającego prostą spółkę akcyjną (projektowane art. 300¹–300¹²¹ k.s.h.)*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2018, nr 5.

⁵ Wydaje się to naturalną konsekwencją dematerializacji akcji spółek akcyjnych niepublicznych i komandytowo-akcyjnych oraz rejestracji ich w rejestrze akcjonariuszy od 1 stycznia 2021 r.

⁶ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, Sejm VII kadencji, druk sejm. nr 3236.

Blockchain – w dużym uproszczeniu – możemy zdefiniować jako zbiór danych, które są magazynowane na połączonych ze sobą siecią komputerach (tzw. sieć P2P), w której z reguły brak jest centralnego administratora. Rejestr, w którym przechowywane są informacje, tworzony jest przez bloki połączone w łańcuch (stąd nazwa „łańcuch bloków”). Każdy blok ma swoje niepowtarzalne oznaczenie, tzw. hash (niepowtarzalny i zaszyfrowany ciąg znaków – unikalny niczym odcisk palca), oraz zawiera w sobie hash bloku poprzedniego (w ten sposób jest z nim połączony). Taki zabieg daje nam pewność co do chronologii dodawanych do *blockchaina* informacji. Konstrukcja *blockchaina* umożliwia funkcjonowanie całego systemu bez naczelnego administratora, a dzięki aktualizacji informacji odbywającej się we wszystkich blokach naraz, uniemożliwia modyfikację zapisanych w nim informacji.

Utworzony w formie elektronicznej rejestr, zgodnie z projektowanym art. 300³¹ k.s.h., będzie mógł być prowadzony jedynie przez:

- a) podmiot, który na podstawie przepisów ustawy z 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi jest uprawniony do prowadzenia rachunków papierów wartościowych, tj. przez firmę inwestycyjną, albo
- b) notariusza prowadzącego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej kancelarię notarialną.

Ustawodawca nadaje podmiotowi prowadzącemu rejestr rolę absolutnie kluczową w jego funkcjonowaniu, jednakże wyraża się, że nie powinno to zaburzyć istoty technologii *blockchain*, na której ten rejestr ma być oparty. Przed dokonaniem wpisu akcjonariusza do rejestru, podmiot prowadzący rejestr ma ustawowy

obowiązek zbadania treści i formy dokumentów stanowiących jego podstawę (przy czym badaniu nie podlega zgodność z prawem oraz prawdziwość przedłożonych dokumentów, czy też podpisy zbywcy akcji lub osób ustanawiających ograniczone prawo rzeczowe na akcji) oraz musi on uwzględnić ograniczenia co do rozporządzania akcją.

Podmiot prowadzący rejestr zawiadamia ponadto niezwłocznie o dokonany wpis osobę żądającą wpisu, a także spółkę. Natomiast w przypadku odmowy wpisu, zawiadomienie wraz ze wskazaniem przyczyny zostaje przesłane do osoby żądającej wpisu.

Tak prowadzony przez uprawniony podmiot rejestr jest jawny dla wszystkich akcjonariuszy oraz swym zakresem obejmuje:

1. firmę, siedzibę i adres spółki;
2. oznaczenie sądu rejestrowego i numer, pod którym spółka jest wpisana do rejestru;
3. datę zarejestrowania spółki i emisji akcji;
4. serię i numer, rodzaj danej akcji i uprawnienia szczególnie z akcji;
5. nazwisko i imię albo firmę (nazwę) akcjonariusza oraz adres jego miejsca zamieszkania albo siedziby albo inny adres do doręczeń, a także adres poczty elektronicznej, jeżeli akcjonariusz wyraził zgodę na komunikację w stosunkach ze spółką i podmiotem prowadzącym rejestr akcjonariuszy przy wykorzystaniu poczty elektronicznej;
6. na żądanie osoby mającej interes prawny, wpis o przejściu akcji lub praw zastawniczych na inną osobę lub o ustanowieniu na akcji ograniczonego prawa rzeczowego wraz z datą wpisu oraz wskazaniem nabywcy albo zastawnika lub użytkownika, adresu

Fot. TheDigitalArtist – Pixabay.com

- ich miejsca zamieszkania albo siedziby lub innych adresów do doręczeń, a także adresu poczty elektronicznej, jeżeli osoby te wyraziły zgodę na komunikację w stosunkach ze spółką i podmiotem prowadzącym rejestr akcjonariuszy przy wykorzystaniu poczty elektronicznej oraz liczby, rodzaju, serii i numerów nabytych albo obciążonych akcji;
7. na żądanie zastawnika lub użytkownika wpis, że przysługuje mu prawo wykonywania prawa głosu z obciążonej akcji;
  8. na żądanie akcjonariusza wpis o wykreśleniu obciążenia jego akcji ograniczonym prawem rzeczowym;
  9. wzmiankę o tym, czy akcje zostały w całości pokryte;
  10. ograniczenia co do rozporządzania akcją;

11. postanowienia umowy spółki o związanych z akcją obowiązkach wobec spółki.

Powyższe dane są jedynie wymogiem minimalnym. Spółka, zawierając umowę o prowadzenie takiego rejestru z uprawnionym podmiotem, jest uprawniona do rozszerzenia tego zakresu. Ważne będzie ustalenie w takiej umowie zarówno technologii, w której rejestr ma być prowadzony, jak i możliwość ujawniania dodatkowych informacji. Takie rozwiązanie daje możliwość dostosowywania rejestru do indywidualnych potrzeb spółki.

Dematerializacja akcji przez ich zapis w rejestrze opartym na *blockchainie* bez wątplenia zwiększy pewność obrotu nimi. Szczególnie w kontekście wymogu zbywania udziałów każdorazowo przy udziale

notariusza w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, należy to rozwiązanie ocenić pozytywnie. Pozwoli ono uniknąć badania wszystkich transakcji nabywania udziału w celu wyeliminowania ryzyka nieważności transakcji spowodowanej niezachowaniem formy przy dokonywaniu dotychczasowych transakcji.

Blockchain a praktyka

Część komentatorów nowelizacji kodeksu spółek handlowych twierdzi, że możliwość oparcia rejestru akcjonariuszy na technologii *blockchain* jest jednym z początkowych etapów wprowadzania tzw. *disruptive technologies* do polskiego porządku prawnego⁷. Niestety, brak szerokiej regulacji związanych z technologią *blockchain* nastręcza wątpliwości związane z jej zastosowaniem. W uzasadnieniu do nowelizacji Kodeksu spółek handlowych możemy przeczytać, że *blockchain*, na którym oparty ma być rejestr akcjonariuszy, powinien być „zdecentralizowaną bazą danych, do której dostęp jest ograniczony”⁸, aczkolwiek ani uzasadnienie, ani inne obowiązujące przepisy nie precyzują tego stwierdzenia. W tym miejscu należałoby rozstrzygnąć, czy rejestry akcjonariuszy powinny być tworzone przy zastosowaniu prywatnych *blockchainów* czy *blockchainów* publicznych, do których organy państwowe miałyby zapewnić odpowiedni dostęp. Aby w pełni zapewnić efektywność opisywanej technologii, należy zapewnić stosowną moc obliczeniową sieci, jak również jej stabilność oraz

pełność co do prawidłowości wprowadzanych informacji. W przypadku publicznego *blockchainu* konieczne będzie dodatkowo zbadanie, w jakich miejscach będą przechowywane dane (czy np. nie będą wysyłane poza UE).

Blockchain prywatny nie jest natomiast w całości zdecentralizowany, a to z kolei oznacza, że osoby mające do niego dostęp muszą spełniać szereg wymogów określonych przez centralnego administratora, związanych z dostępem do zawartych w nim informacji. *Blockchain* prywatny wydaje się w tej sytuacji rozsądniejszym rozwiązaniem, gdyż zapewnia główne korzyści płynące z jego zastosowania, tj. transparentność i bezpieczeństwo danych, a przy tym nie napotyka problemów *blockchainu* publicznego, czyli konieczności zużycia znacznej ilości energii – mocy obliczeniowej, co ogranicza koszty dokonywania wpisów i zmian, a także zwiększa ich szybkość. Należy jednak pamiętać, że automatyczny dostęp organów państwowych oraz sądów do takiego rejestru prywatnego byłby utrudniony.

Podsumowanie

Możliwość użycia technologii *blockchain* do prowadzenia rejestru akcjonariuszy, bez wątpienia stanowi bardzo dobre posunięcie. Ta regulacja pozwoli zapewnić pewność rozporządzania akcjami, a także odtworzyć całą ich historię obrotu bez wątpliwości, że była modyfikowana. Podkreślenia natomiast wymaga konieczność prowadzenia dalszych prac nad uszczegółowieniem aspektów technicznych korzystania z rozproszonego rejestru. Niezbyt rozległe ustawodawstwo oraz brak jakiegokolwiek orzecdnictwa może skutkować znaczącymi rozbieżnościami w praktyce stosowania technologii *blockchain*. •

⁷ M. Bronowska, J. Matraszek, *Blockchain a rejestr akcjonariuszy*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2020, nr 04.

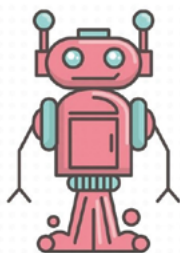
⁸ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, Sejm VII kadencji, druk sejm. nr 3236.

Hybrydowy model świadczenia usług prawnych. Jak łączyć umiejętności prawników i sztucznej inteligencji?

Maria Dymitruk, radca prawny
Bartosz Frydel, aplikant radcowski
Agnieszka Poteralska, aplikantka radcowska

szkolenie online
10 października 2020
10:00 - 12:30

HYBRYDOWY MODEL ŚWIADCZENIA USŁUG PRAWNYCH

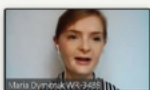
Jak łączyć umiejętności prawników i sztucznej inteligencji?

Czy sztuczna inteligencja zastąpi prawników? Czy profesjonalni pełnomocnicy będą zmuszeni konkurować na rynku usług prawnych z firmami IT? Czy tradycyjny model świadczenia usług prawnych odchodzi do lamusa? Jak wyglądać będzie przyszłość zawodu radcy prawnego w obliczu rozwoju technologicznego?

Wielu radców prawnych i aplikantów radcowskich zadaje sobie te pytania. Jest to konsekwencja rosnącego zainteresowania prawników nowymi technologiami (w tym zagadnieniami sztucznej inteligencji) napędzanego medialnymi doniesieniami o kolejnych sukcesach AI w wykonywaniu zadań prawnych. Dla Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu istotne pozostaje poruszanie tematów ważnych

MODEL HYBRYDOWY

WSPÓŁPRACA ŚWIATA PRAWNICZEGO
I TECHNOLOGICZNEGO W DOSTARCZANIU
NOWOCZESNYCH USŁUG PRAWNYCH

dla członków naszej Izby, nadążanie za potrzebami i oczekiwaniami rodzącymi się w związku z rozwojem technologicznym, a zarazem niepopadanie w hurraoptymizm. Rzetelna analiza aktualnego stanu wiedzy, możliwości technologicznych i kompetencji radców prawnych są w tym zakresie samorządowym priorytetem.

Z tego powodu 10 października 2020 r., w naszej Izbie, odbyło się szkolenie online pt. „Hybrydowy model świadczenia usług prawnych. Jak łączyć umiejętności prawników i sztucznej inteligencji?”. Jego celem było wskazanie aktualnego stanu badań nad sztuczną inteligencją w obszarze prawa oraz praktyczne pokazanie członkom naszego samorządu, jak już dzisiaj mogą zacząć wykorzystywać narzędzia AI w swojej codziennej pracy. Tytułowy, hybrydowy model świadczenia usług prawnych zakłada bowiem synergiczną współpracę prawników i narzędzi AI, w której umiejętności obydwu stron tej kooperacji uzupełniają się, niwelując wzajemne ograniczenia i przyczyniając się do podnoszenia jakości oferowanych usług.

Podstawową zaletą szkolenia było ujęcie jego tematyki z dwóch perspektyw: i prawniczej, i technologicznej. Wykładowcami byli bowiem zarówno prawnicy (naukowcy i praktycy specjalizujący się w nowych technologiach), jak i programiści zajmujący się budową prawniczych narzędzi AI. Swoje poglądy przedstawił w czterech wystąpieniach.

Dr inż. Aleksander Smywiński-Pohl, naukowiec zajmujący się od 15 lat metodami przetwarzania języka naturalnego, w swoim wystąpieniu zatytułowanym „Czy prawnicy powinni obawiać się sztucznej inteligencji?” dokonał przeglądu najnowszych trendów w dziedzinie przetwarzania języka naturalnego oraz ich możliwych zastosowań w dziedzinie prawa. W oparciu o dane na temat stopnia zaawansowania badań nad sztuczną inteligencją przedstawił, w jakich obszarach może przyjąć ona prawnikom z pomocą. Wskazał m.in. na zastosowanie sztucznej inteligencji w „tłumaczeniu” prawniczych sformułowań z klauzul umownych na język zrozumiały dla laików. Ma to niezwykle istotne

znaczenie dla praktyki biznesowej czy komunikacji administracji publicznej z obywatelami, bowiem dokumenty prawnicze powinny być zrozumiałe dla osób, które mają je stosować, w szczególności dla członków zarządów, pracowników, kontrahentów czy adresatów obowiązków nakładanych przez organy administracji. Dr Smywiński-Pohl opisał ponadto ważne problemy z dziedziny NLP, takie jak np. odpowiadanie na pytania na przykładzie rozwiązywania egzaminu wstępnego na aplikację czy (nie)omyślność AI na przykładzie wypadków pojazdów autonomicznych. W dyskusji z uczestnikami odniósł się również do twierdzenia, że narzędzia NLP osiągają wyniki lepsze od ludzi.

W kolejnym wystąpieniu Agnieszka Poteralska – aplikantka radcowska i Artur Tano – inżynier machine learning, współtworzący start-up technologiczny inteliLex, odnieśli się do praktycznych aspektów automatyzacji i bezpieczeństwa tworzenia dokumentów z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. Wskazali obszary pracy prawnika, które mogą zostać usprawnione prostymi narzędziami technologicznymi i podali przykłady funkcjonujących rozwiązań wraz z możliwościami ich zastosowań.

Zwrócili uwagę na technologiczny aspekt bezpiecznego tworzenia dokumentów, istotny dla prawników m.in. z uwagi na tajemnicę zawodową i zaprezentowali, w jaki sposób działa anonimizacja danych osobowych w ramach stworzonego przez nich narzędzia. Przedstawili także przykłady rozwoju rynku LegalTech i AI w innych krajach, który niekiedy musi mierzyć się z ograniczeniami nakładanymi przez pracodawstwo, m.in. zakaz profilowania sędziów we Francji (analityka orzecznictwa z perspektywy sędziego) czy zakaz oferowania platform dostarczających umowy online, jeśli prawnik nie brał udziału w tworzeniu umowy (Niemcy).

Bartosz Frydel i Rafał Kurda, odpowiednio aplikant radcowski i inżynier sztucznej inteligencji ze startupu SlothEye, w wystąpieniu „Sztuczna inteligencja na co dzień” przedstawili kilka prostych, powszechnie dostępnych rozwiązań, które ułatwiają codzienną pracę biurową prawników. Okazuje się bowiem, że implementowanie rozwiązań bardziej zaawansowanych, usprawniających złożone procesy, niesie za sobą konieczność zaangażowania istotnych nakładów finansowych i czasowych. Jest tak, ponieważ sztuczna inteligencja

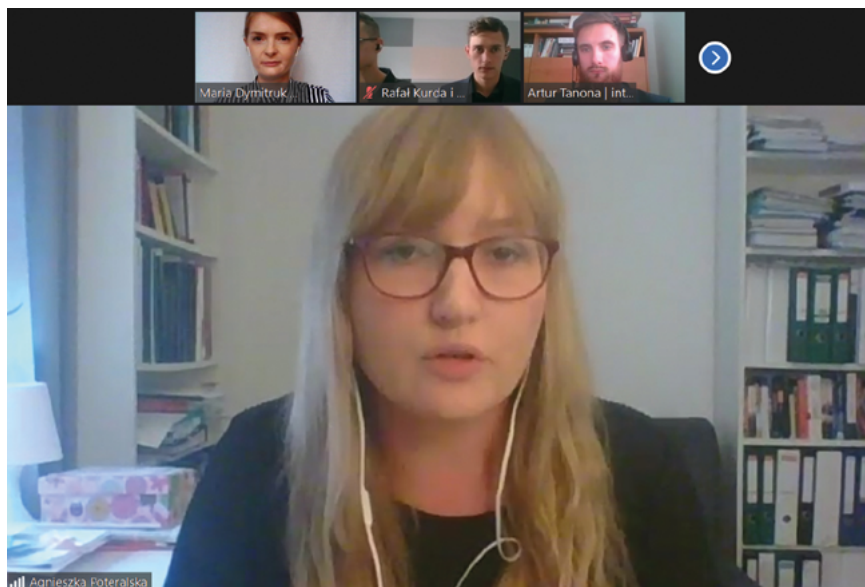

Automatyzacja
i bezpieczeństwo
tworzenia dokumentów
z wykorzystaniem
sztucznej inteligencji

inteliLex
Reclaim your knowledge

Agneszka Poteralska

należy do rozwiązań *soft computing*. Jej działanie nie jest pewne, nie daje ona przewidywalnych rezultatów, a wypracowanie efektywnego sposobu pracy ze sztuczną inteligencją wymaga czasu. W efekcie, bardzo często to nieskomplikowane usprawnienia technologiczne przyniosą kancelariom dużo większe korzyści niż zaawansowane i wysokobudżetowe inwestycje. Do takich narzędzi należą inteligentne translatory, korektory pisowni, *speech-to-text* (technologia umożliwiająca rozpoznawanie mowy i zamienianie jej na tekst) i OCR (technologia, dzięki której można zamienić obraz tekstu, nawet pisanego ręcznie, na tekst edytowalny).

Maciej Tróć (prawnik, filolog angielski, aktywny działacz branży LegalTech) swoje wystąpienie poświęcił problemowi analizy wielojęzycznych źródeł prawnych z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. Jego zdaniem, prawnicy ze względu na upodabnianie się do siebie systemów

prawnych i rozwój prawa międzynarodowego, coraz częściej muszą pracować na dokumentach wielojęzycznych. W takiej sytuacji, prowadząc research prawny, mogą wspomagać się sztuczną inteligencją. Taka analiza – co prowadzący pokazali na przykładzie zaczerpniętym z prawa antymonopolowego – jest możliwa, choć wymaga czasu- i pracochłonnego dostosowania istniejących modeli sztucznej inteligencji.

Cieszy nas, że szkolenie spotkało się z dużym zainteresowaniem radców prawnych i aplikantów radcowskich oraz zaowocowało ożywioną dyskusją. Wydarzenie to było jedną z pierwszych inicjatyw nowopowstałej w naszej Izbie Komisji ds. Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej, której celem jest, między innymi, wspieranie radców prawnych we wdrażaniu rozwiązań technologicznych w kancelariach i podnoszenie kompetencji technologicznych członków naszego samorządu. •

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Ile IP w IT? Cyfrowe aspekty prawa własności intelektualnej”

Rafał Skibicki, aplikant radcowski

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Ile IP w IT? Cyfrowe aspekty prawa własności intelektualnej” odbyła się 15 października 2020 r. Była to kolejna z konferencji naukowych organizowanych we współpracy Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej (czyli CBKE) z Okręgową Izbą Radców Prawnych we Wrocławiu. Ze względu na pandemię Sars-Cov-2, konferencja odbyła się w Internecie, poprzez aplikację MsTeams.

Pomimo braku kontaktów międzyludzkich, okazała się merytorycznym sukcesem, stale przyciągając ok. 250 uczestników, w tym wielu radców prawnych oraz aplikantów. Główną zasługą takiego stanu rzeczy były znakomicie przygotowane wystąpienia przez prelegentów, które poruszały bardzo aktualne i praktyczne problemy prawne z zakresu prawa własności intelektualnej oraz prawa nowych technologii.

Łącznie na Konferencji wystąpiło 16 prelegentów, którzy wzięli udział w 4 różnych

panelach, poruszając takie tematy jak sądy do spraw własności intelektualnej, nowe technologie a PWI, czy IT a prawo autorskie.

Organizatorom konferencji udało się także zdobyć licznych partnerów wydarzenia. Począwszy od Urzędu Patentowego RP, Izby Wydawców Prasy, czasopisma Prawo Mediów Elektronicznych (w którym mogą znaleźć Państwo pełne sprawozdanie z konferencji ze streszczeniami wystąpień), Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji oraz samej Krajowej Izby Radców Prawnych. Nadto konferencję wsparli także dostawcy rozwiązań LegalTech z zakresu własności intelektualnej – IP Desk oraz Clarivate, którzy umożliwili uczestnikom konferencji darmowe przetestowanie ich narzędzi.

Warto też wskazać, że Konferencja nie udałaby się bez zaangażowania wielu osób. W szczególności mowa tutaj o r. pr. dr Gabrieli Bar, która koordynowała całe wydarzenie od początku do końca, o panu prof. dr hab. Jacku Gołaczyńskim,

pomysłodawcy całego wydarzenia, jak również dzięki całemu zespołowi tworzącemu konferencję.

Był to zdecydowanie dobrze spędzony czas. Nie pozostaje zatem nic innego niż liczyć na powtórkę. ●

ORGANIZATORZY

Uniwersytet Wrocławski

PARTNERZY

Plakat konferencyjny autorstwa aplikantki radcowskiej oraz doktorantki w Instytucie Prawa Cywilnego – mgr. Aleksandry Bar.

Relacje i mediacje w czasie kryzysu – IX Ogólnopolska Konferencja Mediacyjna

Krystian Mularczyk, radca prawny

Fot. OIRP we Wrocławiu

W dniu 22.10.2020 r., w związku z obchodami Międzynarodowego Tygodnia Mediacji, odbyła się w Oławie IX Ogólnopolska Konferencja Mediacyjna „Relacje i mediacje w czasie kryzysu”. Współorganizatorem konferencji była Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu.

W konferencji uczestniczyli, między innymi, radcowie prawni z naszej Izby. Łącznie w konferencji wzięło udział ponad 200

osób z całego kraju. Po raz pierwszy konferencja odbyła się w formule on-line, z uwagi na obecną sytuację epidemiczną, która nie pozwoliła na jej organizację w tradycyjnej formie, w jakiej odbywała się ona przez ostatnie lata. Pomimo niesprzyjających okoliczności wydarzenie było idealną okazją do zwrócenia uwagi na aktualne problemy wyłaniające się na tle kryzysu spowodowanego epidemią. Tematyka konferencji poruszała niezwykle ważne tematy relacji i mediacji w czasie kryzysu oraz wyzwania,

jakie stanęły przed mediacją i mediatorami w tym trudnym czasie.

Konferencja była podzielona na dwa panele tematyczne: „Relacje i kryzys relacji” oraz „Mediacje w czasie kryzysu”. Moderatorem pierwszego panelu była Helena Masło – Kierownik GOPS w Oławie. Prelegentami w pierwszym panelu byli: dr Ewa Kosowska-Korniak „Kryzys w relacjach w rodzinie, miejscu pracy i biznesie”, Krzysztof Klementowski „Osoba w kryzysie emocjonalnym jako strona konfliktu”, Damian Dec „Czego uczy nas pandemia z perspektywy edukatora”, Dominik Meinhardt-Burzyński „Mediator w kryzysie... w kryzysie – o metodzie i skutecznych narzędziach wsparcia pracy mediatora” oraz Dominika Blew „Ekonomia Covidu – nowe perspektywy mediacyjne czyli jak uniknąć darwinizmu społecznego”.

Drugi panel konferencji prowadziła mediator Grażyna Górską. Prelegentami w tym

panelu byli: SSO Sylwia Jastrzemska „Rozpad rodziny – mediacja rodzinna w czasie rozwodu”, adwokat Cezary Rogula „Mediacja Sądowa Covidowa”, Grażyna Górską „Od relacji do mediacji: pandemia szansa dla mediacji”, Anna Kremplewska „Upowszechnienie alternatywnych metod rozwiązywania sporów poprzez podniesienie kompetencji mediatorów, utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz działania informacyjne”, radca prawny Małgorzata Miszkin-Wojciechowska „Charakter prawny ugody mediacyjnej w kontekście zatwierdzenia tej ugody przez sąd działający w trybie on-line”.

Konferencję zamknęła Grażyna Górską, dziękując prelegentom i uczestnikom za obecność i zapraszając do uczestnictwa w przyszłorocznej jubileuszowej X Oławskiej Konferencji Mediacyjnej. Na koniec, dla uczestników przygotowano niespodziankę muzyczną i tym miłym akcentem zakończono spotkanie. ●

Fot. OIRP we Wrocławiu

Szlachetna Paczka 2020

Marta Kędziora-Dudek, radca prawny

Fot. OIRP we Wrocławiu

Tradycją stał się udział OIRP we Wrocławiu w akcji „Szlachetna Paczka”, więc i w tym roku nie mogło zabraknąć nas wśród darczyńców. Finał „Szlachetnej Paczki” miał miejsce 12 i 13 grudnia, przygotowania do niego trwały przez blisko miesiąc, w trakcie którego – po raz kolejny – mogliśmy przekonać się jak czuli na potrzeby innych osób są członkowie naszej Izby.

Rok 2020 był dla wszystkich trudny, pandemia koronawirusa spowodowała, że nasza aktywność życiowa i zawodowa w dużym stopniu przeniosła się do sieci, a tworząc paczki dla rodzin, w ramach akcji „Szlachetna Paczka” w 2019 roku, nikt

nie spodziewał się jakie zmiany nadejdą w życiu nas wszystkich w ciągu zaledwie kilku miesięcy. Pomimo drugiej fali pandemii jaka dotknęła nas jesienią, zdalnej pracy, home office oraz zdalnego nauczania nie wyobrażaliśmy sobie, że OIRP we Wrocławiu mogłaby nie zostać darczyńcą i nie wziąć udziału w „Szlachetnej Paczce”, dlatego kiedy tylko zostały udostępnione przez organizatora akcji informacje dotyczące rodzin wymagających pomocy, zabrał się do pracy.

Organizacją udziału Izby w „Szlachetnej Paczce” zajęła się Komisja ds. rozwoju rynku usług prawniczych i edukacji prawnej, której członkowie aktywnie angażowali się we wszystkie działania umożliwiające

Fot. OIRP we Wrocławiu

realizację celu jakim było stworzenie paczek dla rodzin wybranych przez Izbę. W tym roku – jako darczyńca – wsparliśmy dwie rodziny. Pomimo obowiązujących obostrzeń oraz reżimu sanitarnego, członkowie OIRP we Wrocławiu stanęli na wysokości zdania bardzo chętnie wspierając inicjatywę pomocy w którą zaangażowała się nasza Izba. Pomoc odbywała się zdalnie poprzez zamawianie zakupów w sklepach internetowych, z dostawą do Izby oraz tradycyjnie – poprzez przynoszenie darów do jej siedziby. Pierwszą rodziną, jakiej udzieliłmy wsparcia, była samodzielna mama – Pani Alicja, która wychowuje 4-letnią córkę, Jagodę. Udało nam się zapewnić nie tylko zapas żywności, kosmetyków, środków czystości oraz odzieży, ale wyposażyliśmy Panią Alicję również w niezbędne artykuły gospodarstwa domowego, które ułatwią rodzinie codzienne funkcjonowanie, m.in. w kuchenkę. Członkowie OIRP we Wrocławiu bardzo przejęli się potrzebami 4-letniej Jagody i zapewnili dziewczynce dużą ilość artykułów szkolnych,

Fot. OIRP we Wrocławiu

zabawek oraz książek. Pani Sandra, wolontariusz „Szlachetnej Paczki”, która opiekuje się rodziną Pani Alicji była pod wrażeniem ilości produktów, które udało zgromadzić się Izbie dla Pani Alicji i Jagody, w tak krótkim czasie. Drugą rodziną, której pomagaliśmy, jest 74-letni Pan Gniewko, zmagający się z problemami zdrowotnymi oraz finansowymi, często stojąc w obliczu dylematu czy zakupić leki czy żywność. Pan Gniewko nie spodziewał się, że w ramach „Szlachetnej Paczki” otrzyma zapasy żywności oraz środków czystości, które zapewnią mu spokojne życie przez najbliższe miesiące.

Również w tym roku nie mogło zabraknąć nas w Magazynie Szlachetnej Paczki. W weekend 12–13 grudnia, wraz z wolontariuszami Szlachetnej Paczki

Przewodniczący Komisji ds. rozwoju usług prawnych i edukacji prawnej r. pr. Robert Staszewski wraz ze swoim zastępcą r. pr. Martą Kędziorą-Dudek; fot. OIRP we Wrocławiu

przyjmowaliśmy paczki od darczyńców oraz rozwoziliśmy je do rodzin. Obserwowanie radości rodzin i poczucia ulgi jakiej doznają otrzymując wsparcie w wymiarze, które przekracza ich oczekiwania jest największą nagrodą.

Czas przygotowywania paczek oraz ich wręczania rodzinom jest wzruszający i magiczny, ale nie udało się nieść tej pomocy gdyby nie członkowie OIRP we Wrocławiu, którzy jak co roku, hojnie wsparli inicjatywę udziału naszej Izby w „Szlachetnej Paczce” udowadniając, że ludzie potrafią sobie w cudowny sposób, bezinteresownie pomagać. Za sukces tegorocznej akcji Szlachetna Paczka w naszej Izbie szczególne podziękowania pragniemy złożyć:

- » Dziekanowi Tomaszowi Schefflerowi za wsparcie na każdym etapie organizacji akcji,
- » mec. Henrykowi Krakowczykowi oraz wszystkim Seniorom naszej Izby, którzy pomimo izolacji wynikającej z pandemii koronawirusa, zaangażowali się w sfinansowanie paczek dla rodzin,
- » pani Beacie Kozieł z biura OIRP we Wrocławiu za stacjonarną i zdalną pomoc w logistyce akcji,
- » darczyńcom oraz osobom, które zaangażowały się w pakowanie oraz rozwożenie paczek rodzinom, w szczególności Annie Bocian, Małgorzacie Grudzińskiej, Beacie Janikowskiej, Marcie Kędziora-Dudek, Pawłowi Kolakowi, Leszkowi Korczakowi, Bartoszowi Lubasińskiemu, Annie Mazur, Dorocie Seweryn-Stawarz, Robertowi Staszewskiemu, Milenie Szostak-Kałasce, Izabeli Zawadzkiej.

Każdego roku przekonujemy się, że okazane dobro powraca, bądźcie więc z nami za rok! 😊●

Tatry Słowackie – wyjazd, którego miało nie być

część 2

Agnieszka Zarzycka, radca prawny

Hotel górski Slezsky Dom; fot. A. Gacek

Dzień V – miało padać – Polski Grzebień

Rano schodzę na śniadanie i ze zdziwieniem stwierdzam, że wciąż mogę poruszać kończynami. Wyglądam przez okno, niebo nie wygląda źle, świeci słońce. Porzucam myśl o dniu wolnym od trekkingu. Pakuję się do autokaru. Ruszamy na trasę z miejscowości Tatrzańska Polanka. Nasz cel to przejście przez przełęcz Polski Grzebień i zejście na Łysą Polanę.

Pierwsza godzina marszu jest ciężka. Przez chwilę kropi deszcz, jest bardzo parno. Idziemy przez Dolinę Wielicką lekko w górę po kamieniach, wśród lasu i zarośli, które kojarzą mi się z dżunglą tropikalną. Sapię jak lokomotywa. Dopiero kiedy wychodzę na otwartą przestrzeń i czuję powiew wiatru na twarzy, mogę swobodnie odetchnąć. Krótki postój w hotelu górskim Śląski Dom (1 670 m n.p.m.), położonym u stóp Gerlacha, nad stawem Velické Pleso.

W drodze na Polski Grzebień; fot. A. Gacek

Fot. A. Gacek

Zimne piwo i chłodne powietrze robi swoje, wstaję i rażno ruszam w dalszą drogę. Słońce wychodzi coraz śmielej, a ja jestem zachwycona tym, co widzę przed sobą. Kamienna droga przecina ukwieconą tatrzańską łąkę, mijamy kolejne stawy o przejrzystozielonej barwie.

Tuż przed samą przełęczą jest miejsce, gdzie trzeba przejść po skałach trzymając

się łańcucha. Przejście nie jest długie, a nasz przewodnik siada na skałach, nieco powyżej przejścia i robi nam zdjęcia, a w razie potrzeby służy radą, gdzie postawić stopę. Już po chwili jesteśmy na przełęczy. W dole widzimy stawy: Zamrznute Pleso i Litworowe Pleso; otaczają nas góry, między innymi Vychodna Vysoka, Velicki Stit, Litvorovy Stit, w dole widzimy Kacacią Dolinę.

Ku Litworowej Dolinie; fot. Archiwum prywatne

Fot. A. Gacek

Fot. A. Gacek

Schodzimy w dół, w kierunku Łysej Polany. Jestem zachwycona tym, co widzę – otaczają mnie majestatyczne góry, szumią górskie strumienie, mijamy kolejne stawy, te które widzieliśmy z góry, a także Zelene pleso, Tazke pleso. Wędrówka takim szlakiem to czysta przyjemność 😊

Dość jednostajny jest ostatni odcinek trasy – Doliną Białej Wody. Wiedzie tamtędy ścieżka rowerowa. Dość długo idziemy

Fot. A. Gacek

przez las. Gdy nie widzimy już gór, zaczynamy wypatrywać Łysej Polany. Dolina jest głębsza niż nam się wydawało. Idziemy wzdłuż potoku Biela Voda, skały i kamienie mają niesamowitą białą barwę. Wygląda to przepięknie. Po drugiej stronie jest polska strona, m.in. Palenica Biaczańska. Wreszcie docieramy do celu. Szybkie zakupy w słowackim sklepie i ruszamy w drogę powrotną – obiadokolacja na nas czeka 😊

Dzień VI – Krywań

W planach kolejny wymagający trekking, którego nie mogę opuścić. Szlak na Krywań, czyli narodową górę Słowaków, symbol odrodzenia narodowego Słowacji, wspominany w wielu pieśniach i w słowackim hymnie narodowym, jest bardzo popularny i przez to mocno zatłoczony. Krywań to szczyt położony w południowo-zachodniej części Tatr Wysokich po stronie słowackiej, o charakterystycznym, zakrzywionym wierzchołku, od którego wziął nazwę. Warto go odwiedzić ze względu na wspaniałą panoramę.

Fot. Archiwum prywatne

Fot. A. Gacek

Z Krywania możemy podziwiać m.in. Rysy, Łomnicę, Lodowy Szczyt, Mięguszwieckie Szczyty oraz trawiaste zbocza Koprowej Doliny. Krywań mierzy 2 494 m n.p.m., a aby go zdobyć, trzeba pokonać prawie 1 400 metrów przewyższeń.

Fot. A. Gacek

Startujemy szlakiem zielonym z przełęczy Tri Studnický (1 140 m n.p.m.). Rzut oka na odległy Krywań – trudno uwierzyć, że za parę godzin uda nam się go zdobyć... Trasa nie jest technicznie trudna, choć podejście męczące w palącym słońcu. Na szczęście nasz przewodnik mądrze dawkuje nam postoje. Co 40–50 min., nie za długo, żebyśmy nie zdążyli wystygnąć. W oddali na południu ukazują się Niższe Tatry.

Docieramy do punktu Razcestie v Krivanskom žlabie (2 130 m n.p.m.). Ostatnie 350 m podejścia to wyzwanie; wspinamy się granią po kamieniach i wydaje nam się, że szczyt jest jeszcze bardzo odległy. Jednak najważniejsze to iść i nie patrzeć za często w górę!). Wreszcie docieramy; panorama jest naprawdę przepiękna. Na szczycie sporo turystów, ale znajdujemy miejsce, gdzie urządzamy popas, a nasz przewodnik opowiada nam, jakie dokładnie szczyty widzimy. Trudno to wszystko spamiętać, ale bardziej doświadczeni

tatrzańscy turyści rozpoznają już zarysy poszczególnych gór.

Zaczynamy zejście; dla mnie jest to trudniejszy element trasy. Na jego początkowym etapie trzeba szczególnie uważać. W dole jest przepaść; potem docieramy do dość stromej zbocza; przeskoki mogą być obsuwające się pod nogami nieduże kamienie, na których można nieźle zjechać. Następny odcinek zejścia jest dość długi, ale przepiękny, miejscami wiedzie przez las, a miejscami przez otwartą przestrzeń. Mijamy Jamske Pleso, położone na wysokości 1 450 m n.p.m. i docieramy na parking w Szczyrbskim Plesie. Autokar to świetna sprawa, nie trzeba głowić się nad wymyślaniem sensownych pętli.

Dzień VII – wywrotka na ostatniej prostej – Czerwona Ławka

Czerwona Ławka to kolejne miejsce, z którego słyną Tatry Słowackie. Jest to przełęcz utworzona przez dwa głębokie wcięcia

między Małym Lodowym Szczytem a Spagą groźnie zwieszającą się nad przełęczą. Trasa jest eksponowana i zabezpieczona łańcuchami. Są to jedne z najdłuższych łańcuchów w Tatrach, sama zaś przełęcz nazwana została w 1956 r. przez Jana Alfreda Szczepańskiego „słowackim Zawratem”. Polska nazwa związana jest z kolorem skał poniżej przełęczy, nazwa słowacka to „poprzeczna przełęcz”. Trasa do 2013 r. była jednokierunkowa.

Startujemy z miejscowości Stary Smokowiec. Mijamy piękne wille. Aby zaoszczędzić trochę podejścia, wjeżdżamy kolejką górską na Hrebeniok (1 280 m n.p.m.). Wchodzimy Doliną Małej Zimnej Wody, by dotrzeć do Pieciu Stawów Spiskich i schroniska położonego nad jednym z nich.

Chata Teryego (2 015 m n.p.m.) jest najwyższym położonym schroniskiem w Tatrach czynnym przez cały rok.

Zbliżamy się do przełęczy. Spora stromizna i zalegające na niej piargi wymagają zwiększonej czujności. Na przełęcz

Fot. A. Gacek

Fot. A. Gacek

Chata Teryego; fot. A. Gacek

Fot. A. Gacek

wyprowadzają rdzawe pólki i skałki ubezpieczone łańcuchami oraz klamrami, nie sprawiające jednak większych problemów osobom, które nie mają lęku wysokości. Jedyne problemy to idący za mną Słowacy, którzy chyba nie znają zasady, że łańcuch trzyma tylko jedna osoba. Trzeba ich

przywołać do porządku, jednakże decydują się nas wyprzedzić boczną drogą.

Schodzimy Doliną Staroleśną, mijamy kolejne stawy. Niestety słońce gdzieś się schowało, ale mimo to krajobraz jest niezwykły, skalisty, trochę księżycowy.

Z zejście z Czerwonej ławki; fot. A. Gacek

Fot. A. Gacek

Zbójnicka Chata; fot. A. Gacek

Krótki odpoczynek w schronisku Zbójnicka Chata (1 960 m n.p.m.), a następnie długie zejście – tego dnia robimy pętlę, musimy wrócić do stacji kolejki górskiej.

Został nam ostatni kilometr... i w tym momencie wywrotka. Trochę bolała mnie noga powyżej kostki, więc zostawiłam ostatnie haczyki niezasnurowane. To wystarczyło, abym spętała sobie nogi i w widowiskowy sposób przewróciła się,

Jeden z tragarzy; fot. A. Gacek

Fot. A. Gacek

zdzierając ręce. Nic to, trzeba otrząpać się i spieszyć do autokaru. Ponownie zjeżdżamy kolejką do Starego Smokowca. Trasa była piękna, ale jestem obolała, decyduję, że następnego dnia nigdzie nie idę.

Dzień VIII – zabłądziliśmy!!! A miały być Rohacze...

Ostatni dzień naszych wędrówek. Rohacze miały być wisienką na torcie. To właśnie te charakterystyczne szczyty widać z oddali, m.in. z Turbacza w Gorcach czy Radziejowej w Beskidzie Sądeckim. Poprzedniego dnia byłam zdecydowana na odpoczynek w dolinie...

Ale jak to zwykle bywa, śniadanie i piękna pogoda robią swoje. Przejście grani Rohaczy od Wołowca przez Rohacz Ostry i Rohacz Placziwy do Smutnej Przełęczy jest na pewno najtrudniejszym szlakiem Tatr Zachodnich. Nie bez powodu porównywany jest z Orlą Percią. Wspinaczka na szczyt Rohacza Ostrego przez Rohackiego Konia, jest ze względu na ekspozycję, niezwykle emocjonująca. Nasza trasa ma ulec pewnej modyfikacji – mamy za mało czasu. Wyprawa ma obfitować we wspinałkę

Wyjście na szlak z Uzkiej Doliny; fot. A. Gacek

Fot. A. Gacek

panoramy, przede wszystkim całych Tatr Zachodnich. Postanawiam, że nie odpuszczę i będę szła pomalutku, na końcu grupy. Startujemy z Uzkiej Doliny.

Na szczęście nie jestem sama; dołącza do mnie jeszcze koleżanka i kolega. Nie widzimy już naszej grupy; dochodzimy jednak do rozejścia szlaków. Jestem pewna, że teraz mamy drzeć zielonym prosto w górę – przecież słuchałam przewodnika... Ruszamy; podejście jest wyjątkowo ostre i nieprzyjazne. Wchodzimy w las, w którego górnej części leżą wiatrołomy. Stanowią one duże utrudnienie, ostre gałęzie sterczą, nie trzeba wiele, by zrobić sobie krzywdę. Czuję otarte ręce i spuchnięte nogi. Po około 2 godzinach mozolnej wspinaczki wychodzimy na grań.

Widok jest imponujący, widać całą grań i szczyty, ale... przed nami nie ma nikogo z naszej grupy. Jesteśmy pewni, że zostaliśmy daleko w tyle. Zerkam na mapę i oczom nie wierzę... Zdobyliśmy Niżną Magurę (1 920 m n.p.m.) i Ostredok (2 050 m n.p.m.). Do doliny, w której czeka autokar, dotrzemy, ale... po 12 h marszu. A jest już 13.00... Tknęta złym przecuciem, piszę na messengerze do naszego

przewodnika i jednocześnie organizatora. Otrzymuję informację, że trzeba było iść, ale przez Jamnicką Dolinę, szlakiem niebieskim... Najlepiej będzie wrócić tą samą trasą i dotrzeć jakoś w okolice parkingu, na którym czeka autokar. To jakaś godzina drogi z miejsca, w którym startowaliśmy. Zaczyna się najgorszy etap – zejście stromym zboczem. Zdajemy sobie jednak sprawę, że to nie koniec problemów i wyzwania. Musimy jeszcze znaleźć transport... O autobusie raczej nie mamy co marzyć, na taksówkę nas nie stać.

Szybkim krokiem podchodzimy do pana, który akurat zszedł z gór i ma ruszać. Zgadza się zabrać całą naszą trójkę i podrzucić do najbliższej miejscowości. Gdy okazuje się, że tam również nie złapiemy autobusu, wiezie nas do oddalonej o 40 km miejscowości Zuberec, z której ma zgarnąć nas wycieczkowy autokar. Czyni to całkiem bezinteresownie; jest oburzony, kiedy chcemy wręczyć mu, w dowód wdzięczności, ubierane po kieszeniach Euro. Nie możemy uwierzyć we własne szczęście: całą trójką dostaliśmy się bezpośrednio do Zuberca, i będziemy jeszcze czekać na grupę jakaś godzinę ☺ Nikt nie musi po nas jechać ani na nas czekać ☺

Fot. A. Gacek

Postanawiamy to uczcić zapą i pierogami w karczmie oraz piwem i lodami pod pobliskim sklepem. Jak już się gubić, to tylko w doborowym towarzystwie 😊 Przyjeżdża autokar i zgarnia nas; wsiadamy i dzielimy się wrażeniami z tego niezwykłego dnia. Nasza przygoda dobiegła końca; wracamy już do Polski.

Podsumowanie

Osiem dni trekkingów, w większości dość wymagających, przeważnie przy pięknej pogodzie. Taka aura w Tatrach to rzadkość. Osobiście przedreptałam w tym czasie ok. 137 km (nie licząc wieczornych wypraw do sklepu w Białce Tatrzańskiej 😊). Spełniłam moje marzenie – zdobyłam Rysy i Krywań. Przekonałam się, że Kocham łańcuchy; nie mam lęku wysokości (A może instynktu samozachowawczego?). Wróciłam jeszcze bardziej uzależniona od gór i zachwycona górami wysokimi. Słowacja była bardzo dobrym pomysłem, obfituje bowiem w nieprzebrane bogactwo szlaków. I co najważniejsze – świetnie zorganizowany wyjazd, opieka przewodników i cudowne towarzystwo ludzi pełnych

Fot. A. Gacek

pasji, przy których nie muszę obawiać się, że zanudzę ich opowieściami o wędrówkach oraz podróżach i którzy nieustannie stanowią dla mnie źródło inspiracji. Podjęłam decyzję, że spróbuję swoich sił w biegach górskich i wspinaczce – wszystko przede mną... 😊

Krótko – o czym warto pamiętać wybierając się w wysokie góry?

1. Odpowiedni kompan – przy trudniejszych trasach wyprawa z przewodnikiem to dobry pomysł.
2. Dobra kondycja – tatrzańskie szlaki są długie, z dużą dawką przewyższeń.
3. Pogoda – lepiej odpuścić wymagającą trasę niż spotkać się z burzą.
4. Odpowiedni strój – peleryna od deszczu, nakrycie głowy, wygodne buty.
5. Odpowiednia ilość wody – u mnie sprawdził się bukłak z rurką – nie trzeba co chwila zdejmować plecaka, aby sięgnąć po butelkę.
6. Coś, co doda nam energii na trasie – żelki, kanapki, banany.
7. Mapa – osobiście jestem ich kolekcjonerem.
8. Ostrożność, rozważa i pokora – życie mamy tylko jedno. ●

Nic w zamian

Sylwia Zarzycka, radca prawny

Od 10 lat prowadzę Fundację Między Niebem a Ziemią, która pomaga nieuleczalnie chorym dzieciom i ich rodzinom. Opiekujemy się dziećmi z najcięższymi wadami, terminalnie chorymi, które umierają.

Mimo tego, że od wielu lat patrzę na chorobę i śmierć ciężko chorych dzieci, komentowanie tego co dzieje się w naszym prawie, a w szczególności ostatnio, w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego w kontekście przerywania ciąży z uwagi na wady płodu – jest dla mnie zawsze ogromnie trudne.

Jestem bardzo blisko z rodzinami, które na co dzień wychowują dzieci z porażeniami mózgowymi, padaczkami, wadami genetycznymi; dzieci, które nie mówią, nie chodzą, nie siedzą i nie utrzymują samodzielnie główki, które są leżące i które nie mają szans na samodzielną egzystencję. Opiekujemy się ponad 60 takimi rodzinami na terenie całej Polski, już od 10 lat.

Przyjaźnię się z wieloma matkami takich dzieci. Ich życie to często stuprocentowe poświęcenie chorym dzieciom. To opieka 24 h na dobę. To pełne oddanie drugiemu człowiekowi, który nie ma szans na wyzdrowienie. I wreszcie... To nieustająca walka! Walka trwająca przez całe życie ciężko chorego dziecka (kilka, kilkanaście lub kilkadziesiąt lat). Walka o wszystko: o możliwość leczenia i rehabilitacji, o usprawnianie. Walka o godność. Walka

Fot. Felipe Salgado – Unsplash.com

o... pieniądze, których na wszystko brakuje.

Koszt życia ciężko chorego dziecka to setki tysięcy złotych. Jeden turnus rehabilitacyjny to kwota około 5 000 zł (a takich turnusów potrzeba wiele w ciągu roku), rehabilitacja domowa to ponad 1 000 zł miesięcznie, zwykły wózek dla osoby niepełnosprawnej to koszt około 12 000 zł (najdroższy, jaki kupiliśmy w fundacji kosztował 84 tys. zł...). Do tego dochodzą ogromne ilości lekarstw, specjalistycznego jedzenia, opieki, koszty szkoły specjalnej,

sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego. Na tle tego wszystkiego – zasiłek samotnej mamy chorego dziecka, który dostaje od państwa to około 1 400 zł miesięcznie. I to tylko wtedy, gdy nie pracuje! Bo gdy chciałaby pracować – ten zasiłek jest jej odbierany. Matka chorego dziecka bardzo często ma do wyboru – albo być 24 h na dobę z dzieckiem w czterech ścianach domu i otrzymywać zasiłek albo pójść do pracy i nie otrzymywać pieniędzy od państwa. Wiele kobiet chciałoby pracować, by móc choć na chwilę oderwać się od swojej trudnej codzienności, ale wtedy zostaną bez pomocy państwa, a ich wypłata bardzo często wystarczy jedynie na pokrycie wynagrodzenia opiekunki. Mimo tego – bardzo często decydują się na to. Te, które zostają w domu, o których zapominają przyjaciele, które z roku na rok tracą kontakt z ludźmi i są wykluczone społecznie – często bardzo podpadają psychicznie.

Bardzo wielu rodziców ciężko chorych dzieci, po kilku lub kilkunastu latach walki, musi zmierzyć się z tym najgorszym – ze śmiercią dziecka. I ona wcale nie jest łatwiejsza niż śmierć jakiegokolwiek innej osoby. Miłość i przywiązanie do chorego dziecka niczym się nie różni od każdej innej miłości. Wcale nie jest łatwiej, że chorego dziecka już nie ma... Jest bardzo trudno. Odchodzi człowiek, któremu poświęcono w 100% kilka, kilkanaście lub kilkadziesiąt lat życia. Niejednokrotnie całe swoje życie... A jak niepełnosprawna osoba dobiega 50-tki jest jeszcze gorzej... Starsi już rodzice zadreżają się pytaniami: „Co z moim dzieckiem będzie, gdy mnie zabraknie...? Kto się nim zajmie...?” W Polsce nie ma za wiele miejsc, w których niepełnosprawny człowiek może zamieszkać...

Kiedyś, w naszej Fundacji zadałam matkom nieuleczalnie chorych dzieci pytanie,

czy gdyby miały możliwość wyboru, czy jeszcze raz urodzić ciężko chore dziecko, zdecydowałyby się na to? Większość z nich odpowiedziała, że nie to pytanie jest dla nich najważniejsze – niektóre zdecydowałyby się, a niektóre nie...

Najważniejsze jest jednak to, że one bardzo chciałyby mieć możliwość wyboru. A dziś zostały go w zupełności pozbawione, nie otrzymując w zamian nawet najmniejszej dodatkowej pomocy i wsparcia...

Mam wrażenie, że to, co w naszym kraju ostatnio się wydarzyło w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego tak naprawdę nie ma wiele wspólnego z ochroną życia, a jest elementem rozgrywek politycznych.

Osobiście jestem za ochroną życia. Każdego życia! A zwłaszcza tych osób, które same wypowiedzieć się w tej sprawie nie mogą – dzieci ciężko chorych, dzieci poczętych w sposób niekoniecznie świadomy i niekoniecznie dobrowolny i każdej innej osoby, która nie może samodzielnie zdecydować o swoim życiu. Życie jest ogromną wartością. Wiem jednak, że żadna kobieta nie podejmuje decyzji o aborcji pijąc poranną kawę. To decyzja, która pozostawia głębokie konsekwencje na całe życie, tak samo jak decyzja o urodzeniu chorego dziecka. Powstaje więc pytanie: Jak daleko prawo i politycy mogą ingerować w te decyzje i czy w ogóle powinni...?

Również życie narodzonych już dzieci, z głębokimi niepełnosprawnościami jest wartością. Jeśli komuś naprawdę zależało by na ochronie życia, to zmieniając prawo aborcyjne od razu zaproponowałyby pakiet wsparcia dla rodzin, które dziś wychowują nieuleczalnie chore dzieci. A tego zabrakło i brakuje od lat... ●

Walczymy o życie i zdrowie Ani – walcz z nami!!!

Wywiad z mamą dzielnej Ani chorej na SMA-1 r. pr. Joanną Orłowską

przeprowadziła r. pr. **Idalia Łyczkowska**

I.Ł.: U Pani córki zdiagnozowano SMA typu 1. Jakie zagrożenia niesie ze sobą ta diagnoza?

J.O.: Moja czteromiesięczna córka choruje na SMA czyli rdzeniowy zanik mięśni. Choroba ta nie przebiega u wszystkich chorych w ten sam sposób. Na podstawie wieku, w którym pojawiają się pierwsze objawy choroby, jak również stopnia ich nasilenia można wyróżnić cztery typy SMA. U mojej córki choroba ta ujawniła się w drugim miesiącu życia, co oznacza, że Ania choruje na najcięższy typ SMA: SMA-1. Choroba ta rozwija się wskutek wady genetycznej (mutacji) w genie odpowiedzialnym za kodowanie białka, które jest niezbędne dla pracy neuronów ruchowych. Brak tego białka prowadzi do ich obumierania i osłabienia mięśni, zaburzenia ssania i połykania, aż w końcu prowadzi do niewydolności oddechowej i śmierci – to są zagrożenia z jakimi mierzę się od dnia, kiedy dowiedziałam się o diagnozie mojej córki. Po wyjściu ze szpitala otrzymałam skierowanie do hospicjum i tak naprawdę, od tej chwili każdy dzień jest walką o życie Ani. Walczę o to, aby moja córka nigdy do takiego hospicjum nie trafiła. Ania ma problemy

Fot. Archiwum prywatne

z oddychaniem i przełykaniem, dla zdrowych ludzi są to naturalne czynności, które nie wymagają żadnego wysiłku, dla Ani natomiast oddychanie, jak i jedzenie jest ogromnym wysiłkiem. SMA jest chorobą całego ciała, każdego mięśnia, każdego organu, w tym serca, dlatego też Ania została objęta opieką wielu specjalistów,

Fot. Archiwum prywatne

w tym: neurologa, kardiologa, chirurga, ortopedy, fizjoterapeuty, neurologopedy, anestezjologa. Ania otrzymała również tzw. wsparcie oddechowe, otrzymując z NFZ: respirator i koncentrator tlenu, do których jest podłączana każdej nocy oraz opiekę anestezjologa i pielęgniarki, pod których opieką jest 24 godziny na dobę.

I.Ł.: Kiedy i w jakich okolicznościach dowiedzieliście się Państwo o chorobie córki?

J.O.: O tej chorobie dowiedziałam się 9 września 2020 r., Ania miała skończone dwa miesiące. Objawy zauważyłam już wcześniej, Ania miała wtedy około 1,5 miesiąca; była bardziej spokojna niż zazwyczaj i zaczęła mieć problemy z podnoszeniem główki. Wtedy też udałam się z Anią do fizjoterapeuty, który stwierdził u Ani obniżone napięcie mięśniowe polecił mi skonsultować się z pediatrą. Następnego dnia udałam się do pediatry i od razu

usłyszałam trafną diagnozę – SMA-1. Nie zapomnę tego dnia do końca życia, oczywiście po usłyszeniu diagnozy, nie byłam w stanie w to uwierzyć. W tym samym dniu Ania została przyjęta do szpitala, w celu dalszej diagnostyki. Po wykonaniu dwóch testów genetycznych, potwierdziła się wstępna diagnoza, moja mała córeczka jest chora na SMA-1. Okres oczekiwania na wyniki testów był dla mnie ogromnym stresem, przez te dwa i pół tygodnia patrzyłam każdego dnia jak moje dziecko gaśnie, a ja nie mogę nic zrobić, nie mogę jej w żaden sposób pomóc. Stan mojego dziecka na tyle się pogorszył, że Ania mrugała jedynie oczami, ruszała delikatnie palcami u nóg i rąk, poza tym nie wykonywała żadnych innych ruchów. Oczywiście na wiele wiadomości można się w życiu przygotować, jednak nie na taką diagnozę i nie na te słowa: Pani 2,5 miesięczna córeczka choruje na ciężką chorobę genetyczną, która to nieleczona prowadzi

do śmierci, w wieku dwóch lat. Nie ma słów, którymi mogłabym opisać ból, bezsilność, cierpienie i rozpacz oraz, przede wszystkim, strach o życie mojego dziecka, jakie mi towarzyszą odkąd dowiedziałam się o diagnozie. Pomimo podłączenia Ani do aparatury, która sprawdza tętno mojej córeczki oraz saturację w nocy, nie przespałam ani jednej nocy spokojnie, to silniejsze ode mnie, muszę każdej nocy kilkunrotnie wstawać i sprawdzić czy moje dziecko oddycha.

I.Ł.: Jak zmieniło się Wasze życie po usłyszeniu diagnozy?

J.O.: Moje życie, po usłyszeniu diagnozy, zmieniło się diametralnie, na dalszy plan zeszły moje plany zawodowe oraz dotychczasowe marzenia. Najważniejsza jest teraz Ania i moja druga córeczka Ola. Moim głównym celem jest aby Ania mogła żyć normalnie, aby Ania mogła samodzielnie jeść, siadać, chodzić, żyć, również wtedy kiedy mnie zabraknie. Przy chorobie Ani czas działa na jej niekorzyść, więc tak naprawdę nie miałam czasu na płacz i zadawanie sobie po 100 razy dziennie pytania: Dlaczego ona? Dlaczego spotkało to moją córeczkę? Aby pomóc Ani musiałam zacząć działać natychmiast i muszę być dla niej silna każdego dnia, nawet jeśli nadchodzi moment załamania, to tak naprawdę mam krótką chwilę na to, aby pozbiierać swoje emocje i walczyć o nią dalej. Ania jest codziennie rehabilitowana przeze mnie i fizjoterapeutów, na noc jest podłączana do respiratora oraz koncentratora tlenu, codziennie używam skaska, pulsoksymetru do pomiaru tętna w nocy oraz koflatora, który kaszle za Anię. Muszę również codziennie mierzyć jej temperaturę, liczyć ilość oddechów na minutę oraz wykonywać wiele innych czynności, które musiałam opanować z dnia na dzień. Ania jest moim drugim dzieckiem i wydawało mi się, że będę wystarczająco

przygotowana na wszelkie trudności związane z macierzyństwem, ale chyba nigdy nie jest się w stanie przygotować na to, że zwykła infekcja może doprowadzić do niewydolności oddechowej, co spowoduje, że będę musiała ustawić odpowiednio respirator, koncentrator tlenu, czy też zadzwonić po karetkę. W tym wszystkim jest jeszcze starsza córeczka Ola, która jest zdrowym i radosnym dzieckiem i nie rozumie tego co się dzieje z jej siostrą. Niestety Ola, z uwagi na ryzyko zarażenia Ani i panującą pandemię koronawirusa, nie chodzi do przedszkola i nie może się bawić ze swoimi koleżankami, więc w codziennych obowiązkach muszę znaleźć czas dla Oli, w tym czas na zabawę i naukę aby zapewnić jej radosne i szczęśliwe dzieciństwo.

I.Ł.: Obecnie SMA typu 1 może być już leczone w pewnym zakresie, jakie są rokowania?

J.O.: Obecnie zbieramy na terapię genową. Polega ona na podaniu preparatu, który dostarcza kopię wadliwego genu – SMN1. Jedno podanie leku na całe życie. Jest to terapia, która odwraca mutację genu i zwiększa produkcję białka SMN do 100% w organizmie Ani. **Liczy się czas podania leku, ponieważ obumarłych neuronów niestety nie da się przywrócić. Dlatego też lek podawany w ramach tej terapii dla najlepszej skuteczności musi zostać podany jak najszybciej. Ania właśnie rozpoczyna 5. miesiąc życia. Zostało nam bardzo mało czasu.** Lek podawany w ramach terapii, nazywany jest najdroższym lekiem na świecie, bowiem całkowity koszt leczenia **to ok. 9,5 miliona złotych.** Ania jest w tej chwili leczona Spinrazą, jest to lek, który nie naprawia uszkodzonego genu SMN-1, jednak zwiększa efektywność produkcji białka SMN przez inny gen jedynie o 20–30%, co umożliwia zatrzymanie

Fot. Archiwum prywatne

choroby, a w niektórych przypadkach poprawę stanu pacjenta, ograniczając niepełnosprawności podnosząc komfort życia. Spinraza jest refundowana w Polsce od stycznia 2019 r., jednak zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, okres na jaki przyznawana jest refundacja to dokładnie 2 lata – ten czas dla Spinrazy kończy się w grudniu tego roku. Co dalej? Oczywiście liczę na przedłużenie refundacji, jednak znane są przecież przykłady leków, które „wypadały” z refundacji, co odebrało możliwość kontynuowania terapii ciężko chorym dorosłym i dzieciom. Obecnie, w związku z pandemią koronawirusa, NFZ jest mocno obciążony finansowo. Obawiam się, że w związku z kryzysem gospodarczym, trzeba będzie szukać oszczędności wszędzie, również na liście leków refundowanych. Nikt nie zagwarantuje nam bezterminowej kontynuacji leczenia, a przecież Spinraza jest podawana poprzez wkłucie do kanału kręgowego

i musi być stosowana cyklicznie co 4 miesiące, przez całe życie. Przerwanie terapii, powoduje dalszy rozwój choroby, zatem w tym przypadku śmierć mojej córki. Zbierając na lek genowy dla mojej Ani, walczę o życie mojego dziecka w pełnym tego słowa znaczeniu. Nie tylko o utrzymanie podstawowych funkcji życiowych, takich jak oddychanie czy przełykanie. To zdecydowanie za mało; życie które chcę zapewnić mojej córeczce, to coś więcej. To samostanowienie, sprawność i samodzielność, które idą w parze z godną egzystencją człowieka. Rolą każdego rodzica jest dbać o swoje dzieci. Dbać o ich podstawowe i te bardziej złożone potrzeby. Właśnie o takie życie dla Ani walczę: godne i bezpieczne.

I.Ł.: No właśnie najlepszą obecnie istniejącą metoda jest terapia genowa, ale jej koszt jest olbrzymi, 9 mln złotych, a od września ruszyła zbiórka?

Ogromnym ograniczeniem jest jednak panująca pandemia?

J.O.: Tak, od września ruszyła zbiórka na terapię genową dla Ani; kwota do zebrania jest ogromna wynosi 9,5 mln złotych. W zbieranie pieniędzy zaangażowało się wiele osób, za co jestem im ogromnie wdzięczna i aktualnie mamy zebrane około 1 400 000 złotych. Wymyśliłam też akcję „jedna składka dla Ani”, zwracając się do wszystkich radców, adwokatów, komorników, notariuszy w Polsce z prośbą, aby każdy z nich uiszczył jedną dodatkową składkę dla Ani. Mając na uwadze ilość osób należących do samorządów prawniczych, jeśli każdy z nich wpłaciłby na konto Ani jedną składkę, to mogłaby wpłynąć kwota 4–5 mln złotych. Mój mąż również jest referendarzem sądowym, więc apel o pomoc dla Ani został również skierowany do sądów w Polsce. W tej chwili ze składek oraz dobrowolnych wpłat wszystkich samorządów prawniczych została uzbierana kwota około 50 000 złotych. Mam nadzieję i liczę na to, że uda nam się uzbierać więcej. Zebranie tak ogromnej kwoty wymaga od nas wielu wyrzeczeń i sami nie dalibyśmy rady gdyby nie niesamowici wolontariusze, znajomi oraz wiele obcych osób, którzy pokazali swoje zaangażowanie, oddanie i chęć niesienia pomocy innym. W zbiórkę zaangażowała się również OIRP Zielona Góra, szczególnie władze samorządu, członkowie komisji socjalnej. Do pomocy przyłączają się inne izby, co jest ogromnym wsparciem dla nas. Wiem, że nie jesteśmy sami.

Niestety, przyszło nam też zbierać na terapię genową w czasie pandemii koronawirusa, co uniemożliwia nam działania w terenie, w tym organizowanie akcji lokalnych: pikników, festynów, biegów, koncertów czy też innych wydarzeń, podczas których moglibyśmy zbierać pieniądze na konto Ani. Pozostaje nam działanie

w mediach społecznościowych. Do zebrania pozostaje ogromna kwota, wiem jednak, że jest to możliwe, ponieważ wiele takich zbiórek zakończyło się sukcesem, w tym zbiórka koleżanki Natalii Papierz-Kurtudlu. Zróbmy to proszę jeszcze raz, tym razem dla Dzielnej Ani. Proszę przyłączyć się do akcji #JednaSkładkaDlaAni i pomóżcie mi uratować moją malutką córeczkę.

Pomagać Ani można też w inny sposób:

- » Pieniądze można wpłacać na portalu: **www.siepomaga.pl/ania** lub wysłać smsa na numer **72365**, w treści wskazując: **0088104**,
- » Można także zrobić w domu porządek i wystawić rzeczy na licytację, jak też można również kupić inne rzeczy na tej samej grupie od innych darczyńców: **https://www.facebook.com/groups/366566431147217/?multi_permaLinks=367762804360913**.

Walczmy o życie i zdrowie Ani – walcz z nami!!!! ●

Fot. Archiwum prywatne

Na okładce

U góry: Kolaż zdjęć z akcji „Szlachetna Paczka”; fot. OIRP we Wrocławiu

U dołu: XII Krajowy Zjazd Radców Prawnych; fot. OIRP we Wrocławiu

Kolegium Redakcyjne

r. pr. Anna Zalesińska – Redaktor Naczelny

r. pr. Krystian Mularczyk – Zastępca Redaktora Naczelnego

Członkowie

r. pr. Maria Dymitruk

r. pr. Sylwia Filińska

Beata Kozieł

r. pr. Marta Kruk

Małgorzata Nierzewska

r. pr. Michał Pyrz

r. pr. Dorota Seweryn-Stawarz

r. pr. Milena Szostak-Kałużka

r. pr. Krystyna Stoga

ISSN 2391-9159

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu

ul. Włodkowica 8, 50-072 Wrocław

Telefony:

tel./fax (71) 793-70-94

tel./fax (71) 793-70-95

tel./fax (71) 793-70-96

e-mail: redakcja@oirp.wroclaw.pl

strona internetowa: www.oirp.wroclaw.pl